

فهرهه نگی
زاراوه کانی فهلسه فه
و
زانسته کوومه لایه تییه کان

ئینگلیزی- فارسی- کوردی

ئاماده کردنی

فه رشید شهرفی

بەرھەمەکانى وەرگىيەر:

۱- ھەشت نامە – گۈنتەرگراس، كىنزابۇرۇئە – لەگەل شۇرش جوانرۇيى –

دەزگای چاپ و پەخشى سەردەم – سەلیمانى ۲۰۰۲

۲- فېربىن چۆن بەسەر ترس و دلەراوکیى خۇماندا زال بین – جۆرج

باربارن – لەگەل شۇرش جوانرۇيى – بىنکەى ئەدەبى گەلاویژ – سەلیمانى

۲۰۰۲

۳- نامەيەك دەربارەى لىكبووردن – جۇن لۇك – لەگەل شۇرش جوانرۇيى

– خانەى وەرگىپران – سەلیمانى ۲۰۰۴

۴- تىگەيشتى تىۋرە سىياسىيەكان – تووماس ئىسپراگىنژ – خانەى وەرگىپران

– سەلیمانى ۲۰۰۵

۵- كورتە مېژووى گۆرانكارىيەكانى كۆمەلئاسى – بوتول – خانەى وەرگىپران

– سەلیمانى ۲۰۰۵

۶- فېمىنىزم – جىيەن فرېدمەن – خانەى وەرگىپران – سەلیمانى ۲۰۰۶

۷- ئىمە و مۆدىرنىيەت – دارپوش ئاشوورى (ئامادەى چاپ)

۸- فەرھەنگى زاراۋەكانى فەلسەفە و زانستە كۆمەلایەتییەكان – ئىنگلىزى

– فارسى – كوردى (ئامادەى چاپ)

نهم کتیبه پیشکشی بارهگای هموو نهو که سانه بیت
که تهنانهت فیبری یهک وشه ی کوردییان کردووم

ناوی کتیبه: فهرهنگی زاروهکائی فهسهفه و زانسته کومه لایه تییه کان

ناماده کردنی: فهرشید شهریفی

بابهت: فهرهنگ

مونتازی کومپیوتهر: سهیران عه بدوره حمان فهره ج

بهرگ: قادر میرخان

سهر په رشتیاری چاپ: فهرهاد ره فیهق

تیراژ: ۱۵۰۰ دانه

نرخ: ۳۷۵۰ دینار

ژماره ی سپاردن (۱۰۷۶) ی سائی ۲۰۰۶

دهرگای چاپ و په خشی سهردهم

چاپی یه که م ۲۰۰۷

کوردستان سلیمانی

www.serdam.info

^

A GLOSSARY
OF TECHNICAL TERMS OF
PHILOSOPHY AND SOCIAL
SEINCES

ENGLISH – PERSIAN - KURDISH

FARSHID SHARIFI

پیرست^۷

A	۱۴
B	۶۲
C	۱۰۲
D	۱۳۰
E	۱۵۰
F	۱۶۸
G	۱۷۶
H	۱۸۴
I	۲۰۵
J	۲۰۳
K	۲۰۵
L	۲۰۹
M	۲۱۱
N	۲۲۱
O	۲۳۷
P	۲۴۵
Q	۲۵۳
R	۲۸۳
S	۲۸۵
T	۳۰۱
U	۳۲۹

۱۰

V	۳۴۱
W	۳۴۷
X	۳۵۱
Y	۳۵۷
Z	۳۵

۹

وتەيەك

ديارە فەرھەنگ نووسى ئەناۋگەلى كورددا ئەچاۋ نەتەۋەكانى دىكە مېژىنەيەكى زۆرى نىيە و ئەگەر چاۋيەكى خىرا بەمىژۋوۋى فەرھەنگ نووسى كوردىدا بخشىن، بۇمان دەردەكەۋىت كە زۆرىەي ئەو فەرھەنگانەي كە ئە دوو سەدەي رابردوودا نووسراۋن، زىاتر ئەركى فېركارىيان ھەبوۋە، بەتايىەت لەبوۋارى ئايىندا، ۋەك نۆبەھارى ئەھمەدى خانى كە مەبەستى فېركردنى قورئان و وتەكانى ئايىنى ئىسلام بوۋە. پاشانىش فەرھەنگەكانى دىكەش ھەر ئەو و شانەيان ئەخۇگرتوۋە كە پىۋەندىيان بە سروشت و شاخ و داخ و ئاژەلدارى و كشت و كالّ و لايەنەكانى تىرى پىۋەندىداربەكۆمەلى كوردەۋارىيان ھەبوۋە و ھەيە بەلام بە ھۇي پېشكەۋتنى تەكنۇلۇژيا و داھاتنى ھەموۋجۆرە كەرەسە و نامىرىكى نۆي و ھەروھە سەرھەلدانى شۆپشەكۆمەلەيەتى ۋەفەرھەنگى و سىياسى و قوتابخانە جۇراۋجۆرە فكىرى و فەلسەفەيەكان و چەندىن ھۇكار و دياردەي تىرىش، بەلېشاۋ وشە و زاراۋەي تازەيان ئەگەلّ خۇيانداھىناۋە و مروڧىش ناچارە بۇ دوۋنەكەۋتن ئەقافلەي زانست و مەعريفە و بېركردنەۋەي مۆدېرن، كەلكيان ئى ۋەبىگرىت.

بەداخەۋە كوردكەمتر خۇي ئەقەرەي نووسىنەۋە و كۆكردنەۋەي وشە و زاراۋەي تازە داۋە و ئەم رومەۋە ئەھمەۋە ئەقە زانستى و فكىرىيەكاندا بۇشايبەكى يەكجار گەۋرە دەبىنرىت و كەۋاتە پىۋىستى بە ئاۋرپدانەۋەيەكى جىدى ئەو مەسەلەيە ھەيە و ھەرئەۋ بۇشايبەش ھاندەرى سەرەكى نووسىنەۋەي ئەم فەرھەنگەي بەردەستان

بووه. ده‌بئى نامازّه به‌وه‌ش بکه‌م که سه‌رچاوه‌ى سه‌ره‌کى نهم کتیبه، فه‌ره‌نگى زاراوه‌کـانى فه‌سه‌فه‌وزانـسته کۆمه‌لايه‌تیبه‌کان، کۆکراوه‌ى «مارى برىجانيان» بوه که نه‌ويش بۆ خۆى که‌لکى له‌ ۳۵۵کتیب و مرگرتووه (۳۴۵کتیب بۆ وشه ئینگلیزییه‌کان و ۱۹۰کتیب بۆ وشه فه‌ره‌نسییه‌کان). منیش که‌لکم له‌ هه‌لبژاردیه‌کى نه‌و فه‌ره‌نگه‌ و چه‌ند فه‌ره‌نگ و فه‌ره‌نگۆکى تر وه‌رگرتووه. هۆى نه‌و هه‌لبژاردنه‌ش نه‌وه‌ بسوو که فه‌ره‌نگه‌که‌ له‌ خۆگرى وشه و زاراوه‌ى هه‌موو بواره‌کانى کۆمه‌لناسى، فه‌سه‌فه، زمانناسى، ده‌روونزانى، زانسته‌ى سیاسیه‌کان، ئابوورى، نامار، فـیـرکارى و راهینان، به‌رپوه‌به‌ریتی (مدیریت) جوانناسى، هونه‌ر، ماف و ... بسوو و هاوتادانان بۆ وشه‌کانى نه‌و هه‌موو بواره‌ش به‌راستى به‌تاقه‌که‌سیک و ته‌نانه‌ت دووکه‌س و سى که‌س ناکریت و پىویستى به‌ لىژنه‌یه‌کى چه‌ندکه‌سى هه‌یه‌ که‌ پىسپۆرى نه‌و بواره‌نه‌ بن، هه‌رپۆیه‌ ته‌نها هه‌لبژاردیه‌کى نه‌و وشه‌و زاراوه‌م نووسيوه‌ته‌وه، که‌ نه‌لئه‌ته‌ زیاتر گرنگایه‌تى به‌وشه‌کانى کۆمه‌لناسى، فه‌سه‌فه، ده‌روونزانى، ئابوورى و زانسته‌ى سیاسیه‌کان دراوه‌ و نه‌وانى تریش به‌ پىی توانا هه‌لبژیردراون.

شیاوى باسه‌ که‌ نه‌و وشه‌ کوردیانه‌ى که‌ له‌ به‌رانبه‌ر وشه‌ فارسیه‌کاندا دانراون، مه‌رج نییه‌ هاوواتای یه‌کترى بن و هه‌ر وشه‌یه‌کى کوردی له‌ به‌رانبه‌ر وشه‌ فارسیه‌که‌یدا دانراییت، به‌ واتایه‌کى تر، هه‌ول دراوه‌ بۆ هه‌ر وشه‌یه‌کى کوردی وشه‌یه‌کى فارسىش دابنریت. ره‌نگه‌ هه‌ندى وشه‌ و زاراوه‌ش لهم کتیبه‌دا هه‌بن که‌ به‌دئى هه‌ندى که‌س نه‌بن و به‌ داتاشراویان بزائن، به‌لام راستیه‌که‌ى نه‌وه‌یه‌ که‌زور وشه‌ و زاراوه‌ى نوئى ئینگلیزى و فارسى هه‌ن که‌ هاوتایه‌کى کوردییان نییه‌ و یان نه‌گه‌ریش هه‌بى، به‌ته‌واوه‌تى واتای سه‌ره‌کى وشه‌که‌ به‌ده‌سته‌وه‌ نادهن، هه‌رپۆیه‌ به‌ پىویست زانرا بۆ هه‌ر وشه‌یه‌کى چه‌ند واتایه‌کى دابنریت

تاکوو خویندکار، بیان وهرگیبری کورد کامیانی به پیویست زانی، که لکی لی
وهرگیبیت.

ماوهتهوه بلیم که یه کیك له باشتین ریگهکانی دهر بازبوون له
قهیرانی وهرگیبران و که مپوونی وشه و زاراوهی نوئی له زمانی
کوردیدا، دانانی فهرهنگه و له و ریگه یهوه تاراده یهکی زور له م کیشه یه
چاره سهر ده کریت و له م فهرهنگه ی بهرده ستیشتان دنییا نیم تاجه ند
سه رکه وتوو و بی هه له و نو قسان بیت، به لام دنییا م کتیبیخانه ی کوردی
پیویستی پیبیه تی و ههروه ها پیویستی به چه ندین فهرهنگی تری له م
جوړه ی هه یه که هیوادارم که سانی دسوز و شاره زاتر به له نه نجامی
بگه یین.

فهرشید شهریفی - پاوه ٢٠٠٤

A

ab-avo	پیشینه	پیشینه
		میژینه
abductive	فرضیه	گریمانه
aberartive	گمراهی	لادان
	انحراف	گومر ابوون
abiding(the)	ماندگار	نه مر
	چیز ماندگار	هه رمان
	توانایی	هه میشه بی
	استعداد	توانایی
	توان	به هره
	قدرت	هیژ
		ده سه لات
abnegation	از خود گذشتگی	له خو بو ردوویی
	انصراف	پاشگه ز بو ونه وه
		په شیمان بو ونه وه
abnormal	غیر عادی	نائاسایی

	ناسروشتی	نابهنجار
	ناباو	غیرمتعارف
abnormal behavior	رهفتاری نائاسایی	رفتار نابهنجار
	رهفتاری ناباو	
abolition	توانه وه	امحاء
	نابوودی	
	سرینه وه	
aboriginal	ناوچه بی	بومی
	خوجه بی	
abreaction	پووجه ل کردنه وه	خنثی سازی
	رهت کردنه وه	
abcolute	په تی	محض
	رها	مطلق
abcolute arbitrary do- minion	دهسه لاتی رها	سلطه مطلق
	دهسه لاتی دیکتاتورانه	ومستبدانه
abcolute being	بوونی رها	هستی مطلق
	بوونه وه ری رها	موجود مطلق
abcolute ego	هۆکاری سه ره کی	علت اصلی
	سه رچاوه ی منی رها	ریشه من مطلق
abcolute freqncy	فراوانیتی رها	فراوانی مطلق
abcolute knowl	مه عریفه ی رها	معرفت مطلق
edge	زانستی رها	شناخت مطلق
abcolute necessary	ته واپیویست	مطلقاً ضروری

		زهر و وره‌تی ره‌ها
abolutism	خودکامگی	دیکتاتوریه‌ت
	حکومت	حکومته‌تی دیکتاتوری
	استبدادی	حکومته‌تی ره‌ها
	حکومت مطلقه	
abstinece	شکیبایی	سینگ فراوانی
		به تاقه‌ت بوون
abstract	انتزاع	رووت
	مجرد	ئه‌بستراکت
	هنر تجریدی	هونه‌ری رووت
		هونه‌ری ئه‌بستراکت
abstract art	مفهوم‌های	چه‌مکه ئه‌بستراکته‌کان
	محض	چه‌مکه رووته‌کان
abstract aidea	پنداره‌ انتزاعی	ئایدیای ئه‌بستراکت
	اندیشه مجرد	ئه‌ندیشه‌ی ئه‌بستراکت
abstractionism	انتزاع‌گرایی	ئه‌بستراکت‌خوازی
abstract materyal	ماتریالیسم	ماتریالیزمی ئه‌بستراکت
ism	انتزاعی	
abstract society	جامعه انتزاعی	کۆمه‌لگای ئه‌بستراکت
abstract thought	تفکر تجریدی	بیرکردنه‌وه‌ی ئه‌بستراکت
abstruse	مبهم	ته‌م و مژاوی
	غامض	ته‌ماوی

		گرژوئالۆز
absurd	پوچ بیهوده یاوه ناممکن	پوچ بیهوده بی فایده بی که لک ورپینه مه حال
abundance	وفور فراوانی	فراوانی
abyss	ژرفنا فرهنگستانی دانشگاهی مدرسی	قوولایی ناواخنی بابہ تیک ئه کادیمی زانکوویی وانه یی زانستی
academic	آزادی بحث و تحقیق. آزادی دانش پژوهی.	ئازادی باس ولیکۆلینه وه ئازادی توژیژینه وه
academic freedom	فرهنگستان تعلیم گاه	فیرگه خویندنگه
acapitalistic	غیر سرماییه داری	ناسه سرماییه داری
accelerated growth	رشدشتابنده رشد سریع	گه شه کردنی خیرا. گه شه کردنی پوولیه

		زیادبوون.
acceleration	شتاب سرعت	خیرابوون خیرایه تی
acceptable	پذیرفتنی قابل قبول	په سه ندکراو قابیلی په سه ندکردن
acceptance	پذیرش	وهرگرتن قبول کردن په سه ندکردن
accident	تصادفی حادثه ضمنی اتفاقی	هه لکه وت رووداو کاره سات ناراسته و خو به هه لکه وت
accommodation	انطباق توافق سازش همبستگی	ته بابوون ریکه وتن سازگاری یه کیتی
accompaniment	همراهی همگامی	هاو پایی هاو پییه تی هاو بیرو پابوون
according	برطبق به میزان تبیین توضیح	به گویره ی به پیی به پاده ی روونکردنه وه

account for	توجیہ	پاسا و ہینانہ وہ بیانو و ہینانہ وہ
accounting	شمارشگری	ژماردن ژمیاری
acculturation	فرهنگ پذیری	وہرگرتنی فہرہنگ بہ فہرہنگی بوون
accumulation	انباشتگی	کہ لہ کہ بوون چرپیتی
	تراکم	کۆبوونہ وہ (ی سہرمایہ)
	تجمع	زیادبوون
	ازدیاد	
	انباشت	
accuracy	دقت	وردبینی
accusative type	حالت مفعولی	حالہتی بہرکاری حالہتی مہفعولی
achivement	دستاورد	دہستاورد
	تحصیل	دہسکہوت
	فعالیت	بہدہست ہینان
	دستیابی	چالاکی
	توفیق	سہرکہوتن
achivement mo	انگیزہ موفقیت	مہیلی سہرکہوتن
tive	انگیزہ پیشرفت	مہیلی سہرکہوتن
	انگیزہ کسب	مہیلی پیشکہوتن .
	موفقیت	مہیلی سہرکہوتن بہدہست ہینان .

acquire	کسب کردن فراگرفتن	به‌ده‌ست هیٚنان فیربوون یادگرتن
act	کنش فعل عمل کار	کرده کار
action and reac tion	کنش و واکنش	کار و کاردانه‌وه کرده‌وپه‌رچه‌کرداری
active	فَعَّال موثر معلوم	چالاک کاریگه‌ر کارتیکه‌ر بزوز ئاشکرا
active agent	فاعل کارگر	بکه‌ری کاریگه‌ر
active behavior	رفتار فعال	ره‌فتاری چالاک
active being	موجود فعال	بوونه‌وه‌ری چالاک
active crowd	جماعت فعال گروه فعال	جه‌ماوه‌ری چالاک گرووپی چالاک
actor	عامل	هۆکار
actor reason	عقل بالفعل	عه‌قلی چالاک عه‌قلی بزوز

acuity	تیزحسی حساسیت تیزبینی	زیرهکی هۆشیاری تیزبینی
acuteness	تیزهوشی ریزبینانه تیزبینی	تیزبینی زیرهکی هۆشیاری
adaptation	سازگاری انطباق تطبیق عادت به محیط	سازگاری تهبابوون خۆگونجانندن خۆگونجانندن له گه‌ل ژینگه‌دا.
adepted	سازگار سازش پذیر	سازگار خۆگونجینه‌ر
addition	افزایش	زیادبوون زیادکردن
administration	اداره ارشاد اداره امور مدیریت	به‌پیره بردن رینمایی کردن به‌پیره وه به‌ردنی کاروباره‌کان به‌پیره به‌رایه‌تی.
admission	پذیرش	قبوول کردن په‌سه‌ندکردن وه‌گرتن
adolescence	نوجوانی	می‌رنالی

	بلوغ	بالق بوون پینگه یشتن
adoptive-parents	پدر و مادر خوانده	زردایک وزرپاوک باوه پیاره و باوه ژن نادایک و ناباوک
adroitness	مهارت	توانایی لیهاتوویی کارامه یی لیوه شاره یی
adulation	تملق ستایش چاکرانه	ریاکاری ماستاوکردن نۆکه ری ستایشی نۆکه رانه
adult	سالمند بزگسال	به سالآچوو پیر گه وره سال پئ له ته مه ن ناو
adult age	بزرگسالی سالمندی	به سالآچوویی پیری گه وره سالی بالق بوون
advance	پیشرفت	پیشکه وتن
advance	پیشتانز	پیشره و
	پیشرفته	پیشکه وتوو

advancement	پیشبرد	به ره و پیشه وه بردن
adverse trade	پیشرفت	پیشکه وتن
adverse trade	صعود	سه رکه وتن
adverse trade	تجارت منفی	بازرگانی نیگه تیف
advertising	دادوستد ناپایا	بازرگانی سلبی
advertising	تبلیغات تجارتي	کپین وفرۆشتنی کاتی
advertising	تبلیغات	پروپاگه ندهی بازرگانی
advice	نظر مشورتی	پروپاگه نده کردن
advice	پیشنهاد	راویژکاری
advice note	اطلاعیّه	بیروپای راویژکارانه
advice note		پیشنیار
advice note		راگه یه نراو
adviser	مشاور	ئاگاداری
adviser	راهنما	بانگه واز
advisory	مشورت	راویژکار
advisory	رایزنی	رینما
advisory staffe	ستاد مشورتی	رئ پیشان دهر
advocate	حامی	راویژکردن
advocate	پشتیبان	بیروپا گواسته وه
		ستافی راویژکاری
		بنکه ی راویژکاری
		پشتیوان
		یاریده دهر
		یارمه تی دهر

		هاریکار
aesthetic	زیبایی شناسی	جوانی ناسی ستاتیکا
affect	عاطفه هیجان	سۆز. عاتیفه. مهیره بانى.
		جۆش و خروۆشى دهروونى.
affective	انفعالى تاثرزا عاطفى	کارتیکراو کاریگه ر کارتیکه ر سۆزاوى عاتیفى
affective domain	زمینه عاطفی حیطه انفعالی	بواری عاتیفی سۆزاوی بوون بواری کارتیکراو
affective thinking	تفکر عاطفی	بیرکردنه وه ی عاتیفی
affectivity	واکنش عاطفی	په رچه کرداری عاتیفی هه ست و سۆزنواندن
affinity	قابلیت ترکیب شبهات قرابت بستگی	توانایی تیکه ل بوون ویکچوون نزیکیه تی لیک نزیک بوون
affirm	تصدیق کردن تایید کردن	دان پیدانان به راست له قه له م دان

		سهلماندن
affluence	فراوانی	فراوانی
	نعمت	نیعمهت
	رفاه	ریفاه
	متمکن	دهوله‌مهند
		ساماندار
age	عصر	سه‌رده‌م
	سن	چاخ
	دوران	ته‌مه‌ن
		قوناغ
ageing	سالخوردگی	پیری
		به‌سال‌چوویی
agent	موثر	کاریگه‌ر
	نماینده	کارتیکه‌ر
	کننده	نوینه‌ر
	فاعل	پیشانده‌ر
		بکه‌ر
		ئه‌نجام‌ده‌ر
age of -elighntment	عصر روشنگری	چاخ‌ی روشنگه‌ری
		سه‌رده‌می روشنگه‌ری
agglutinative	چسپیدگی	لکان
	التطاق	پیوه‌لکان
	پیوندی	پیوه‌نووسان
		پیوه‌ندی
aggregate	انبوهه	کومه‌ل
	مجتمع	کومه‌لگا

	گشت	کلّ
	هه موو	توده
	کوومه لانی خه لک	
	جه ماوهر	
aggregate saving	پاشه که وتی گشتی	پس انداز کلّی
	پاشه که وتی هه مه کی	
aggression	شه راشوی	پر خاشجویی
	شه ره نگیزی	تهاجم
	هیرش بردن	تعرض
	په لاماردان	
	ده سدریژی کردن	
agitation	هانندان	تهییج
	پال پیوه نان	تحریک
	دنه دان	
agitators	ئاژاوه چییه کان	آشوبندگان
	ئاژاوه گیزه کان	
	راپه ریوه کان	
	تیکده ره کان	
	شیوتنه ره کان	
agnosticism	گومانکاری	شکاکیّت
	گومان کردن	فلسفه «لادری»
	فهلسه فهی نازانم	
	ریپازی «نازانم»	
agoraphobia	ترس له شوینه کراوه کان	ترس از فضای
	ترس له شوینه بهرزه کان	باز.

	ترس از مکانهای	
	وسیع .	
agreement	تطبیق	خۆگونجانندن
	موافقت	گونجانندن
	همراهی	هاورپایی
		هاوبیروپایی
		تهبایی
		هاوفکری
agricultural population	جمعیت کشاورز	جه ماوهری وهرزیر
		جه ماوهری فهلا
aim	هدف	ئامانج
	مقصود	مه بهست
	غایت	کوئایی
		ئاکام
albocracy	حکومت	حکومته تی سپی پیستان
	سفیدپوستان	دهسه لاتداری تی سپی
		پیستان
algebraic logic	منطق جبری	لوژیکی جهبری
alien	بیگانه	نامۆ
		به خۆنامۆبوو
alienation	بیگانه شدن	نامۆبوون
	بیزاری	بیزاری
	دورماندگی	نه فرهت
		دوورکه وتنه وه
		دووره ولاتی

allegorical interpretation	تاویل	لیکدانه وه راقه کردن مانا کردن شروقه کردن
all-highest reason	برترین خرد	سه‌رتین عه‌قل سه‌رووترین عه‌قل
alliance policy	سیاست هم پیمان یابی	سیاسته‌تی دۆزینه‌وه‌ی هاوپه‌یمان . پیلانی هاوپه‌یمان دۆزینه‌وه .
all-knowing	همه دان عالم مطلق علاّم	همه‌موشت زان زانا شاره‌زا به‌ئاگاله‌همه‌موشت
all mankind	کلی کلاّ عموماً مشترک	گشتی همه‌کی به‌گشتی هاوبه‌ش به‌شدار
allocate(to)	تخصیص دادن	ته‌رخان کردن
all-or-nothing principle	اصل همه یا هیچ	پره‌نسیبی همه‌موو،یان هیچ . همه‌موشتیک یان هیچ شتیک .
allowance	تعدیل قیمت	ته‌عدیلی نرخه‌کان

allowng of being given	قابل اعطا	قابیلی به خشین
all-potency	قدرت مطلق	دهسه لاتی رهها
	همه توان	دهسه لاتی پهتی
		تهواو توانا
		بهدهسه لات
allusion	اشاره	ئامازه
	رمز	هیما
		رهمز
allusiveness	رمزی	ره رمزی
		هیمایی
all-wisdom	حکمت مطلق	نهیینی
		حیکمه تی رهها
		زانایی رهها
alms	صدقه	خیرات
	خیرات	خیرات کردن
alone	فرد(اسم الاهی)	یارمه تیدانی هه ژاران
		تاک
		تهنها
alloofness	دوری گزینی	یه کیک له ناوهکانی خوا
		خو به دوورگرتن
		دوورگرتن
alpha-rhythm	موج آلفا	خو دوورخستنه وه
		تیشکی ئالفا
		شه پۆلی ئالفا

		ریتمی ئالفا
alteration	دگرگونی	گوڤرانکاری
	گردش	گوڤران
	استحاله	سوورانه وه
	تغییر	توانه وه
alternative		له ناو چوون
	چاره	رینگه چاره
	جانشین	چاره سهر
	بدیل	جیگر
	مترادف	جئ نشین
	علی البدل	ئه لته رناتیف
		هاوتا
		هاواتا
altruism	دیگرگرایی	ئه ویدی خوازی
	غیرپرستی	ئه ویدی په رستی
amalgam	امتزاج	تیکه ل بوون
	ترکیب	تیکه لاوی
	ادغام	تیکه لاو بوون
ambiguous	مبهم	ته م و مژاوی
	دوپهلو	ته ماوی
		چه ندواتایی
		چه ندمانایی
ambition	جاه طلبی	پله و پایه خوازی
	بلندپروازی	مه قام په رستی
	فزون جویی	به رزه فپی

		فره خوازی
		زیاده خوازی
ambivalent attitude	گرایشهای متضاد	داگه پانه دژبه یه که کان مه یله دژبه یه که کان
	رفتارهای متضاد	ره رفتار ه دژبه یه که کان
ame	نفس ذات	خود زات
		دهروون
amelioration	بهسازی اصلاح	چاکسازی چاکسازی کردن
amoral	غیراخلاقی ضد اخلاقی	ناثاکاری دژبه ناکاری نامرؤفانه نائینسانی
amount	مبلغ	پر و پاگه نده چی پر و پاگه نده کهر بره و پیدهر
amphibious	دوزیستی	دووژیانی دووژینگه یی بوونه وهرانی ناوی وخاکی
analog	قیاسی	قیاسی بهراوردی
analogy	شبهات	ویکچوون

	همانندی	لیکچون
	قیاسی	له یه ک چوون
		قیاسی
		به اوردی
analysis	تجزیه	دابه ش کردن
		به ش به ش کردن
		شیکردنه وه
		شیکاری.
analysis factual	تجزیه و تحلیل	شیکردنه وه و لیکۆلینه وه ی
	عینی	عه یینی
analysis of elements	تحلیل عناصر	لیکۆلینه وه ی توخمه کان.
		شیکردنه وه ی
		پیوه نندیگان.
analysis of relationships	روانکاو	دهروون شیکار
	تحلیل گر	دهروون زان
	پژوهشگر روانی	شیکار
		لیکۆلیار
		لیکۆلیاری رۆحی
		ره وانناس
analyst	فلسفه تحلیلی	فهلسه فه ی شیکاری
		فهلسه فه ی لیکۆلینه وه یی
		فهلسه فه ی راقه کارانه
analytical philosophy	روانشناسی	دهروونزانی شیکارانه
	تحلیلی	ره وانناسی شیکارانه
		پسیکۆلۆژی شیکارانه

analytical psychology	پیشبینی تحلیلی	پیشبینی کردنی شیکارانه پیشبینی کردنی راقه کارانه
analytical a priori	آشوب گرای هرج و مرج آشوب طلبی	ئاژاوه خوازی ئاژاوه چیتی بشئیوی خوازی ئاژاوه و بشئیوی ئه نارشیزم ئاژاوه گئیری
anarskism	هرج و مرج طلب آشوب طلب	ئاژاوه چی ئاژاوه گئیری ئاژاوه خواز بشئیوی خواز
anarchist	فاقد فرمانروا بی نظمی	بی حوکمران ئه نارشیست بی حکومته بشئیوی بی نهزمی نارپیک وپیکی
anarchy	هرج و مرج تولید	بشئیوی به رهه م هینان. بشئیوی له به رهه م هیناندا. بشئیوی له به رهه م هینانی کالادا.
anarchy of production	کالبد شکافی	لیکۆلیاری له ش توئیژیاری له ش شیکاری له ش

ancestor	نیا	ئەژداد
	جد	باووباپیر
	اسلاف	پیشینان
ancestor cult	نیاپرستی	ئەژدادپەرستی
anguish	اضطراب	دلەراوکی
	تشویش	شلەژاویتی دەروونی
		شلەژاویتی رۆحی
animal soul	نفس حیوانی	نەفسی حەییوانی
		نەفسی ئاژەل سیفەت
animal spirit	روح حیوانی	رۆحی حەییوانی
	روان حیوانی	رۆحی ئاژەل سیفەت
animism	فلسفە اصالت	فەلسەفەئەسەنایەتی
	جان	رۆح.
	اصالت جان	رەسەنایەتی رۆح
	حیوان پرستی	رەسەنایەتی گیان
		حەییوان پەرستی
		ئاژەل پەرستی
		ئاژەل خوازی
annihilation in God	فناء فی الله	توانەو لەخوادا
annihilation of man	انهدام بشر	مردن لەخوادا
		نابوودبوونی مرقۆف
		لەناوچوونی مرقۆف
		تیاچوونی مرقۆف
anomaly	بی هنجاری	بی ریسایی
		بی نەزمی

	خلاف قاعده	نانۆرماتیف
		نائاسایی
		نایاسایی
		نهگونجاو
		نادهستووری
anomic	خلاء	بۆشایی
	پووچی	هیچی
		پووچی
an sich	فی النفسه	خۆی له خۆیدا
	فی ذاته	له ذاتی خۆیدا
		فیتیری
		خۆپسک
antagonism	ستیزه جوویی	جهنگه رانی بوون
	مخالفت	شهپخوازی
	تخاصم	شهپهنگیزی
	دشمنی	ناکوک بوون
	ضدیّت	نه یار بوون
		دورژمنایه تی
		دژایه تی
antagonist	متعارض	دهسدریژی کهر
	آشتی ناپذیر	شهپخواز
	مخالف	نه یار
		دورژمن
anthropocentricity	انسان مداری	مرۆف ته وه ری
	مردم مداری	ئینسان ته وه ری
		خه لک ته وه ری

		خه لک سه نته ری
		مرؤف سه نته ری
anthropoid	انسان نما	ئینسان ئاسا
	انسان وار	وه کووئینسان
		ئینسان شیوه
anthropomorphism	انسان انگاری	به مرؤف زانین
	هماندانسان	به ئینسان زانین.
	انگاشتن خدا.	به ئینسان له قه له مدانی خوا.
		به ئینسان شوبه اندنی خوا
anti capilist	ضد سرمایه	دژه سه رمایه داری
	داری	دژه سه رمایه دار
anticaption	پیشگوویی	پیشگوویی کردن
	پیشبینی	پیشبینی کردن
		پیشبینی کردنی ناینده
anti-crisis-policy	سیاست ضد	سیاستی دژه قیران
	بحران	پلانی دژه قه یران
		به رنامه ی دژه قه یران
anti-feminism	زن ستیزی	دژه ژن بوون
		دژایه تی کردنی ژنان
		ژن نه یاری
		دژه ژنی
antinomies	تناقضات	دژوازیبه کان
		ته ناقوزه کان
		شته دژ به یه که کان

antiorthodox	سنت ستیز	دژه سوننهت بوون دژایه تی کردنی سوننهت دژه سوننه تی
antiquirianism	کهنه پرستی	کۆن خوازی کۆنه په رستی سه له فییه تخوازی ئیرتجاع
anti-semitism	یهود ستیزی ضدسامی	دژه جوو دژه جووله که دژه سامی
antithesis	تضاد وضع مقابل نقیض	دژایه تی دژبوون دژایه تی کردن خالّی به رانبهر دۆخی به رانبهر دژه یه ک بوون دژوازی
anxiety	نگرانی تشویش دلواپسی اضطراب	نیگه رانی دلّه راوکئ دلّه خورپئ شلّه ژاوی تی په ریشانی تووچیان په شیوی په شوقاوی

anxiety theory	تئوری اضطراب	تیوری دلہ پراوکی تیوری دلہ خورپی
aoeriodie	نامنظم	ناریک ناریک و پیک نالہ بار شیواو تیکچوو
apocalyptic	فاجعہ آمیز دردناک	کارہ سات ٹامیز ترسناک مہ ترسیدار دلہ زین ٹازارہینہر
apodictic	ضروری یقینی	پیویست زہرووری حہ تمی یہ قینی باوہ پیکراو سہلمیندراو
apodictic imperative	امر ضروری	مہ سہلہی پیویست مہ سہلہی زہرووری مہ سہلہی گرینگ
apologist	مداح توجیہ گر مدافع	ستایش گہر تاریف کہر پاساوهینہر داکوکی کہر پشتیوان

apparent	ظاهری	روآله‌تی رووکه‌ش
apparception	خودشناسی ادراک نفسانی	خو‌ناسی خو‌ناسین ناسینی خود
appetite	میل رغبه‌ت اشتها شهوت	مه‌یل ره‌غبه‌ت حه‌ز ویست شه‌هوه‌ت ئاره‌زوو
appetite economics	اقتصاد عملی اقتصاد اجرائی	ئابووری کرده‌یی ئابووری پراکتیکی ئابووری راپه‌رتینه‌ر
appraisal	ارزشیابی ارزیابی قیمت‌گذاری	هه‌له‌سه‌نگاندن نرخ‌خاندن نرخ‌دانان نرخ‌دیاری کردن. دیاری‌کردنی نرخ (ی‌کالا و خزمه‌ت‌گوزاری و...).
appreciation	درک دریافت فهمیدن ارج‌گذاری	تیگه‌یشتن ده‌رک کردن نرخ‌خاندن بایه‌خ‌پیدان
approbation	تأیید	قبوول کردن په‌سه‌ند کردن

	پسند	گونجاو
	مناسب	له بار
approximation	تخمین	مه زه نه کردن
	تقریب	مه زنده
		مه زه نده
aptitude	استعداد	به هره
	توانایی	توانایی
		لیهاتوویی
		کارامه یی
arbitrary		لیوه شاهوویی
	قراردادی	ده سکرد
	اختیاری	برپاری
	ارادی	پهیمانی
		ئیختیاری
archaic		ئیرادی
	باستانی	دیرین
	کهن	که ونارا
		کۆن
		قه دیمی
archeology		پیش میژوو
	باستان شناسی	دیرین ناسی
arehetype	الگو	سه رمه شق
	الگوی کهن	نموونه
	نمونه باستانی	نموونه ی دیرین
	نمونه والا	باشترین نموونه

architecture	معماری ساختمان سازی	ته لارسازی کوشک سازی بیناسازی خانوبه ره سازکردن
arc-refley	حوزه حیطه مساحت	قه له مپ ره و بوار پانتایی رووبه ره مه لیه ند
area-industrial	ناحیه صنعتی	ناوچه ی پیشه سازی
area	رزمگاه	شه رگه مه دیدانی شه ر
argument	حجت استدلال شناسه مناظره استناد	به لگه به لگه هیئانه وه ئی استدلال کردن گفتوگو دیالوگ به به لگه قسه کردن
aristocracy	اشراف سالاری اشرافیت حکومت برگزیدگان حکومت اشراف	ئه ریستوکراسی ده وله مه ند سالاری ده وله مه ند مه زنی حکومته تی نوخبه کان حکومته تی هه لیزارده کان حکومته تی

	ده‌وله‌مه‌نده‌کان	
aristotelianist	ارسطوگرایی	ئه‌ره‌ستوو‌خوآزی.
	پیرو آیین	پی‌یره‌و‌کردنی ری‌بازی
	ارسطو	ئه‌ره‌ستوو.
arrange(to)	آرایش دادن	ری‌کخستن
	انتظام	ته‌رتیب کردن
	ترتیب	ریک و پیک کردن
	نظام	
art	هنر	هونه‌ر
	فن	فه‌ن
	صنعت	ته‌کنیک
artifacts	مصنوعات	شته‌ده‌سکرده‌کان
	محصول هنری	ده‌سکرده‌کان
		به‌ره‌می هونه‌ری
artificer in the	خردورز	ئاسه‌واری هونه‌ری
	فنان خرد	
artificial	صناعی	عاقلاً
	ساختگی	هزرمه‌ند
	تصنّعی	بیرمه‌ند
artisan	هنرمند	هونه‌رمه‌ند.
	صنعت‌گر	ئارتیست.
		پیشه‌ساز.(ئه‌وه‌ی کاری
		پیشه‌سازی ده‌کا).
art of study	هنر تدریس	هونه‌ری وانه‌وتنه‌وه

		توانای وانه و تنه وه
ascendance	جسارت	ئازایه تی
	شهامت	زرنگی
		نه ترسی
		به جه رگبویون
		دلیری
		بویری
ascendance	قدرت	دهسه لاتی ره ها
	فائقه	دهسه لاتی سه رتر
		دهسه لاتی له سه رووتر
ascetic	مرتاض	ریازت کیش
	پارسا	زاهید
	زاهد	ژیان له خو سه خت کردن
	سخت گذرانیدن	له سه ختیداژیان
		به سه بردن
asocial	غیراجتماعی	ناکومه لایه تی.
	جامعه گریز	حه زنه کردنبه ژیانی
		کومه لایه تی.
assembly of notables	مجلس	ئه نجومه نی
	برجستگان	هه لبرژارده کان
		ئه نجومه نی
		دهسته بژیره کان
		ئه نجومه نی گه وره کان
assessment	ارزیابی	هه لسه نگاندن
	سنجش	به راورد کردن
	برآورد	تاوتوئ کردن

assete	موجودی	دارایی
	دارایی	پاره و سامانیکۆکراو
		پاره ی زه خیره کراو
assist ant social	مددکار اجتماعی	یاریده ده ری کۆمه لایه تی
		یارمه تیده ری کۆمه لایه تی
		هاریکاری کومه لایه تی
as such	همچون	وهک
	مانند	وهکوو
	چونان	هاوشیوه ی
assumed	مفروض	دانان به گومان
	فرضی	خه یالی
		فه رزکراو
assumption	پیش فرض	پیش گریمانه
	فرض	گریمانه
as though	چنانکه گویی	وهک بلی
astronomy	اخترشناسی	ئه ستیره ناسی
	ستاره شناسی	
atheism	خداناشناس	خوانه ناسی
	کفر	کوفر
	الحاد	بئ دینی
	انکار خدا	ره تکردنه وه ی خوا
	خدانا باوری	باوه رنه بوون به خوا
atrocious	خصمانه	دوژمنانه
		نه یاران

attainmend	دستاود	دهسکهوت دهستاورد
attention	دقت	وردیبینی
	ریزبینی	تیژبینی
	توجه	سهرهنج دان ئاورلیدانهوه
at term	به هنگام	به جئ به چیگه
		داگه پان مه یل
attitude	گرایش	تئ پروانین
	نگرش	رووبه رووبونهوه
	برخورد	حه زکردن
	تمایل	ویست
	طرز فکر	ره غبهت
	برداشت	جووری بیرکردنهوه
	جهت گیری	تئ گه یشتن لایه نگری
		راکیشان
attraaction	جذب	به ره و خو هینان
	جاذبه	
	ربایش	
attribute	خصلت	تایبه تمه ندی
	ویژگی	بگۆری چۆنی
	متغیر کیفی	بگۆری چۆنایه تی
audience	مخاطب	به رده نگ

	پیام گیرنده	گوئیگر
		بیسه ر
		وهرگر
autarch	مستبد	ملهوَر
	خودکامه	دیکتاتور
	خودسالار	زالم
		چه وسینه ر
autarky	اسقلال اقتصادی	سه ربه خوئی ئابووری
	بی نیازی	بی نیازی ئابووری
	اقتصادی	
authentic	اصیل	ره سهن
	سند	به لگه
	معتبر	دیکومینت
		باوه رپیکراو
		جیی باوه ر
author	آفریننده	خولقینه ر
	خالق	داهینه ر
	صانع	
authoritarian	سلطه جو	دهسه لات خواز
	تسلط طلب	داگیرکار
	اقتدارگرا	
autism	خیالبافی	خیال په رستی
	خیال پرستی	خه یال چنی
	درون مداری	خودته وه ری
		دهروون ته وه ری

autistic thinking	تفکر خیالی	بیرکردنہ وہ وہی خہ یالی
autocracy	سلطنت فردی حکومت استبدادی	پاشایہ تی تاکہ کہ سی حکومہ تی دیکتاتوری
auto-critics	انتقاد از خود	رہ خنہ گرتن لہ خو خوہہ لسه نگاندن
automatic	خودکار خود بہ خود ماشینی	ئوتوماتیک خوکار ماشینی
autonomous	مستقل خودگردان	سہ ربہ خو سہ ربہ ست ئوتونوم خوبہ ریوہ بہر
avant-gard	پیشرو پیشتاز	پیشرہ و جلہ ودار سہ رقافلہ ریبہر
aversion	نفرت بیزاری	نہ فرہت کینہ بیزاری
avoidance	پرهیز از محارم (در اصطلاح فروید).	رق لئ بوون خولہ میبینهی خزم پاراستن. ئیزدواج نہ کردن لہ گہل خزومی نزیک و ہک

		خوشک و برا و سیّکس نه کردن له گهلّ خزمه نزیکه کاندالای فرۆید).
avoidance motive	انگیزه اجتناب	مه یلی دوری کردن مه یلی خو پاراستن مه یلی خو به دورگرتن
awe	هیبت خشوع	شکو گه وره یی خاکه پایی
axiom	امر بدیهی اصل موضوع	دیار ئاشکرا ئاسایی پره نسیمی بابته پره نسیمی سه ره تایی
axis	محور	ته وەر بوار مه لّبه نده

B

baby tests	آزمونهای مخصوص کودکان شیرخوار	تاقیکردنه تایبه ته کانی منالّه شیرخوره کان.
back	پس عقب	دوا پاش دما
back grouwnd	سابقه زمینه پشت زمینه	پیشینه باگگراوند
backwardness	عقب ماندگی توسعه نیافتگی	دواکه وتوویی په رهنه سه ندوویی گه شه نه کردن
backward step	عقب گرد	پاشه کشه کردن به ره ودواچوون
balance	توازن تعادل	هاوسه نگی هاوته رازی هاوکیشی

	ترازمندی	هاوسهنگیتی
balanced	متوازن	هاوسهنگ هاوتهراز هاوکیش
balance of person- aliti	توازن شخصیت تعادل شخصیت	هاوسهنگی که سایه تی له باربوونی که سایه تی
balance of power	تراز قدرت سیاست موازنه	هاوسهنگیتی دهسهلات سیاسه تی هاوسهنگی
balance theory	تئوری تعادل	تیوری هاوسهنگی
band	دسته گروه	دسته گروپ تاقم
bank deposit	سپرده بانکی	پاشه که وتی بانکی پاره ی سپیردر اوبه بانک سپیردر اوی بانکی
bank notes	اسکناس	پاره ی کاغهن
bankruptcy	افلاس ورشکستگی	هه لشکان نه داری هه ژاری ده سکورتی
barbarism	بربریسیم نافر هیختگی	به ربه رسیم نه خوینده واری

		نه زانی
		ناشارستانی بوون
bare and pure con- cept	مفهوم ناب محض	چه مکی ره ها چه مکی په تی
bare concept	مفهوم مجرد	چه مکی نه بستراکت چه مکی تاک چه مکی رووت
bargaining	چانه زدن قدرت چانه زدن	چه نه دان چه نه لیدان چه نه بازی توانای چه نه بازی
barrier	مانع سد ره بند	ریگر له مپهر کۆسپ به رگیر به ره بند به ره بست
barter	تهاتر پایاپای	کپین و فروشتن مامه له کردن کپین و فروشتنی سه ره سهر
base	شالوده زیر ساخت پایه مبنا	بناغه بنچینه ژیرخان بنه پره ت بنه ما

baseline	خط پایه	هیلی ده سپیکردن
	خط مبدأ	خاللی ده سپیکردن
bashfulness forwardness	که مرویی	سه ره تا
	گستاخی	ده سپیک
		شه رمنی
		که مرویی
basic		گوستاخی
		رووداری
		روودامالای
		بی شهرم وحه یایی
battle-field	پایه	بناغه
		بنچینه
		بنه پت
beast soul	رزمگاه	شه پگه
	نبردگاه	مهیدانی خه بات
	نفس بهیمی	مهیدانی شه پکردن
beatitude		نه فسی حه یوانی
		نه فسی ئاژهل ئاسا
	بهجت	به خته وه ری
	سعادت	به ختیار
becoming	کامیابی	کامه رانی
		خوشبه ختی
	تغییر	گوران
	تجدد	گورانکاری
	حدوث	تازه بوونه وه
		نوئ بوونه وه

		روودان
		سهره‌لدان
beginhng	آغاز	سهره تا
	شروع	ده‌سپیک
	مبدأ	خالئ ده‌سپیکردن
	بدایت	
behavio(u) r	سلوک	ره‌فتار
	رفتار	جۆری هه‌لس وکهوت
	کردار	کردن
		کردار
		کرده‌وه
behavio(u) r con- tracting	قرارداد رفتاری	برپاری ئاکاری
		په‌یمانی ئاکاری
behavio(u) ral pat- terns	الگوهای رفتار	سهرمه‌شقه‌کانی
		ئاکار
		مۆدیله‌کانی ئاکار
behavio(u) ral thera- pist	رفتار درمانگر	ئاکاری چاک که‌روه
		ئاکاری دهرمان که‌ر
behavio(u) r therapy	رفتار درمانی	ئاکارده‌رمانی
		دهرمان کردن به
		هۆی ئاکاره‌وه
being	هستی	بوون
	وجود	هه‌بوون
	بودن	بوونایه‌تی

being and non-being	بود و نبود وجود و عدم	بوون و نه بوون بوونایه تی و نابوونایه تی
being cognition	شناخت هستی	بوون ناسی ناسینی بوونایه تی
belife	اعتقاد رأی ایمان	باوه پ بیروپا ئیمان
believer	معتقد مؤمن	باوه پمه ند باوه پدار
beneficent	نیکوکار خیرگرا	خیرخواز چاکه کار چاکخواز
benefit	نفع سود استفاده منفعت	قازانچ سود که لک به رژه وه ندی
betting	شرط بستن	مهر جکردن مهر ج به ستن به لین دان
bias	سوگیری جانبداری خطا انحراف	لایه نگری پشتیوانی هه له کردن لادان به هه له داچوون

bibliography	فهرست و مآخذ و منابع کتابنامه	پیروستی سه‌چاوه‌کان کتیب‌نامه پیروستی کتیب‌کان
big bang	انفجار بزرگ	ته‌قینه‌وه‌ی گه‌وره
big business	تجارت بزرگ سوداگری بزرگ	بازرگانی گه‌وره بازرگانی به‌ر فراوان گه‌وره مامه‌له
bigot	متعصب	ده‌مارگیر ده‌مارگرژ موت‌عه‌سیب
bigotry	تعصب	ده‌مارگیری ده‌مارگرژی ده‌مارگرژی
bilateral	دوجانبه دوجنبه	دوولایه‌نه دووره‌هه‌ندی دووبوعدی
bill of rights	منشور حقوق لایحه حقوق قانون حقوق	یاسای ماف ده‌ستوری ماف
bi-national	دوملتی	دوونته‌وه‌یی دوره‌گه‌زی
biography	زندگی‌نامه زندگی‌نامه نویسی	ژیاننامه ژیاننامه نویسی سه‌ریوده‌نویسی

biological	زىست شناسانە	بايۆلۇژىكى ژيانناسانە
biological determen- ism	جبر زىستى	جەبرى بايۆلۇژىكى جەبرى ژيان
biological factor	عامل زىستى	ھۆكارى بايۆلۇژىكى
biological sciences	علوم زىست شناسى	زانستى ژيانناسى زانستى بايۆلۇژى
biological survival	بقاء زىستى	ماھوھى ژيان درىژە دان بە ژيان
biologism	زىست گرايى زىست شناسى گرايى	ژيان خوازى ژيانناسى خوازى
bioiogist	زىست شناس	ژيانناس بايۆلۇژىست
biophilia	زىست دوستى	ژيان دۇستى
bipolar	دوقطىبى	دووجەمسەرى
birth	زايش تولد زادش	لەدايك بوون بەدنياھاتن چاوبەدنياھەلّينان
birthplace	زادگاہ	زىد شويىنى لەدايك بوون
birth rate	مىزان ولادت نرخ مواليد	رادەى لەدايك بوون ژمارەى لەدايك بوون
bisexuality	دوجنسى	دوورەگەزى

blueprint	طرح کلی نقشه پیش ساخته	گه لاله ی گشتی گه لاله ی له پیشداسازکراو گه لالی له پیش داپژراو
body	بدن کالبد جسم	له ش جهسته ئه ندام
body pojitic	اجتماع سیاسی	کومه لی سیاسی جه ماو هری سیاسی
boom	رونق اقتصادی شکوفایی بازار گرمی ترقی	گه شه کردی ئابووری په ره سه ندنی ئابووری بازار گه رمی پیشکه وتن پیشقه چوون
border	مرز	سنوور
borrowing	عاریه گیری وام گیری اقتباس	به قه رز وه رگرتن به ئه مانه ت وه رگرتن وه رگرتن
botany	گیاه شناسی	گیاناسی
bounddary	خط مرزی	هیل ی سنوور سه ر سنوور
bounties	مساعده	یارمه تی

	کمک	یاریدان
		یارمه‌تیدان
bourgeois	بورژوا	بورژوا
	سوداگر	بازرگان
		چینی بازرگان و مامه‌له‌چی
bourgeois class	طبقه‌سوداگر	چینی مامه‌له‌چی
	طبقه‌بورژوا	چینی بازرگان
		چینی بورژوا
bourgeois ideology	آرمان طبقه‌سوداگر	ثامانجی چینی
	ایدئولوژی بورژوا	بازرگان
		ثایدولۆژیای چینی
		بورژوا
bourgeois society	جامعه‌بورژوازی	کۆمه‌لگای بورژوازی
bourgeois state	دولت بورژوازی	ده‌وله‌تی بورژوازی
bourgeois system	نظام بورژوازی	سیستمی بورژوازی
brahmins	اعیان	ده‌وله‌مهنده‌کان
	نجیب زادگان	پوولداره‌کان
		گه‌وره‌کان
brain	مغز	میشک
	ذهن	زهین
brain drain	فرارمغزها	هه‌لاتنی می‌شکه‌کان.
	فرارمغزهای متفکر	هه‌لاتنی می‌شکه
		هزرمه‌نده‌کان.

brain washing	مغز شویی شستشوی مغز	میَشک شوَرْدن میَشک شوَرْدنه وه شتوشوَرْدانی میَشک
brain work	کارمغزی کارکرد ذهنی اندیشه کاری	کاری زه یینی کاری میَشکی بیرکردنه وه
branch	رشته بخش شاخه	لق(ی خویندن) به ش بوار
branching	انشعاب تقطیع	لئ جیابوونه وه لئ بوونه وه پارچه پارچه بوون پچرپچر بوون
breeding	پرورش دادن	پهروه رده کردن بارهیتان به خئو کردن
bride-price	شیربها	شیربایی. (پاره یهک زاوا به ماله خه زووری ئه دات).
bright	باهوش	هوشیار زیرهک لیزان لیهاتوو
broadcast	رادیو و تلویزیون	رادیو و تله فزیوَن

	دهنگ و رهنگ	پخش کردن برنامه
	بلاوکردنه وهی	
	به‌رنامه	
broad categorization	کۆبه‌ندی کردنی	جمع بندی کَلّی
	گشتی	مقوله بندی کَلّی
	کۆبه‌ندی کردنی	
	یه‌کجاری	
	پۆلین کردنی گشتی	
broken home	بنه‌ماله‌ی زیان	خانواده‌آسیب دیده
	به‌رکه‌وتوو	خانواده‌درهم شکسته
	بنه‌ماله‌ی تیکشکاو	خانواده‌نابسامان
	بنه‌ماله‌ی تیک	
	رووخاو	
	بنه‌ماله‌ی بی	
	سه‌روبه‌ر	
brutefact	حه‌قیقه‌تی بی‌گیان	حقیقت بیجان
Buddhism	بووداخوازی.	بوداگرایی
	پی‌په‌ه‌وکردنی ئاینی	آیین بودا
	بوودا.	
budgeting	دیاریکردنی بووجه	بودجه بندی
	بووجه‌به‌ندی	
bureaucracy	بورۆکراسی	دیوانسالاری
	کاغه‌زبازی	دستگاه اداری
	ده‌زگای ئیداری	کاغذبازی
	حکوومه‌تی ئیداری	

	فرمانروایی کارمندان	حکومه ته کارمندان
		کارمه نندسالاری
bushmen	بیشه نشینان	جه نگهل نشینان
		دارستان نشینان
		دانیشتوانی دارستان
business	بازرگانی	بازرگانی
	سوداگری	مامه له کردن
	دادوستد	کرپین و فروشتن
	کاسبی	کاسبی کردن
business civilization	تمدن تجارتی	شارستانییه تی
	دورتجارتی	بازرگانی کردن
	دوربازرگانی	خولی بازرگانی
business depression	بحران بازرگانی	قهیرانی بازرگانی
business education	تعلیمات بازرگانی	فیرکاریگه لی
		بازرگانی راهینان
		گه لی بازرگانی
business enterprise	بنگاه بازرگانی	بنکه ی بازرگانی
	مؤسسه بازرگانی	ریکخراوی بازرگانی
	بنگاه تجارتی	کومپانیای بازرگانی
		شهریکه ی بازرگانی
business fluctuation	نوسانات بازرگانی	هه لکشان و داکشانی
	تموجات تجاری	بازرگانی.
	نوسانات اقتصادی	هه لکشان و داکشانی
		ثابووری.
		به رزونه وی بوونی

	سوداگر	ئاستى ئابورى.
business man	دادوستدگر	مامه له چى
	بذاته	كړيار و فرۆشيار
by itself	فى نفسه	خوى له خويدا

C

caeteris paribus	در شرایط مساوی	له دؤخی یه کساندا له بارودؤخی به رابه ردا
calculation	محاسبه	له بارودؤخی هاو چه شندا حسیب کردن ژماردن به ئە ژماره ینان
calling	هنر	هونه ر
call to account(to)	توجیه	پاساوه ینانه وه روونکردنه وه
calvinism	کالونی مذهب کیش کالونی	کالوینی کالوینی ئاین پیپه وی کردن له کالوین
camouflage	استتار	شاردنه وه شاردن داپۆشین

campaign	مبارزه	خهبات
	پیکار	ململانی
		شهپرکردن
campus	پردیس	بهههشت
		بهههشتی بهرین
canaille	اوباش	خوئیپی
		خوپی
		بهرهلالا
		لات ولووت
canalization	ره گزینی	ریگهههلبژاردن
		چاره سهردوژینهوه
cannibalism	آدمخواری	مروّف کوژی
		دژه مروّف بوون
		خوین مژی
		خوین پرشتن
		خوین خوژی
cannibalistic society	جامعه آدمخوار	کومهلگای خوین مژ
		کومهلگای خوین ریژ
		کومهلگای مروّف کوژ
canon	قانون	یاسا
	قاعده	دهستور
	کیش	ریباز
canonization	مقدس سازی	بهپیرۆزکردن
		پیرۆزاندن
canonization the roces-	فرایند مقدس	پروسهی پیرۆزاندن

sof	سازی	
capability	قابلیت	قابلیت
	استعداد	توانایی
	توانمندی	به‌هره
	شایستگی	لیهاتوویی
		لیوه‌شاه‌یی
capacity of comprehension	نیروی درک	توانای تیگه‌یشتن
		توانای دهرک کردن
capital	سرمایه	سرمایه
	پایتخت	ده‌س‌مایه
		پایته‌خت
		پیته‌خت
capital accumulation	جمع‌آوری	کو‌کردنه‌وه‌ی سرمایه
	سرمایه	خر‌کردنه‌وه‌ی سرمایه
	اندوختگی	که‌له‌که‌بوونی سرمایه
	سرمایه	کو‌بوونه‌وه‌ی سرمایه
	انباشتگی	
	سرمایه	
	تجمع سرمایه	
capital construction	ساختمان	پیکه‌های سرمایه
	سرمایه	
capital formation	تشکیل سرمایه	پیکه‌نانی سرمایه
	سازند سرمایه	هینانه‌ئارای سرمایه
		سرمایه‌سازی

	سرمایه سازی	
capitalism	سرمایه داری سرمایه آیینی	سه‌مایه‌داری. کاپیتالیزم. پی‌پیره‌وی له‌ریت‌بازی سه‌رمایه‌داری.
capitalist	سرمایه داری سرمایه‌گرا	سه‌رمایه‌دار سه‌رمایه‌خواز لایه‌نگری سه‌رمایه
capitalist class	طبقهٔ سرمایه دار	چینی سه‌رمایه‌دار
capitalist government	حکومت سرمایه داری	حکومه‌تی سه‌رمایه‌داری
capital variable	سرمایهٔ متغیر	سه‌رمایه‌ی بگور
cardinal number	عدداصلی	ژماره‌ی سه‌ره‌کی ژماره‌ی ته‌سلی
career	خط مشی	رئ و شوین جووری بیرکردنه‌وه پلان و به‌رنامه‌ی زه‌ینی شیوه‌ی ژیان ره‌فتار کرده‌وه
cartel	کارتل	کارتیل. سه‌ندیکای کو‌مپانیاکان. (کو‌بووننه‌وه‌ی به‌ریت‌وه‌به‌رانی چه‌ند

		کۆمپانیای بازرگانی و ئیمزاکردنی هاوبه‌شی برپارنامه‌گه‌لیک بۆ پلانه بازرگانیه‌کانیان).
cartesianism	فلسفهٔ دکارتی	فهلسه‌فه‌ی دیکارتی
cartesian rationalism	عقل‌گرایی دکارتی	عقل‌خوازی دیکارتی دیکارت خوازی
case	دکارت‌گرایط سرگذشت وصف الحال حالت	سه‌ربورده به‌سه‌رهات حاله‌ت چۆنیه‌تی
cash	نقد پول نقد	پاره‌ی حازر پاره‌ی به‌رده‌ست
caste	طبقهٔ منفصل طبقهٔ بسته	چینی دابراو چینی داخراو
castration complex	عقدۀ اختگی عقدۀ اخصاء	گری‌ی خه‌ساوی گری‌ی خه‌ساندن
cataplexy	بی‌حرکتی جمود	بی‌جموجۆلی بی‌جووله‌یی وه‌ستان وه‌ستاوی
catallactics	علم مبادله علم مبادلهٔ ارز	زانستی ئالوگۆرکردن زانستی ئالوگۆرکردنی

		دراو
catalog	فهرس نامه دفترچه راهنما	پیرست لیسته کاتالوگ
catastrophe	فاجعه پایان بد	کاره سات رووداوی دلته زین سه ره نجامی خراپ ئه نجامی دلته زین
catastrophes of nature	مصائب طبیعی بلاایای طبیعی	به لاسروشتییه کان کاره ساته سروشتییه کان رووداوه سروشتییه کان
categorical	مطلق قاطع جازم بی چون و چرا مقوله ای	ره ها په تی لیبر اوانه سووربوون له سه ر کاریک بی سئ و دوو وته زایی
categorical concepts	مفاهیم مقوله ای	چه مکه و ته زاییه کان
categorical	امر مطلق فرمان حتمی امر قاطع	مه سه له ی ره ها ئه مر ی ره ها ده ستووری حتمی فرمانی حتمی
categorical structure	ساختار مطلق	مه سه له ی لیبر اوانه پیکه اته ی ره ها

categoryzation	دسته بندی دسته	پۆلین به ندی دهسته به ندی گروپ تاقم دهسته
catharsis	تصفیه په لایش تزکیه تخلیه روانی	پاک کردنه وه پالوتن خاوین کردنه وه به تال کردنه وه ی رۆحی سووک کردنه ی رۆحی
causal	علی علت تعیین کننده	هۆکار دهس نیشان کهر پیشاندهر دیاری کهر
cousalism	علت گرایی	هۆکار خوازی
causa phenomenon	علت پدیده ها	هۆکاری دیارده کان
causation	رابطه علت و معلول	پیوه ندی هۆکارو به ره هۆکار
cause material	علت مادی	هۆکاری مادی هۆکاری مه تریال
celestial	بهشتی مینوی آسمانی	به هه شتی ئاسمانی
celibacy	تجرد	سه لت

	بی زنی	ره به ن
	عزوبت	بی ژنی
		له سه ختیدا ژیان
		ژیانی به بازار
censura	بازرسی	پیدا چوونه وه
		کوئترۆل کردن
		چاودیری کردن
	بازرسی	کوئترۆل کردن
	مهاری	راگرتن
	انتقاد	ره خنه گرتن
censure	حجاب	په رده
	سانسور	سانسور
		سپینه وه
central city	میانین شهر	شاری ناوه ندی
	شهر مرکزی	ناوه ندشار
	هسته شهر	ناوه ندی شار
centralist	سوسیالیزم	سوسیالیزمی سه نته ری.
	متمركز	سوسیالیزمی چرکراو.
		سوسیالیزمی به ناوه ندی
		کراو.
centralization	تمركز	چر بوونه وه
	مرکزی کردن	چر تی
	مرکزیت	به ناوه ند کردن
		ناوه ندیتی
		ناوه ند بوون

central Treat organiza- tion	سازمان پیمان مرکزی	ریکخراوی پهمانی ناوهندی.
center	مرکز میانگاه کانون	ناوهند ناوین ناوه‌پاست
chaining	تسلسل زنجیره‌ای	دوابه‌دوای یه‌ک پشت سه‌ری یه‌ک زنجیره‌ئاسا زنجیره‌یی
chain of causes	زنجیره‌علل سلسله‌علل	زنجیره‌ی هۆکاره‌کان
chainof command	سلسله‌مراتب	زنجیره‌ی پله‌وپایه‌کان
chance observation	مشاهده تصادفی	بینینی به‌هه‌لکه‌وت به‌هه‌لکه‌وت بینین
chage	تغییر دگرگونی تحول	گۆرپان وه‌رگۆرپان گۆرپانکاری
channel	حامل	هه‌لگر
chant	سرایش (شعر)	هۆنینه‌وه (ی شیعر)
chaos	آشفتگی هرج و مرج آشوب	بشیوی شله‌ژاویتی ئاژاوه ئاژاوله

chaotic	آشوبناک درهم برهم	ئاژاوه ئاسا ئاژاوه گپ شیواو تیکه ل پیکه ل
character	شخصیت خو نهاد خصلت ویژگی	که سایه تی خوو و خده تایبه تمه ندی خه سلّه ت
chart	نگاره نمودار نقشه	چارت نه قشه خشته
chauvinism	میهن پرستی خاک آیینی	نیستمان پهروه ری ولات پاریزی ولات دوستی
check	رسیدگی	چاودیری کردن پئ راگه یشتن کو نترؤل کردن
chemical nature(the)	خیال واهی	خه یالی بیهوده خه یالی خام
child	کودک	منال زارۆ
child centered	کودک مدار کودک متمرکز	منال ته وهر دوان لهسه ر منال لیکۆلینه وه لهسه ر منال

chimera	کابوس	دیوه زمه شه وه خه وی ترسناک مۆته که
choice	گزینش انتخاب	هه لېژاردن هه لاواردن ده س نیشان کردن
chromatic	ملون رنگی	ره رنگی ره نگاوپه نگ
citizen	شهروند شارمند هموطن مدنی	هاوولاتی شارمه ند شارنشین هاونیشتمانی مه دهنی شارستانی
city	شهر شهر بزرگ	شار شاری گه وره گه وره شار مه زن شار
city buster	شهر برانداز	شار پووخین شار تیکده ر رووخینه ر
city state	شهر خدایی شهر کشور	شارمه ندی شار سالاری شارمه زنی شار- ولات

		دهولهتهشار
civic	مدنی	مهدهنی
		شارستانی
civic liberty	آزادی مدنی	ئازادی مهدهنی
		ئازادی شارستانی
civility	مدنیت	مهدهنییهت
	تمدن	شارستانییهت
	شهرنشینی	شارنشینی
civil rights	حقوق اجتماعی	مافه کومه لایه تییهکان
	حقوق مدنی	مافه مهدهنییهکان
clairvoyant	روشن بین	گهشبین
		رۆشنبین
		رووناک بین
clan	قبیله	خیل
	کلان	گهوره
		مهزن
clarify	روشنگری	رۆشنگه‌ری
		بهئاگاهینانهوه
		روونکردن—هوهی رای
		گشتی
clash	برخورد	پیکادان
		رووبه‌رووبوونهوه
		لیکدان
class	طبقه	چین
	دسته	تویژ

	رده	گروپ
	صنف	تاقم
		ریز
action antagonisms	تضادهای طبقاتی	دژایه تییه کۆمه لایه تییه کان پیکادانه کۆمه لایه تییه کان
action consciousness	آگاهی طبقاتی	ئاگایی چینایه تی
	شعور طبقه ای	وشیاری چینایه تی
action culture	فرهنگ طبقه ای	فه ره نگی چینایه تی که لتووری چینایه تی
classic	قدیم	کۆن
	قدیمی	قه دیمی
	اصلی	له میژینه سه ره کی ره سه ن
class ideology	ایدئولوژی طبقه ای	ئایدئولوژیای چینایه تی ئامانجی چینایه تی
	آرمان طبقه ای	
classification	دسته بندی	پۆلین کردن
	طبقه بندی	پۆلین به ندی ریز به ندی
classless society	جامعه بی طبقه	کۆمه لگای ناچینایه تی
class status	پایگاه طبقاتی	پیگه ی چینایه تی پله و پایه ی چینایه تی
clear	واضح	روون

	روشن	ثاشکرا
		دیار
		به رچاو
		رووناک
clergy	روحانی	روحانی
	روحانیت	پیایوی ئاینی
	دین دار	دیندار
climat	اقلیم	هه ریم
	منطقه	قهله مپه و
		ناوچه
		ده قهر
		مهلبه ند
clinikal	بالینی	کلینیکی
		دهرمانگهیی
		نه خو شخانهیی
clinikal psychology	روانشناسی	ره وانناسی دهرمانگهیی
	کلینیکی	دهروونزانی دهرمانگهیی
	روانشناسی	دهروونزانی کلینیکی
	بالینی	
closed	بسته	داخراو
	در بسته	پیوه دراو
		قفل کراو
closure	تقارب	نزیکی
	بستگی	نزیکایه تی
		لیک نزیکبون

clouding of consciousness	تیرگی شعور کورشدن هوشیاری	رهش بیری رهش فکری کوئیر بیری
clou	سررشته سرنخ راهنما	سهره داو سهرده زوو رینما رئ نیشان دهر
coach	مربی تعلیم دادن	راهینه ر فیرکار راهینان فیرکاری فیرکردن
code	رمز دستور	ره مز کؤد
coding	کدگذاری رمز گذاری	کؤد دانان ره مز بؤدانان ره مز اووی کردن
coercion	اجبار زور	ئجبار زؤره ملئ به زؤر
coexistence	همزیستی همجودی همبودی معیت	پیکه وه ژیان هاوژیانی پیکه وه بوون هاو رای هاو رپیه تی

cognitio	معرفت	مه عرفه
	شناخت	زانین
		ناسین
		تی گه یشتن
coherent	مرتبط	ده رک کردن
	فصیح	پیوه ندیدار
	پیوسته	ناشکرا
	منسجم	روون
		پیکه وه به سترای
cohesion	به هم پیوستگی	پیکه وه لکیندراو
	همبستگی	یه کپارچه
		یه کگرتوو
		پیوه ندیداریتی
coincident	همگاه	پیکه وه به سترای
	همرخداد	یه کپارچه یی
		یه کگرتووی
cold war	جنگ سرد	هاوکات
		هاوزه مهن
collaboration	همکاری	شهری سارد
	تشریک مساعی	جه نگی سارد
		هاوکاری
collateral	وثیقه	هاریکاری
	گروی	ثاریکاری
		پیکه وه کارکردن
		ئه مانه ت
		ثامانه ت

		بارمته
collective(s)	گروھی جمعی	به کۆمه لّ هاوبه ش ئیشتراکی
collective migration	مهاجرت جمعی کوچ گروھی	کۆچی به کۆمه لّ کۆچی هاوبه ش
collective unconscious	ناخودآگاه همگانی. ضمیر ناخودآگاه اجتماعی. ناخودآگاه جمعی.	ناخودئاگای گشتی. نهستی گشتی. نه فسی ناخودئاگای کۆمه لایه تی. نهستی به کۆمه لّ. ریککه وتن پیکه وه گونجان هاوده سی هاورایی کۆلۆنیال داگیرکراو داگیراو کۆلۆنیالیزم داگیرکاری داگیرکردن رئبه رایه تی سه رۆکایه تی فرمانده یی
collusion	تبانای توافق	
colonial	مستعمراتی	
colonialism	استعمارگری استعمار	
commandment	فرماندهی ریاست رهبری	

comment	اظهار نظر	راده رپرین
	بیان نظر	بیرو راده رپرین
	تفسیر	راقه کاری
	شرح	راقه کردن
		لیکدانه وه
commercial center	مرکز بازرگانی	ناوه ندی بازرگانی
		سه نته ری بازرگانی
commercium	معامله	مامه له
	دادوستد	کرین و فروشتن
commodity	کالا	بازرگانی کردن
	جنس	کالا
common	مشترک	هاوبه ش
	عام	گشتی
	همگانی	هه موانی
	عمومی	
common center	مرکز	ناوه ند
	کانون	سه نته ر
common factor	عامل مشترک	چه ق
		هؤکاری هاوبه ش
common law	قانون اساسی	هؤکاری گشتی
	قانون عرف	یاسای نه ساسی
	قانون عام	یاسای باو
		یاسای گشتی

common	آدم معمولی	مروقی ئاسایی
common market	بازار مشترک	بازاری هاوبهش بازاری گشتی
common ownership	مالکیت عمومی مالکیت مشترک	مولکایه‌تی هاوبهش مولکایه‌تی گشتی
commonwealth	مشترک المنافع جامعه همسود	هاوسود هاوقازانچ به‌رژ هوهندی هاوبهش کۆمه‌لگای هاوسود
communal	گروھی دسته جمعی	به‌کۆمه‌ل گشتی
communalization	اجتماعی کردن	به‌کۆمه‌لایه‌تی کردن کۆمه‌لاندن
communication(s)	گفت و شنود انتقال افکار و عقاید	وت و ویژ دایلوگ گفتوگو
	تفهیم و تفاهم ارتباط معنوی رسانش	گواسا_____تنه‌وهی عاتیفه و بیروپا لیک گه‌یشتن له‌یه‌ک تی گه‌یشتن گه‌یاندن
communism	کومونیسیم مردم‌گرایی مردم‌مداری	کۆمۆنیزم خه‌لک‌خوازی خه‌لک‌ته‌وه‌ری خه‌لک‌دۆستی

	سیستمی هاوبه ش	سیستمی ئیشتراکی	نظام اشتراکی
community	جه ماوهر .	کومهل .	جماعت
	تاقم .	خالکی شار، یان	مردم یک محل
	ناوچه یه ک .	جامعه کوچک	یا شهر
	کومهلگای بچووک	ملت	رابطه متقابل
	نه ته وه		
	پیوه ندی دوولایه نه		
compact	چروپر	په یمان نامه	فشرده
	ریککه وتن	گوشراو	معاهده
	تیکچرژاو	کومپانی	پیمان
company	شهریکه	شیرکته	شرکت
	بهر اورد کردن	هه لسه نگاندن	مقایسه
comparatio	ریژه		نسبت
	هاودهردی	هاوسوزی	همدردی
compassion	هاودلی		
	لیهاتوویی		تبحر
competence	لیوه شاو ه بی		مهارت

	توانایی	توانش
	لیزانی	
complete enumeration	ذماردنی جه ماوهری شار، سرشماری ناوچه، یان ولاتییک. سه رژمیری. ژمیریاری.	
complete man	ئینسانی کامل ئینسانی ته او	انسان تام
complex	گرئ تیکه لاو گرزوئالۆز قورس و ئالۆز پیچه لاو پیچه ل پیچ	گره عقده مرکب پیچیده بغرنج درهم بافته
composition	ریکخستن تیکه ل کردن لیک ئالاندن پیکهاته	تنظیم تلفیق ترکیب بندی
comprehension	تی گه یشتن دهرک کردن فیربوون یادگرتن	فهم ادراک فراگیری
compression	تیگ چرژان چرپوون چرپیتی	تراکم

compromise	سازش	سازش
	مصالحه	سازگاری
	آشتی	تهبایی
	توافق	ریککهوتن
computer	کامپیوتر	کومپیوتهر
	رایانه	کامپیوتیر
	شمارگر	
con	ضد	دژ
	مخالف	نهیار
	علیه	لهدژی
cpnation	میل	مهیل
	رغبت	ویست
	شوق	حهن
	اراده	رهغبهت
		ئیراده
concealment	اختفا	ویستن
	پوشیدگی	شاردنهوه
		نهینی
conceit	فریب	خوشاردنهوه
		فریودان
		کلاولهسه رکردن
conceive	تصورکردن	خهله تاندن
	پنداشتن	ویناکردن
		تهسه ورکردن

concept	مفهوم برداشت تصور معنی	چه مک تی گه یشتن تی روانین ته سه ورکردن ویناکردن مانا واتا
conception	مفهوم ذهنی تصور ادراک عقلی دریافت	چه مکی زه یینی ویناکردن ته سه ورکردن تی گه یشتنی عه قلی دهرک کردن
conceptual representa- tions	تصورات مفهومی تصویر ذهنی	ویناکردنه زه یینییه کان ته سه وره زه یینییه کان
conceptual thinking	تفکر مفهومی تفکر منطقی	بیرکردنه وهی چه مکانه بیرکردنه وهی زه یینی بیرکردنه وهی لوژیکی
concluding	نتیجه گیری برآیند نتیجه گرفتن	ئه نجامگیری دهر ه نجام به ئه نجام گه یشتن ئاکام گیری
conclusive	قطعی	حه تمی نه گوپ برپاره

concrete	انضمامی	پاشکۆ
	عینی	لکیندراو
	واقعی	عهینی
	مشخص	راستهقینه
	ملموس	ههست پیکراو
	غیرانتزاعی	دیار
	خارجی	ئاشکرا
		نائهبستراکت
		دهرهکی
concrete thinking	تفکر ملموس	بیرکردنه وهی ههست
	تفکر حسی	پیکراو
	تفکر غیرانتزاعی	بیرکردنه ی ئاشکرا.
		بیرکردنه وهی
		نائهبستراکت
		بیرکردنه وهی عهینی.
concurrency	رقابت	رهقابته
	مسابقه	کێبه رکئ
		پیشبهرکئ
concurrency, vital	تنان بقاء	شهپی ژیان
		شهپی مان
		شهپی مانه وه
concurrent variation	تغییر همگام	گۆرانی هاوکات
		گۆرینی شان به شان
condition	حالت	حالهت
	وضع	چۆنیهتی
	شرط	دوخ

		بارودوخ
		مهرج
conditional	مشروط	مهرجدار
	مقيّد	مهرجیندراو
	شرطی	پابه‌ند
		مهرجی
conditioned response	پاسخ شرطی	وه‌لامی مهرجی.
	واکنش مشروط	هه‌لوئیستی مهرجیندراو.
		په‌رچه‌کرداری
		مهرجیندراو.
condition reflex	بازتاب شرطی	ره‌نگدانه‌وه‌ی مهرجی
		کاردانه‌وه‌ی مهرجی
condition theory	تئوری شرطی	تیۆری مهرجی
		تیۆری مهرجدار
cpnduct	ره‌بری	ریبه‌رایه‌تی
	هدایت	به‌پئوه‌بردن
	تنظیم	ریکخستن
	طرز رفتار	جۆری ره‌فتار
		شیوه‌ی ره‌فتار
cone	مخروط	مه‌خرووت
		قووج
		قووجه‌که
conference	همایش	کۆبوونه‌وه
		کۆر
		کۆنفرانس

confession	اعتراف	دان بیانان
	اقرار	دان لهسهرنان
confidence	اعتمادبه نفس	باوه په خزیون
	اعتماد	باوه پ
		متمانہ
conflict	ستیزه	شہ پ
	کشاکش	ململانی
	تضاد	دژایه تی
	برخورد	پیکادان
	اختلاف	ناکوکی
	درگیری	چنگ ئاوش بوون
	همستیزی	تیک هه لچوون
		لیکدان
conform	همنوایی	به گژیه کداچوون
	همفکری	هاورپایی
		هاوبیروپایی
conformist	مقلد	ته بایی
	همنواگر	لاسانی کهر
		لاسانی که ره وه
confrontation	رویاریوی	خوگونچینه ر
	مواجهه	رووبه پرووبونه وه
		به ره نگار بوونه وه
confucianism	کنفوسیوس	یه کتربینین
		کوئفسیوس خوانی.
	گرای	پیپه وی کردن له ریبازی
		کوئفسیوس.

	پیروآیین	
	کنفوسیوس	
confuse	سردرگم کردن	سه‌رلی شیواندن
	مغشوش	سه‌رلی تیکدان
	آشفستگی	شلّه‌ژاو
		شیواو
		بشیوی
		په‌ریشانی
congenital	مادرزادی	زگماکی
		دایکی
conjectur	ظن	گمان
	پنداشت	شک
	گمانه	مه‌زه‌نه
	حدس	مه‌زه‌نه‌کردن
conjugal union	پیوند زناشویی	پیوه‌ندی ژن و می‌ردایه‌تی
		پیکه‌پینانی ژیانی هابه‌ش
		ژیانی هاسه‌ری‌تی
		به‌رده‌وام
connected	پیوسته	دایمی
		هه‌میشه‌یی
connquest	غلبه	زال‌بوون
	تسلط	داگیرکردن
		به‌زاندن
consanguine family	خانوادهٔ همخون	بنه‌ماله‌ی هاو‌خوین

		بنه ماله‌ی هاوپرهگه‌ز
conscience	وجدان وجدان اخلاقی هوشیاری ضمیرباطن	ویژدان ویژدانی ئاکاری وشیاری به‌ئاگابوون ئاگایی خودئاگا هه‌ست
conscious mind	خودآگاه ذهن آگاه دانستگی وجدان	خودئاگا زه‌ینی ئاگا زانین ویژدان وشیاری
consciousness,potential	هشیاری نهفته	وشیاری شاراره وشیاری نهینی
consciousness,real	هشیاری راستین	وشیاری راسته‌قینه
consecution	توالی	دوابه‌دوای یه‌کدهاتن یه‌یتاپه‌یتا
consequence(s)	پی آمد عواقب نتایج په‌آیند معلول	دهره‌نجام ئاکام به‌رهۆکار نه‌تیجه ئه‌نجام
conservation	بقاء	مانه‌وه

	حفاظت	مان
	حفظ	پاریژگاری
		لئ کردن
		پاراستن
conservation	ابقای ماده	مانه وهی ماده
		پاراستنی ماده
conservatism	محافظه کاری	مه حافیزه کاری
	مرام محافظه	کۆن پاریزی
	کاری	نه ریت پاریزی
	مسلک محافظه	ریبازی کۆن پاریزی
	کاری	
consideration	ملاحظه	تیبینی
	تأمل	تیرآمان
	فکرواندیشه	بیرکردنه وه
		لیوردبوونه وه
		بیروئه ندیشه
constant	تغییرناپذیر	نه گۆر
	ثابت	چه ق
	پایدار	جیگرتوو
		سه قامگیر
constant price	قیمت ثابت	نرخ جیگرتوو
		نرخ سه قامگرتوو
constitution	قانون اساسی	یاسای ئه ساسی
	سرشت	ده ستووریئه ساسی
	قوام	پیکهاته

	تشکیل	کرۆک
		پتهوی
		پیکهینان
		سازکردن
constraint	محدودیت	سنوورداریتی
	قید	مه حدودییهت
		کۆت و بهند
		به رته سکی
construcyive	سازنده	بناغه دانهر
	بانی	دامه زرینه ر
		دروست کهر
		چی کهر
consumer	مصرف کننده	مه سه ره ف کهر
		خه رج کهر
		مزه خت کهر
contagion	واگیری	گشگیر
	مسری	په ره سین
		بلاوه گیر
		گیرۆ
		درم
		ٹاهۆ
contemporary	همروزگار	هاوچه رخ
	معاصر	هاوزه مه ن
	هم عصر	هاوکات
		هاوچاخ

contemp	تحقیق بی حرمتی	سووکایه تی پیکردن بی حورمه تی پیکردن
content	متن	دهق
	محتوای	ناوه پۆک
	مضمون	ناواخن
	معنی	مانا
	درنه	واتا
content analysis	درونمایه	
	درونکاوی	دهروون شیکاری
	تحلیل مضمون	دهوونزانی
		شیکردنه وهی بابته شیکردنه وهی ناوه پۆک
context	متن	دهق
	بافت	پیکهاته
	مضمون	ناوه پۆک
	سیاق	شیواز
continence	خودداری	خۆپاراستن له ئەنجامدانی
	پرهیز	کاریک، پاریژکردن
contingency	احتمال	ئه گهر
	امکان وقوع	ئه گهری روودان
	حدوث	ئه گهری قهومان
		روودان قهومان

continual re-creation	دروسټ کردنه وهی هه تایی. چیکردنه وهی هه تایی. چیکردنی سه رله نویی هه تایی.	باز آفرینی همیشگی خلق مجدد مداوم
continual of the soul	مانه وهی رۆح	بقای روح
contract	په پیمان به لّین قه ولّ	پیمان میثاق
contraction	راوهستان وهستان	رکود
contradiction	دژایه تی دژوازی پووچهلّ کردنه وه ره ت کردنه وه	تضاد تناقض نقض
contributing cause	هۆکاری یاریده ده ر هۆکاری یارمه تیده ر	علت یاری دهنده
control	زالبوون داگیرکردن کوئترولّ کردن چاودیری کردن بیر لّی کردنه وه مشوورخواردن رئ و شوین	تسلط کنترل مراقبت تدبیر
controlled association	وه بیرهه ————— پّنانه وهی	تداعی محدود

	تداعی بسته	به‌رته‌سک و‌ه‌بیرهِ—————یِنانه‌و‌ه‌ی سنو‌ردار و‌ه‌بیرهِیِنانه‌و‌ه‌ی دا‌خرا‌و
controversial	مناقشه آمیز مناقشه انگیز بحث انگیز	کیشهِ‌ثامیز کیشهِ‌ساز‌کهر کیشهِ و‌رووژینهِر باس و‌رووژینهِر
controversy	جدل بحث مناقشه مجادله	دِه‌مِه‌تِه‌قئ قسه‌و‌باس کردن لیدوان مونا‌قِه‌شِه قسه‌لِیک‌ردن
conventional	قراردادی متداول متعارف معمولی	دانراو دِه‌س‌ک‌رد بِرِیار لِه‌سِه‌ردراو باو ثاسایی
convert	نو‌کیش نو‌آیین	تازِه‌ثایین تازِه‌دین
convert tape	تغییر ماهیت	گورپانی چیه‌تِی
convertible	قابلیت تغییر	توانای گورپان ثیمکانی گورپان
convery	نقل کردن رساندن	گِه‌یان‌دن گواستنه‌و‌ه

	منتقل کردن	راگواستن
		راگویزان
conviction	مجاب شدن	قهناعهت پیکردن
	اعتقاد	قانع بوون
	ایقان	باوه پکردن
	اقتناع	رازی بوون
cooperation	همکاری	هاوکاری
	تعاون	هاریکاری
	شرکت	به شداری کردن
	تعاونی	یارمه تیدانی یه کدی
copy-copying	روگرفت	کۆپی
	تقلید	کۆپی کردن
	استنساخ	له به رگرتنه وه
		لا سایی کردنه وه
		لیگرتنه وه
cpyright	حق مؤلف	مافی نووسهر
	حق چاپ	مافی چاپ کردن
		مافی له چاپدانه وه
corporal world	جهان مادی	جیهانی مادی
	جهان جسمانی	دنیاى مادی
corrective ections	اقدامات	چاکسازی
	اصلاحی	چاککردنه وه
		کاری چاکسازی
		چاکسازی کردن

corrupt	فاسد	گه ندهل دارپزيو فاسد گه نيو
corruption	فساد تباہی	گه ندهل خراپ بوون دارپزين شيوان
cosmo centric	جهان مداری	جيهان ته و هری
cosmological	جهانشناختی معرفت کائنات کيهان شناسی	جيهان ناسی ناسینی جيهان ناسینی کائینات
cost-benefil	بها مخارج هزینه منفعت	نرخ ته رزش بايه خ تيچوو قازانچ سوود
cotters	کلبه نشينان	که پر نشينان کوئيت نشينان هه رزال نشينان
counseling	مشاوره	راويژکردن راويژکاری
couple	زن و شوهر	ژن و ميړد ژن و شوو

cowardice	ترس	ترس
		توقین
craniologist	جمجه شناس	کهلله سهرناس
craze	جنون	شیئی
create	خلق (اثر)	داهینان
	آفرینش	ثافراندن
		خولقاندن
		تازه گه ری
		نوئیگه ری
		نوئیکاری
created being	آفریده	خولقاو
	مخلوق	خولقیندراو
		داهینراو
creative	آفرینشگر	خولقینه ر
	خلاق	داهینه ر
		ثافرینه ر
creative thinking	تفکر خلاق	بیرکردنه وی داهینه رانه
	فکر آفریننده	بیری داهینه ر
		بیری خولقینه ر
crime	جرم	تاوان
	تبهکاری	گوناح
		سوچ
		به دعه مه لی
		خراپکاری
		گه نده کاری

		به دکرداری
criminology	بزه شناسی جرم شناسی	تاوانناسی
crisis	بحران	قهیران ئاژاوه بشپووی
criteria	سنجه ها ملاکها معیارها میزانها	پیوهره کان ریساکان پیودانگه کان چوارچیوه کان
critic	نقاد منتقد سمجشگر داور قاضی	ره خنه گر داوهر هه لسه نگیته ر قازی
critical	انتقادی بحرانی بحران آمیز	ره خنه یی شپواو قهیرانی قهیران ئامپز قهیراناوی
critical period	دوره بحرانی	سه رده می قهیرانی سه رده می قهیراناوی
critical philosophy	فلسفه انتقادی فلسفه نقدی	فه لسه فه ی ره خنه یی فه لسه ه ی ره خنه ئامپز

critical of pure reason	نقد عقل مطلق سنجش خردناب	ره خنه‌ی عه‌قلی ره‌ها. ره خنه‌ی عه‌قلی په‌تی. هه‌لسه‌نگاندنی عه‌قلی ره‌ها.
crossing	مختلط	تیکه‌ل تیکه‌لاو
culpability	احساس گناه مجرمیت احساس خطاکاری	هه‌ست به‌تاوانکردن هه‌ست کردنبه‌تاوانباری تاوانباری هه‌ست به‌هه‌له‌کردن خو‌به‌تاوانبار زانین
cultural	فرهنگی	که‌لتووری فهره‌ه‌نگی
cultural absolutism	مطلق‌گرایی فرهنگی	ره‌هاخوازی که‌لتووری ره‌هاخوازی فهره‌ه‌نگی
cultural animal	حیوان فرهنگی	ئاژده‌لی فهره‌ه‌نگی ئاژده‌لی به‌فهره‌ه‌نگ ئاژده‌لی عاقل
cultural attitude	نگرش فرهنگی	تپروانینی که‌لتووری روانگه‌ی که‌لتووری
cultural background	زمینه‌فرهنگی سابقه‌فرهنگی	بواری که‌لتووری پیشینه‌ی که‌لتووری
cultural base	شالوده‌فرهنگی	میژینه‌ی که‌لتووری پیکه‌ه‌ته‌ی که‌لتووری ژیرخانی که‌لتووری بناغه‌ی که‌لتووری

curiosity wan	نیازکنجکاوی	حه‌زی پشکنین حه‌زی په‌یجۆری نیازی په‌یجۆری
currency	پول	پاره پوول
curriculum	برنامه‌درسی برنامه‌آموزشی	به‌نامه‌ی ده‌رسی به‌نامه‌ی قوتا‌بخانه‌یی به‌نامه‌ی فی‌رکاری
custom	رسم عرف عادت	رسم داب و نه‌ریت عورف باو عاده‌ت
custom duties	حقوق گورگی	مافی گومرگی
customer	خریدار مشتری	ک‌پیار مشته‌ری
cut off point	نقطه‌ پایان	خال‌ی کۆتایی کۆتایی دوایی ئه‌نجام
cutting	تفکیک ناپذیر ناپذیرفتن	جیا‌کردنه‌وه هه‌لا‌واردن هاویر قبوول نه‌کردن په‌سه‌ند نه‌کردن

cycle

دور
چرخه
دوره

وه رنه گرتن
سووپ
خول
دهوره
زقرین
گه پان

D

dibilis	قابل اعطاء	قابیلی به خشین قابیلی پیدان
daimonion	دیوصفتی	به دسیفه تی دیوسیفه تی
darwinism	داروینی گری داروینیسم داروین اندیشی	نارژ هل سیفه تی داروین خوازی داروینیزم وهک داروین بیرکردنه وه
data-datum	یافته ها مفروضات دانسته ها داده ها اطلاعات	دؤزینه وه کان دؤزراوه کان ده سکه وته کان زانینه کان زانیاریه کان ئاگاییه کان

	معلومات	
day-dreaming	تفکر رؤیایی پندار بافی	بیرکردنه وهی خه یالی خه یال چنی خه یال او ی بوون
dy of judgement	روز قیامت روز رستاخیز	روژی حه شر روژی قیامت روژی هه ستانه وه
death instinct	میل مرگ غریزه مرگ	مهیلی مه رگ مهیلی مردن حه زکردن به مردن مه رگ خوازی
death rate	نرخ متوفیات نرخ مرگ و میر نسبت مرگ	رادهی مردووان ریژہی مردووان ریژہی مردن
debit	بدهکار مدیون مقروض	قہرزار قہرزبار دہیندار
debt	قرض وام دین	قہرز دہین
debt clearing	تسویۂ بدهی	قہرز دانہ وه
decadence	انحطاط	هه لوہ شانہ وه رووخان دارمان

		گه نده لی
		ئاو ابوون
		له ناو چوون
decay	تباھی	گه نده لی
	اضمحلال	تیكچوون
	فساد	توانه وه
	زوال	تیاچوون
		ئاو ابوون
		رووخان
		ورپینه
deceptive influence	هذیان	راواندن
	خیال فریبنده	قسه په راندن
	ترفند	خه یالی فریوده ر
		پیلان
		داو
		ته له
		فیئل و ته له که
declaration	اعلام	راگه یاندن
		پئی راگه یاندن
decline	تنزل	دابه زین
	کاهش	که مبوونه وه
	انحطاط	که مکر دنه وه
		توانه وه
		تیاچوون

decomposition	از هم پاشیدگی تجزیه	هه‌لوه‌شانه‌وه پچران لیکپچران دابه‌ش بوون به‌ش به‌ش بوون
decerment	نقصان	که‌م و کوپری نوقسان که‌می لاوازی
defect	کاستی غلط اشتباه خطا	که‌می که‌مبوون هه‌له‌کردن به‌هه‌له‌داچوون
defector	پیمان شکن	په‌یمان شکینیی به‌لین شکینیی
defence mechanism	مکانیزم دفاعی سازوکار دفاع	مکانیزمی به‌رگری رئ و شوینی به‌رگری
definable	قابل تعریف قابل توصیف	قابیلی پیناسه‌کردن قابیلی ویناکردن قابیلی وه‌سف کردن
definite	معین مشخص محدود قطعی	دیار ناشکرا به‌رچاو سنووردار به‌رته‌سک

		برپاوه
		حه تمی
		نه گۆر
	تنزل قیمتها	دابه زینی نرخه کان
	کاهش قیمتها	هاتنه خواره وهی نرخه کان
		دابه زینی نرخه کان
deflation	غیرانسانی	نامرۆقانه
		نائینسانی
dehumanization	خدا ساختن.	به خواکردن
	خدا انگاری.	به خوازانین
	به مقام خدایی	خواسازکردن
	رساندن.	به پلهی خواگه یاندن
		(ی مرۆف)
deify	واکــــــــــــنش	په چه کرداری وه دره ننگ
	تأخیر شده	که وتوو.
		هه لویستی دره ننگ کات.
deletion	حذف	سپینه وه
		پاک کردنه وه
		لابردن
		له ناو بردن
deliberate	عمدی	ئه نقه ست
	ارادی	خۆ ویست
		خۆ کرد
		ئیرادی
delirium	هذیان	قسه په راندن
		راواندن (ورپینه)

demand	تقاضا	داخواز
	خواست	داواکاری
	طلب	داواکردن
	درخواست	ویستن
dematerialization	مادہ زدایی	مادہ سرینہ وہ لاپردنی مادہ
	جنون جوانی	شیئی گہنجیتی
dementia praecox	جنون پیش رس	شیئی قوناعی لویتی
	جنون زودرس	شیئ بوونی ناواده
demerit	بی ارجی	بی نرخی بی بایہ خی بی ئہ رزشی
democracy	مردم سالاری	دیموکراسی.
	حکومت مردم	خه لک سالاری.
	حکومت عامہ	دہسه لاتی خه لک.
	حکومت مردم	حکوومہ تی خه لک.
	برمردم	حکوومہ تی خه لکی رهمہ کی
		حکوومہ تی خه لک له سہر خه لک.
demonstrable	قابل اثبات	قابیلی سہ لماندن
	برہانی	دیکومینتی
	آشکارا	بہ بہ لگہ
	مبرهن	ٹاشکرا
		بہ رچاو روون

		دیار
demythologization	اسطوره زدایی	ئوستوروره سرپینه وه ئهفسانه سرپینه وه
denial	نفی انکار	ره تکرده وه مل نه دان
density	انبوهی غلظت تراکم فشردگی	ئاپوره چرپیتی چربوون خهستی تیک چرژاوی گوشراوی
denying	سلبی منفی ناقض سالب	سلبی نه ریتی نیگه تیف پووچهل کهره وه رهت کهره وه
departmentalization	تقسیم وظایف	دابه شکردنی ئه رکه کان دابه شکردنی کاره کان
depersonalization	تشخص زدایی تجزیه شخصیت تغییر وجود خلع شخصیت	که سایه تی سرپینه وه دابه شکردنی که سایه تی تواندنه وه ی که سایه تی گورپینی که سایه تی که سایه تی لی سه ندنه وه
depletion	کاهش منابع استهلاک منابع	که مکردنی سه رچاوه کان. که مبوونه وه ی

	تحلیل منابع	سه رچاوه کان
	طبیعی	له ناو چوونی ورده ورده ی سه رچاوه کان.
		تیا چوونی سه رچاوه سرووشتییه کان.
deposit	سپرده	پاره ی به ئه مانه ت دانراو.
	ودیعه	پاره ی له بانکدا پاشه که ت کراو. ئه مانه ت.
		پاره ی ئه مانه ت.
depression	افسردگی	خه مؤکی
	کساد ی اقتصادی	که سادی ئابووری
	بحران	قه یران
	تنزل اقتصادی	دابه زینی ئاستی ئابووری
	غمگینی	خه مباری
	دلتنگی	دل ته نگی
	رکود (اقتصادی)	راوه ستان
		راوه ستان (ی ئابووری)
deprivation	محرومیت	بئ به شی
	فقر	نه داری
		هه ژاری
		ده سکورتی
depth	قعر	قوولایی
	عمق	
	ژرفا	

descent	تبار	ره‌گه‌ز
	نژاد	ره‌ته‌وه
		ریچکه‌له
		ره‌چه‌له‌ک
describ(to)	وصف کردن	وی‌ناکردن
	توصیف کردن	وه‌سف کردن
	تشریح	روونکردنه‌وه
		شی‌کردنه‌وه
desensitization	احساس زدایی	هه‌ست‌سپینه‌وه
desideratum	مطلوب	دل‌خواز
		له‌بار
		گونجاو
design	طرح	گه‌لاله
	مقصود	پلان
	نظم	مه‌به‌ست
	غایت	نه‌زم
	طراحی کردن	ثامانج
		گه‌لاله‌کردن
designed	مدیرانه	گه‌لاله‌پیژی
		عاقلانه
		کارکردنی به‌بیر و ئاوه‌ز
		ئاوه‌ز مه‌ندانه
desire	آرزو	به‌ئاوه‌زانه
		هیوایه‌ت
	شوق	ثاره‌زوو

	میل	حہز
	رغبِت	مہیل
	خواست	رہ غبہت
	ہوس	ویست
		ئیشتیا
desocialised	غیراجتماعی شدہ	نامؤمہ لایہ تی کر او بہ ناکؤمہ لایہ تی بوو
despotism	استبداد حکومت استبدادی	ملہؤپی دیکتاتوریبہت حکوومہ تی دیکتاتؤری چہ وساندنہ وہ
destiny	سرنوشت تقدیر	چارہ نووس قہدہر
destruction	فساد ویران سازی تخریب ویرانگری	بہخت و ہات گہندہ لئی ویرانکاری کاول کاری رووخاندن تیکدان
destructive power	نیروی مخرب	ہیزی رووخینہر ہیزی تیکدہر
detail	جزء	بہش پاژ لق
determenism	جبرگرایی علت گرایی	جہ برخوازی ہؤکارخوازی

	جبر علمی	جه بری زانستی
deterrent	بازدارنده دافع	ریگر له مپهر کۆسپ ته گهره به رگر
developed	پیش رفته گوالیده	پیشکه وتوو پیشقه چوو
developed country	کشور پیش رفته کشور توسعه یافته کشور گوالیده	ولاتی پیشکه وتوو ولاتی پهره سه ندوو
development	پیشرفت گسترش تکامل بالندگی ارتقاء	پیشکه وتن پهره سه ندن گه شه سه ندن کامل بوون گه شه ونه شه کردن گه یشتن به پله ی سه رووتر
developmental psychology	روانشناسی رشد	ره وانناسی گه شه کردن پسیکۆلۆژی گه وره بوون
development budget	بودجه عمرانی	بوجه ی ئاوه دان کردنه وه بووجه ی بنیاتانه وه
deviation	کجروی انحراف	لادان به ریگه ی چه وتدا رویشتن چه وتره وی

		چه‌وتکاری
	درزمانی	ناوزه‌مانی
diachronic		ناوزه‌مه‌نی
	زبان‌شناسی	زمان‌ناسی نازوه‌مه‌نی
diachronic linguistics	درزمانی	
	شناخت مسأله	ناسینی مه‌سه‌له
diagnosis	شناخت	ناسینی کیشه
	تشخیص	ناسین
		ده‌س نیشان کردن
		مه‌عریفه
	لهجه	زاراوه
dialect	گویش	بن له‌هجه
		بن زاراوه
		دیالیکت
	جغرافیای	جوغرافیای زاراوه‌یی
dialect geography	گویشی	جوغرافیای دیالیکت
	جدل	ده‌مه‌ته‌قی
dialectic	مناظره	دیالوگ
	مباحثه	وت و ویژ
		گفتوگو
		قسه‌ویاس کردن
	روش دیالکتیک	میتودی دیالکتیکی
dialectical method	روش جدلی	
	عقل‌گرایی	عه‌قل‌خوازی دیالکتیکی
dialectical movement	دیالکتیکی	

dialectic conception	مفهوم جدلی	چه مکی دیالکتیک
dialectic of pure reason	جدل عقل محض	دیالکتیکی عه قلی ره ها
dialectology	گویش شناسی	زاراوه ناسی دیالیکت ناسی
dialogue	همپرسه مفوضه گفت و شنود گفتگو	دیالوگ گفتوگو وت و ویژ هه قپه یشین
dichotomy	دوبخشی دوگانگی دوپارچگی دوشاخگی تقسیمبندی دوبعدی	دووبه شی دوالیزم دوو پاژی دوو فاقی دوولقی دوره هه ندی پولین کردن پولین کردن
dictate	فرمان فرموده	فه رمان ئه مر ئه مر پیکردن ئه مر به سه را کردن
dictator	خودکامه مستبد دیکتاتور	دیکتاتور ملهوژ چه وسینه ر

dictatorship	دیکتاتوری حکومت مطلقه یکه تازی خودکامگی	دیکتاتوری حکومته تی دیکتاتوری تاکرپهوی ملهوړپیتی
diction	طرزبیان	جوړی دهربرین شیوهی دیربرین
didactic	آموزشی تعلیمی آموزشگر	فیرکاری فیرکار راهینه ر
difference	نایکسانی اختلاف ناهمانندی فرق	نایه کسانی نابه رابه ری جیاوازی ناوټکچووی فهرق کردن
diffusion	پخش شیوع نشر انتشار	بلاوکردنه وه بلاوه کردن وه شانندن گشگیری
diffusion of information	نشر اطلاعات	بلاوکردنه وهی زانیاری
digital	کمی رقمی	چه ندی چه ندایه تی ژماره یی دیجیتال

dignity	حرمت	رئز
	كرامت	حورمهت
	هييت	كه رامهت
	وقار	شكو
		مه تانهت
		گه وره يي
		له سه ر خو يي
dimension	گستره	پانتايي
	بعد	قه له مړه و
		به ستين
		بوار
diminishing	بازده نزولي	به ره مه مي رووله كه مېوون
	بازده كاهنده	كه مېوونه وه ي به ره م
diplomacy	سياستمداري	سياسه تمه داري
	ديپلوماسي	سياسي كاري
		كاري سياسي
direct	مباشر	راسته و خو
	مستقيم	بي واسيته
	بي واسطه	راسته و پراست
		راسته و پړئ
directedness	گرايش	داگه پړان
		خواز
		خواستن

		مهیل
directed observa- tion	مشاهده مستقیم	بینینی راسته وخۆ دیتنی راسته وخۆ
directing	هدایت فرماندهی رهبری	به پړیوه بردن ریبه رایتی فرماندهیی
directive counsel- ling	مشاوره مستقیم	راویژکردنی راسته وخۆ
director	مدیر	به پړیوه بهر راپه پړینهر ههلسووپړینهر
directory	هیئت مدیره	لیژنه ی به پړیوه بهران ستاقی به پړیوه بهران
direct perception	ادراک مستقیم	تیی گه یشتنی راسته وخۆ فام کردنی راسته وخۆ دهرک کردنی راسته وخۆ
direct tax	مالیات مستقیم	باجی راسته وخۆ
disapprobation	ناپسند عدم تأیید	نارپه وا نادرووست دان پیدانه نان نه سه لماندن په سه ند نه کردن
disarmament	خلع سلاح	چهک کردن چهک دامالین

disbelief	عدم اعتقاد	ناپاوه‌ری باوه‌رپی نه‌یون
discharge	تخلیه	بی باوه‌ری خالّی کردن به‌تال کردن رشته‌ده‌ره‌وه
disciplinarianism	انضباط‌گرایی	دسیپلین‌خوازی نه‌زم خوازی به‌نه‌زم کرکردن
discontinuity	ناپیوستگی عدم استمرار انفصال گسستگی منقطع	پچران پچرپچرپیتی نابه‌رده‌وامی دابران پسان جیابوونه‌وه
discourse	نطق محاوره گفتار سخن	وته‌بیژی لیدوان ثاخافتن وته قسه گوتار
discovery	اکتشاف	دۆزینه‌وه که‌شف کردن
discrete	متغیّرگسسته	بگۆری نابه‌رده‌وام بگۆری پچراو بگۆری پچرپچر

discursive under- standing	فاهمهءاستدلالی درک استدلالی	تئ گه یشتنی ئیستدلالی دهرک کردنی ئیستدلالی
discussion	مذاکره بحث	گفتوگو وتووئیژ
disdain	خوارشماری	بههیندوهرنهگرتن بهسووک لهقه لهم دان بهکه م گرتن بهکه م زانین
disequilibrium	عدم تعادل بی تعادلی	ناهاوسهنگی هاوسهنگ نه بوون
disguised	پنهان مخفی	شاراوه نهیننی نادیار ون نابه رچاو
disguised unem- ployment	بیکاری پنهان بیکاری نامرئی بیکاری مخفی	بیکاری شاراوه بیکاری نادیار بیکاری نابه رچاو
disgust	انزجار	بیزاری نه فرهت رق لئ بوون بیزلئ بوون
disingenuous	مزورانه حیله آمیز	ریاکارانه فریوده رانه فیلبازانه

dislocation	نابسامانی	بئ سەروبەری بشیوی شلە ژاویتی نارپیک و پیکی
disorderly	بی انتظامی نابسامان نامنتظم	بئ نەزمی بئ سەروبەری نارپیک و پیکی
disorganized thinking	تفکر سازمان نیافته	بیرکردنە — هەوێ ناسیست ماتیک. بیرکردنە هەوێ نارپیک خراو. بیرکردنە هەوێ بئ سەروبەر.
dispensator	مجری	راپەرپینەر هەلسوورپینەر پیشکەش کار بەرپۆه بەر
displeasure	رنجش ناخوشی ناخرسندی ناخشنودی	ئازار ئازاردیتن ناساگی نەخۆشی نارپەزایەتی نارپازی بوون
disposition	تمایل آمادگی استعداد	حەز مەیل رەغبەت

		ئامادهیی
		بههره
		توانایی
		لیهاتوویی
dissociation	انهم پاشیدگی	ههلوهشانهوه
	گسستگی روانی	لینک پچران
	گسستگی	پچران
	دورافتادن	پچرانی رۆحی
	تجزیه شخصیت	دورکهوتنهوه
	تجزیه	دابەش بوونی کهسایهتی
		توانهوهی کهسایهتی
		بهش بهش بوون
distinct	مشخص	دیار
	متمایز	دهس نیشانکراو
	جدا	ئاشکرا
	مجراً	جیاواز
	ویژه	جیا
		تایبهتی
distored	کچ	لار
		خوار
		کهژ
		گیپر
		لاروگیپر
distress	افسردگی	خه مۆکی
	پریشانی	په رۆشی
		په ریشانی

		دلساردی
		په شیوی
distribution of income	توزیع درآمد	دابه شکردنی داهات
distribution wealth	توزیع سامان	دابه شکردنی سامان
distributive	عدالت توزیعی	دابه شکردنی دادپهروهرانه دادپهروهریتی دابه ش کردن
district	ناحیه منطقه برزن	ناوچه مه لبه ند ده قهر گه ر ه ک کۆلان
distrust	بی اعتمادی	بی متمانه بی متمانه نه کردن
disturbance	اغتشاش آشفستگی اختلال	بشیوی شله ژاویتی تیکچوون تووچیان شیوان
disutility	عدم فایده نامطلوبیت بی فایدگی	بی که لکی ناله باری نادلخوازی بی فایده بی بی سوودی

diverse	متعدد چند این نه آن دیگرسان	جۆراوجۆر زۆر چه ند ئه ویتەر ئه ویدی ئه م نه ئه و
diversification	تنوع تولید متنوع کردن	فره چه شنی به ره مهینان به ره م هینانی فره چه شن فره چه شن کردن
diversity	تکثر این نه آنی گوناهونی اختلاف	فره چه شنی زیادی زیادبوون فراوانی ئه م نه ئه وی جۆراوجۆری جیاوازی
divine	الاهی ربوبی آسمانی لاهوئی	ئیلاهی ئاسمانی خوایی
division	تقسیم بخش شدن	دابه شکردن به ش به ش بوون که رت بوون
division labo(u)r	تقسیم کار	دابه شکردنی کار
doctrinaire	صاحب آموزه	تیۆرسیه ن

	تیۆری ساز	نظریه پرداز
	خاوه ن بیروړا	
	خاوه ن دۆکتره یین	
doctrinal	پیوه ن دیدار به پره نسیمه کانی	مربوط به اصول
	ثاینه وه .	دین
	پیوه ن دیدار به باوه په وه .	عقیدتی
	باوه پی .	
doctrinal symbol	سه میولی باوه پی	سمبل اعتقادی
doctrina sacra	باوه په پیروژه کان	عقاید مقدسه
	باوه په گه لی پیروژه	
doctrine	تیۆری	نظریه
	فیرکردن	تعلیم
	فیرکاری	آموزه
	تیز	عقیده
	باوه پی	
	دۆکتره یین	
document	به لگه	سند
	دۆکیۆمینت	
dogma	پره نسیمی جه زمی	اصل جزمی
	که لله وشکی	خشک اندیشی
	که لله په قی	اعتقاد
	وشک بیری	جزم اندیشی
	بیروشکی	
	باوه پی	
	دۆگما	

dogmatic	خشک اندیشی آمرانه جزمی	بیروشک وشک بیر کهله بۆش جه زمی دۆگماتیک
dole income	درآمد زمان بیکاری	داهاتی زه مانى بیکاری داهاتی کاتی بیکاری
domain	حوزه قلمرو محیط	یوار قهله مپه و به ستین
domestic economy	اقتصاد محلی اقتصاد داخلی	ئابووری ناوچه یی ئابووری ناوخرۆیی
domestic product	تولید داخلی محصول داخلی	به رهه مهینانی ناوخرۆیی به رهه می ناوخرۆیی
domestic system	نظام خانوادگی	سیستمی خیزانی سیستمی بنه مالهی
dominance	استیلا	زال بوون داگیرکردن خستنه ژیررکیف دهسه لات به دهسته وه گرتن
dominance hierarchy	سلسله مراتب تسلط.	زنجیره پله وپایه ی دهسه لات.
	سلسله مراتب فرمانروایی.	زنجیره پله وپایه ی فرمانرپه وایی.

doubt	گمان شک مردد	گومان شک گومانکردن دوودل درپدۆنگ
draft	طرح نقشه	گه لاله به رنامه پلان نه قشه
draft of labo(u)r	کار اجباری	کاری زوره ملانه
drama	نمایش محاكاه	دراما نواندن نمایش كردن نمایش دان
dramatist	نمایش پرداز	دراماتيست ئه كته ر
dread	ترس دلهره هراس	ترس دلّه پراوکی
dream	خواب رؤيا	خه و خه ون خه يال
dreaming	خواب دیدن	خه و بینین
drive	سائقه	هانده ر

	انگیزه حیوانی	پال پیوه نهر
	سوق	مه یلی حه یوانی
		ئاژهل سیفه تی
		پال پیوه نان
		هان دان
drawsiness	خواب آلودگی	خه والوویی
		چاوله خه وی
		وه ماللوسی
drug addiction	اعتیاد به	عاده ت کردن به شتیک.
	مواد مخدر	گیرۆده بـوون
		به ماده سرکه ره کانه وه.
dual	تثنیه	دوانی
	دوتایی	دوویی
	دو وجهی	دانهیی
	دوگان	دوالیزم
		دووره هندی
		دوولایه نی
dualism	دوگرایی	دوالیزم
	دو بنی	دوانی
	ثنویت	دویی
	دوگانگی	دوولایه نی
		دووره هندی
dual personality	شخصیت دوگانه	که سایه تی دوالیزم
		که سایه تی دووره هندی
dull	کودن	گیژ
		نه فام

		نه زان
		ئه حمه ق
		گه وچ
dummy	فعالیت ساختگی	چالاکی ده سکرد
		چالاکی خو کرد
dummy variable	متغیر ساختگی	بگۆری ده سکرد
duration	مده	دریژه کیشان
	استمرار	به رده و ام بوون
	دیرند	دریژه خایه نی
	دوام	
	پابندگی	
duty	تعهد	به لاین دان
	وظیفه	ئارک
	تکلیف	ئهرکی سهرشان
dwelling unit	واحد مسکونی	خانوو
		خانوو به ره
dynamic	پویا	بزۆز
	پوینده	چالاک
	متحرک	جوولهر
	بالان	دینامیک
	توانمند	توانا
		کارامه
		به توانا
dynamic	مقوله های پویا	وته زا بزۆزه کان

		وته زا دینامیکه کان
	دودمان	خیلّ
dynasty	نژاد	عه شیره
		تایفه
		ره گهز
	دودمان صنعتی	خیلی پیشه سازی
dynasty industrial		تایفه ی پیشه سازی
		خانه دانی پیشه سازی

E

Eanrly maturity	بلوغ زودرس	بالقبوونی پیش وه خت زووبالق بوون زووبالق
ear-mark	تخصیص دادن	ته رخان کردن تایبه تدان
earmarked revenues	درآمدهای اختصاصی	داهاته تایبه ته کان داهاته تاکه که سییه کان داهاته شه خسییه کان
earning	درآمد	داهات ده سکه وت ده رامهت

ear training	تمرین شنوایی	پروقه کردنی بیستیاری پروقهی بیستن
easy going	صبوری	سه بووری سینگ فراوانی به تاقهت بوون
Qccentricities	عجایب	شته سهیرهکان سه یروسه مه رهکان
echoing	بازگویی	وتنه وه دووباره وتنه وه گیړانه وه
echolalia	پژواک کلام	ده نگدانه وهی په یف ده نگدانه وهی قسه زایه لهی په یف
echological	بومی بوم شناسانه	ناوچه یی خوجه یی ژینگه یی ژینگه ناسانه
ecologi	بوم شناسی شناخت محیط زیست محیط زیست	ژینگه ناسی ناسینی ژینگه
economic	اقتصادی	ئابووریی
economic account- ing	فعالیت اقتصادی	چالاکی ئابووری
economic	معتقدات اقتصادی	باوهره ئابوورییهکان

economic crisis	بحران اقتصادی کساد اقتصادی توسعه اقتصادی گسترش اقتصادی	قهیرانی ئابووری دابەزینی ئاستی ئابووری پەرەسەندنی ئابووری گەشەکردنی ئابووری پیشکەوتنی ئابووری هەلکشان وداکشانی ئابووری.
economic fluctuation	نوسان اقتصادی	ئابووری. بەرزونەوی بـوونی ئاستی ئابووری.
economic infrastructure	زیربنای اقتصادی	ژیرخانی ئابووری بناغەي ئابووری بنچینەي ئابووری
economic man	انسان اقتصادی	ئینسانی ئابووری مرۆقی ئابووری
economic of welfare	اقتصاد رفاه	ئابووری رفاه ئابووری خۆشگوزەرانی
economic prosperity	رونق اقتصادی	برەوی ئابووری گەشەکردنی ئابووری رەونەقی ئابووری
economic recession	رکوداقتصادی	راوەستانی ئابووری وەستانی ئابووری پەرەنەسەندنی ئابووری
economic reconstruction	نوسان اقتصادی	هەلکشان وداکشانی ئابووری.

		بهرزونهوی بوونی ئاستی ئابووری.
economics	علم اقتصاد اقتصادشناسی دانش اقتصاد	زانستی ئابووری ئابووری ناسی مهعریفهی ئابووری
economic self-sufficiency	خودکفایی اقتصادی	خۆ بهرپوه بردنی ئابووری خۆگرتنی ئابووری بئ نیازی ئابووری خۆبژیوی ئابووری
economism	اقتصادگرایی اقتصادپرستی	خۆ ژی بوونی ئابووری ئابووری خوازی ئابووری پهستی
economy	اقتصاد	ئابووری
ecosystem	زیست بوم	ژینگه شوینی ژیان
editing	ویرایش	ههله چنی ههله سپینه وه پیاچوونه وه
education	آموزش و پرورش تربیت تحصیلات	فێرکردن و بارهینان پهروه رده و راهینان خویندن
educational institutions	مؤسسات آموزشی	بنکه فێرکارییهکان رێکخراوه فێرکارییهکان دامه زراوه فێرکارییهکان

educationalist	آموزش‌گر	فیرکار راهینه‌ر
effect	پدیده	دیارده
	حالت	حالت
	نتیجه	چونیه‌تی
	هثر	ده‌ره‌نجام
	معمول	ئاکام باو ئاسایی
effective	مؤثر	کاریگه‌ر
	کارا	کارتیکه‌ر کارا شوین دانه‌ر
effective reaction	واکنش عاطفی	په‌رچه‌کرداری عاتیفی هه‌لوئیستی عاتیفی په‌رچه‌کرداری سۆزئامیز
affminacy	زن سانی	ژن ئاسا وه‌کوو ژن ژنانه
egalitarianism	مساوات طلبی	یه‌کسانی خوازی
	تساوی طلبی	به‌راه‌ری خوازی
ego	خویشتن	خود
	ضمیر	خۆ نه‌فس

	خود	زات
	نفس	
	نهاد	
egocentric	خودمحوری	خودته و هر
	خودمداری	خودته و هر ی
elaboration	تفسیر	راقه کردن
	پرکاری روانی	راقه کاری
		لیکدانه وه
		پرکاری روقی
elan	خیزش	راپه رین
		ههستان
		له پرههستانه وه
elanguescence	تحلیل قوا	توانه وه ی هیزهکان
		تیاچوونی هیزی
		جهسته یی
		بی هیزبوونی جهسته یی
element	عنصر	توخم
	رکن	ماک
	عضو	ئه ندام
	بنیاد	بناغه
		بنچینه
		بونیات
elementary	مقدماتی	سه ره تایی
	ابتدایی	به رای ی
		پیشه کی

elements of theology	اصول الاهیات	پره نسبیہ کانی خواناسی
eliciting	فراخوان	پره نسبیہ کانی تیؤلۆژی بانگه واز بانگ کردن ئاگاداری
elination	حذف محو	سرپینه وه لابردن تواندنه وه
elite(s)	زبده نخبه برگزیده شاینده	لیهاتوو لیوه شاوه نوخبه دهسته بژییر کارامه
elitism	نخبه گرایی	نوخبه خوازی دهسته بژییر خوازی
emancipation	رهایش رهایی	رزگاری رزگار بوون دهربازبوون
embroyo	جنین	کۆرپه پز پتزه تؤل
embroyo human	جنین آدمی	کۆرپه ی مروّف

		کۆرپه‌ی ئاده‌میزاد
embroyology	جنین شناسی	کۆرپه‌ناسی
		پینه‌ناسی
		تۆل ناسی
emigration	مسافرت به خارج	کۆچ کردن بۆه‌نده‌ران
	کوچ	کۆچ
	مهاجرت	کۆچ بۆده‌ره‌وه
	برون - کوچی	ده‌ر - کۆچی
emotion	عاطفه	عاتیفه
	هیجان	سۆز
	شور	تاسه
		ره‌حم
		به‌زه‌یی
emotional rwsponse	پاسخ عاطفی	وه‌لامدانه‌وه‌ی عاتیفی
	پاسخ هیجانی	به‌رسقی عاتیفی
empathy	همدلی	هاودلی
	هم احساسی	هاوبیروپایی
	هم حسی	هاوفکری
		هاوخه‌می
empatic insight	بینش عاطفی	تیروانینی عاتیفی
		روانگه‌ی عاتیفی
empirical	اختیاری	ئیختیاری
	تجربی	ئه‌زموونی
		ته‌جروبی
empirical data	داده‌های تجربی	زانایارییه‌ته‌جروبییه‌کان

		داتا تہ زمونئیہ کان
empirical probability	احتمال تجربی	تہ گہری تہ جروبی
employer	کارفرما	خاودن کار
	صاحب کار	خاودن فرمان
emptiness	خالی	بہ تال
	پوچی	خالی
	تہی وارگی	پوچی
	تہی	بہ تالیٹی
	میان تہی	پووک
		پووت
empty concept	مفہوم تہی	چہ مکی بہ تال
		چہ مکی پووت
		چہ مکی بی واتا
enclosure	قوم محوری	خیل تہ وہری
		نہ تہ وہ تہ وہری
		گہل تہ وہری
encounter	مواجهہ	رووبہرووبون
		چاوپیکہ وتن
		دیدار
end	غایت	ٹامانج
	هدف	ٹارمانج
	نتیجہ	مہ بہ ست
	فرجام	دہرہ نجام
		ٹاکام

endogamous	درون همسری زناشویی خویشاوندی	ناو هاوسه ری خزم هاوسه ری هاوسه رگرتنی خزم ژن و میردایه تی خزمایه تی
energy	انرژی نیرو ورزه کارمایه	وزه هیز وره توانا
enlightened	روشن ضمیر منورالفکر روشنگر روشنفکر	رووناکبیر رۆشنبیر
enlightenment	روشنگری روشنفکری نهضت فکری بیداری فکری تجدد افکار	رۆشنگه ری روونکاری رۆشنبیری بزافی فکری راچله کانی فکری نوی بوونه وه ی فکری تازه گه ری فکری
enquirer(to)	پژوهش	لیکۆلینه وه تویژینه وه پشکنین په یجۆری
enquirer	جوینده	تویژه ره وه

	پژوهشگر	لینکۆلیار
		په یجۆر
		توژیاریار
enterprise	داد و ستد	کرین و فرۆشتن
	مؤسسە اقتصادی	مامه له کردن
	شرکت	دامه زراوی ئابووری
	واحد تولیدی	کۆمپانی
	مؤسسە بازرگانی	یه که ی به ره مهینان
		کارگه ی به ره مهینان
		بنکه ی بازرگانی
environment	محیط	ژینگه
	محیط زیست	ده و روبه ر
	دوروبر	شوینی ژیان
	زیست بوم	ژیانگه
environmental factor	عوامل محیطی	هۆکاره ژینگه ییەکان
eoic	حماسه (نوع ادبی)	حه ماسه ت
		ئازایه تی
		حه ماسه (ژانریکی ته ده بی)
epigram	هجو	به دگۆبی
		به د ویژی
		به د زمانی
		زمان پیسی
epilepsy	صرع	سه ر ئیشه
		دانه سه ر

		سه‌رژان
epiphany	ظهور	دهرکه‌وتن
	تجلی	سه‌رهه‌ل‌دان
episteme		دیارکه‌وتن
	دانش	زانست
	شناخت	مه‌عریفه
	شناخت‌شناسی	ناسین
	ارزش‌شناسی	مه‌عریفه‌ناسی
	نظریه‌معرفت	به‌هاناسی
	فلسفه‌علم	ئه‌رزش‌ناسی
		تیوری مه‌عریفه
		فهلسه‌فه‌ی زانست
epoch	عصر	چاخ
	دوران	سه‌رده‌م
		رؤژگار
equality		چه‌رخ
	همچندی	یه‌کسانی
	برابری	به‌رابه‌ری
	تساوی	هاوته‌رازی
equilibrium		وه‌ک‌یه‌کی
	ترازمندی	هاوسه‌نگی
	تعادل	هاوته‌رازی
	موازنه	
	توازن	

era	عهد دوران عصر	سه‌رده‌م چاخ چه‌رخ
ergo sum	فکر میکنم پس هستم	بیرده‌که‌مه‌وه، که‌واته هم
Eros	نفس نیروی زندگانی لذت جنسی	نه‌فَس خود هیّزی ژیان وزه‌ی ژیان به‌خش ئیرۆس چیژی سیّکسی له‌زه‌تی سیّکسی
error	فساد خطا اشتتبه لغزش	گه‌نده‌لی خراپ بوون هه‌له به‌هه‌له‌داچوون
essay paper	مقاله نویسی	وتارنوسی
essence	ماهیت گوهر جوهر ذات	چییه‌تی کرۆک زات جه‌وه‌هر
establishment	کارگاه مؤسسه	کارگه شوینی کارکردن دامه‌زراوه

		بنکہ
estimation	تخمین	مہ زندہ
	برآورد	مہ زندہ کردن
estrangement	بیگانگی	نامؤبوون
	بیگانہ گشتگی	بہ خوؤ نامؤبوون
eternal	جاویدان	ہہ رمان
	قدیم	ہہ تایی
	ابدی	ہہ میشہ بی
	جاوید	ہہ تاہہ تایی
	ازلی	
eternal truths	حقایق ابدی	حہ قیقہ تہ ہہ تاییہ کان
		راستیہ ہہ تاییہ کان
ethic	اخلاق	ئاکار
	اخلاقی	ئاکاری
ethnic group	گروہ نژادی	گرووپی رہ گہ زی
ethnic minorities	اقلیتہای نژادی	کہ مینہ رہ گہ زیہ کان
ethnology	قوم شناسی	نہ تہ وہ ناسی
	انسان شناسی	گہل ناسی
	نژادشناسی	مرؤف ناسی
		رہ گہ ز ناسی
		رہ چہ لہ ک ناسی
ethology	مطالعہ رفتار	خویندنہ وہی رہ رفتار
	رفتارشناسی	رہ رفتار ناسی

etiology	علت شناسی سبب شناسی	هۆکارناسی هۆناسی
etymology	ریشه‌الغت شناسی	ئه‌تمۆلۆژی وشه‌ناسی
adaemia	سعادت خوشبختی	بنچینه‌ی وشه‌ناسی به‌خته‌وه‌ری به‌ختیاری کامرانی
eugenics	به‌سازی نژاد اصلاح نژاد به‌بود نژاد	چاکسازی ره‌گه‌ز
evaluation	ارزشیابی ارزیابی سنجش	هه‌سه‌نگاندن به‌راوردکردن
event	حادثه واقعه رویداد پیشامد برآمد معلول	رووداو کاره‌سات پیش‌هات به‌هۆکار
evident	آشکار بدیهی	ئاشکرا دیار به‌رچاو حاشاهه‌لنه‌گر

evolution	تکامل تحول دگرگونی تکامل تدریجی	کاملببون گۆپان گۆپانکاری وهرگۆپان وردهورده کاملببون کاملببونی هیدی هیدی
except	افزونه مازاد	زیاده زیادی زیادله پیویست
except profit	سودافزونه اضافه منفعت	زیاده قازانج زیاترقازانج کردن
exchang	مبادله مبادله پول	گۆپینه وه ئالوگۆپکردن ئالوگۆپکردنی پاره پاره گۆپینه وه
exchang deprecia- tion	کاهش پول تنزل ارزش پول کاهش ارزش پول	که مبوننه وهی پاره دابزه زینی بایه خی پاره که مبوننه وهی ئه رزشی پاره
excise tax	مالیات غیرمستقیم	باجی ناراسته وخۆ
exegesis	تفسیر	راقه راقه کردن لیکدانه وه
exemplar	اسوه	نموونه

exhaustion	فرسودگی فناء خستگی	دارزین پتووركان نابوودی تیاچوون له ناوچوون ماندوویه تی هیلاکی
exhibitionism	خودنمایی تن نمایی تظاهر	خۆنواندن شانازی به خۆکردن جهسته نواندن خۆده رخستن خۆنواندنی فیلبازانه
exhortation	نصیحت اندرز تلقین	ئامۆزیاری مۆچپاری ئامۆزگاری
existence	بود وجود هستی هویتی	بوون هه بوون شوناس
existential	وجودی فلسفه وجودی	بوونایه تی فله لسه فهی بوونایه تی فله لسه فهی بوون
existentialism	وجودگرایی فلسفه وجودی اصالت وجود	بوون خوازی فله لسه فهی بوونایه تی رهسه نایه تی بوون

exodus	مهاجرت اضطراری	کوچی ناواده کوچی ناوه خت کوچی ناچاری
exogamy	برون همسری برون وصلتی بیگانه همسری	دهر هاوسه ری ژنی بیگانه خواستن بیگانه هاوسه ری
expansion	شکوفایی توسعه رونق بسط گسترش	گه شه کردن په ره سه نندن ره ونه ق په ره گرتن به رفراوان بوون
experiment	تجربه آزمایش	ئه زمون تاقیکاری تاقی کردنه وه ته جروبه
explaining	روشن سازی تعریف تبیین توضیح	روونکردنه وه روونکاری به بیان کردن شه رح کردن پیناسه کردن
exploit	بهره برداری کردن استثمار سوء استفاده	که لک لئ وه رگرتن چه وساندنه وه بیگاری پیگردن خراپ که لک لئ وه رگرتن

export duties	عوارض صادرات	گومرگی هه نارده
export licence	پروانه صادرات	جه وازی هه نارده بپروانامه‌ی هه نارده مۆله‌تی هه نارده
external	بیرونی خارجی برونی	دهره‌کی دهره‌وه‌یی
external debt	بدهی خارجی	قه‌رزی دهره‌کی قه‌رزی بیانی
external world	جهان واقعی جهان خارجی	جیهانی راسته‌قینه جیهانی دهره‌کی
extra-curricular	فوق برنامه	سه‌رووبه‌برنامه زیاده‌به‌برنامه به‌برنامه‌ی زیادی
extralanguage	برون زبان فرازبان	ده‌ر زمان سه‌روو زمان په‌ر زمان
extra-literary	فوق ادبی فرا ادبی	سه‌رووئه‌ده‌بی په‌رئه‌ده‌بی
extramundane	فراجیهانی فرا دنیایی	سه‌روو جیهانی په‌ر جیهانی

F

fabric	ساختار محصول پارچه سبک بافت	پیکهاته به رهه م قوماش ته نک
face to face communication	ارتباط رودرو ارتباط رویارو	پیوندهندی رووبه پرو پیوندهندی چاوله چاو یه کتر بینین
facilitate(to)	آسان کردن آسان سازی تسهیل	آسان کردن آسانکاری کارآسانی کارآسانی بؤکردن

fact	واقعیت امرواق مسلم نکته	واقعیه ت راستی حاشاه لنه گر راسته قینه خال خالّی گرینگ
fact,brute	حقیقت بی جان	حه قیقته تی بی گیان
faction	جناح حزب گروه	بال تاقم گروپ حیزب
factor	عامل علت دلیل	هؤکار هؤ سه به ب فاکتور
factor endowments	عوامل تولید	هؤکاره کانی به ره مهینان هؤکانی به ره مهینان
factorial analysis	تجزیه عوامل	دابه ش کردنی هؤکاره کان لیکؤلینه وه ی هؤکاره کان
factory economy	اقتصادکارخانه ای	ثابووری کارخانه یی
factory production	تولیدکارخانه ای	به ره مهینانی کارخانه یی به ره می

		کارخانه
factual	واقعی	راسته قینه
	حقیقی	حه قیقی
factum	امرواقع	واقعیهت
		ئه مری واقیع
faculty	توانش	توانا
	قوة	هیز
	قوة ذهنی	توانای زهینی
		توانای فکری
faculty of speech	قوة نطق	توانای په یقین
		توانای دوان
		توانای لیدوان
faculty of under- standing	قوة فهم	توانای تی گه یشتن
		توانای فام کردن
		توانای دهرک کردن
faculty psychology	روانشناسی قوای	دهروونزانی توانای
	ذهنی	زهینی. ناسینی
		دهروونزانا نهی توانا
		زهینییه کان.
faith	ایمان	ئیمان
	عقیده	باوهر
	باور	بروا
faith animal	ایمان حیوانی	باوهرپی ئاژه لانه
		باوهرپی حه یوانی
fall	گناه آدم و حوا	تاوانی ئاده م و حه وَا

	خطا	ههله
		تاوان
false	خطا	ههلهکردن
	اشتباه	بهههلهداچوون
	دروغ	دروغ
		مهکر
false-class-consciousness	آگاهی طبقاتی کاذب	وشیاری دروینی چینایهتی
false-consciousness	شعور کاذب	وشیاری دروین
	وجدان کاذب	ویژدانیدروین
	آگاهی دروغین	ئاگایی ناراستهقینه
family	خانواده	بنه ماله
	فامیل	خزم
		خزم و کهس و کار
family counselor	مشاور خانواده	راویژکاری بنه ماله
family court	دادگاه خانواده	دادگای بنه ماله
family crisis	بحران خانواده	قهیرانی بنه ماله
family tree	شجره نامه	ره گهزنامه
	شجره النسب	شه جهره نامه
		ره چهلهک نامه
fanatic	متعصب	ده مارگرژ
	تعصب	ده مارگیر
		ده مارگرژی
		ده مارگیری

fancy	وهم	خه یال
	پندار	وه هم
fantasy	خیال	
	تخیل	خه یال کردن
	تخیلی	خه یالی
	خیالی	خه یالای
fatalism	وهم	وه هم
	قدرگرایی	قهدهر خوازی
	تقدیرگرایی	چاره نووس خوازی
	جبری گرایی	جه بر خوازی
	اصالت جبر	ره سه نایه تی
fate	جبر	قه ز اوقهدهر
		جه بر
		قهدهر
	سرنوشت	چاره نووس
fatigue	تقدیر	قه ز اوقهدهر
		قهدهر
	خستگی	بهخت و هات
fault		ماندوو یه تی
	گناه	هیلاکی
fault	اشتباه	تاوان
	خطا	هه له
		هه له کردن
		سووچ

fearful	هراسان	ترساو توقیو ترس لی نیشتوو
feature	خصیصه ویژگی	تاییه تمه ندی خه سلّهت
facundity	بارداری حاصلخیزی	به پیتی. پر سه مه ری. زه وی و زاری پر
federal	همبسته فدرال	فیدرال یه کگرتوو
federation of labo(u)r	اتحادیه کارگری	ئه نجومه نی کریکاری سه ندیکای کریکاری فیدراسیونی کریکاری
feebleminded	کم هوش عقب مانده	که م هوش که م زهین دواکه وتووی زهینی
feel	احساس کردن	ههست کردن ههست پی کردن
felicity	نیکبختی بهجت	به خته وه ری کامه رانی به ختیار ی
fellow-feeling	هم احساسی	هاوسۆزی هاوخه می هاودلی

felt difficulty	مشکل محسوس	کېشه‌ی هه‌ست پیکراو کېشه‌ی به‌ره‌ست
felt need	احتیاج محسوس	پیدا‌یستی هه‌ست پیکراو ئاتاجی به‌ره‌ست نیازی هه‌ست پیکراو
feminine	ماده مؤنث زنانه مادین	ما میوه‌نه میینه مایه‌ن ماینه می ژنانه
feminism	جانبداری از حقوق زنان. اعتقاد به اصالت حقوق زن.	لایه‌نگری له مافی ژنان. باوه‌رپه‌ندی به ره‌سه‌نایه‌تی مافی ژنان. باوه‌رپه‌ندی به مافی ژنان.
festival	جشنواره	فستیوال میهره‌جان
fetich=fetish	بتواره	بت ئاسا بتانه وه‌کوو بت
feish	بت خرافات	بت بوت

		په رستراوی ده سکرد
		خورافات
		پروپوچ
feus	جنین	کورپه
		پز
		پیژه
		تۆل
feud	مزرعه	مه زرا
		مه زره
		کیلگه
feudal	زمین دار	خاوهن زهوی
	مالک بزرگ	زهوی دار
		مولکدار
		فیؤدال
feudal class	طبقه زمین دار	چینی مولکدار
		چینی فیؤدال
feudal government	حکومت فئودالی	حکومهتی فیؤدالی
		حکومهتی مولکداری
feudal relations	روابط فئودالی	پیوه نندییه فیؤدالییهکان
feudal state	دولت فئودالی	دهولهتی فیؤدالی
field	پهنه	پانتایی
	میدان	گوره پان
	شاخه	مه میدان
	زمینه	لق
		بوار

	حوزه	
field study	مطالعه میدانی	خویندنه وهی مهیدانی
filocentric family	خانواده فرزندمدار	بنه ماله‌ی منالّ سالار بنه ماله‌ی منالّ ته وهر
filocentrism	فرزندمداری	منالّ سالاری منالّ ته وهری منالّ سه وهری
final	نهایی غایی	کوّتایی فینالّ ئه نجام
final end	غایت نهایی غایت القصدی	دوائمانج ئامانجی کوّتایی
finance	مالیه دارایی	دارایی سامان پوول و پاره
finance ministry	وزارت دارایی	وه زاره تی دارایی
finite-state gram- mar	دستور زبان گام به گام	ریژمانی پله به پله ریژمانی هه نگاو به هه نگاو
firm	بنگاه تولیدی مؤسسه	کارگه‌ی به ره مهینان بنکه‌ی به ره مهینان دامه زراوه
firmness	ثبات	سه قامگیری سه قام

		سوبات
		پتهوی
first	نخستینه	سهرهتایی
	اول	سهرهتا
	آغاز	ده سپیک
		به رایی
		پیشه کی
		پی رست
fission	تکثیر	زیاد کردن
		فره کردن
fittest, survival of the	بقای انسب	مانه وهی ره چه لهک
		مانه وهی ره گه ز
flight	فرار	هه لاتن
	گریز	ده رچوون
		راکردن
flop	سسستی	سسستی
	رخوت	لاوازی
		بی هیزی جه سته بی
fluctuation	نوسان	جووله
	حرکت	جمو جؤل
		به رزونه وی بوون
		هه لکشان و داکشان
fluid	سیال	گه پوک
		جووله ر
		دایم جووله ر

folk	قوم قومی مردم	میللت قہوم خہلک خہلکی رہمہکی
folk art	هنرقومی	هونہری قہومی هونہری خہلک هونہری خہلکی رہمہکی
folk mind	اندیشہ قومی	بیرکردنہ وہی قہومی ئہ ندیشہی خہلک ئہ ندیشہی خہلکی رہمہکی
folklore	ادبیات فرہنگ مردمی ادبیات تودہ ادبیات عامیانه	ئہ دہ بیات. کہ لتووری خہلکی. ئہ دہ بیاتی کومہ لانی خہلک. ئہ دہ بیاتی خہلکی رہمہکی. ئہ دہ بیاتی سہ رزارہ کی.
followism	دنبالہ روی	بہ دوا داچوون پیپہوی کردن لا سایی کردنہ وہ
food-gathering	گردآوری خوراک	کوکردنہ وہی خوراک خرکردنہ وہی

		خوارددهمهنی
food-production	تولیدخوراک	به ره مهینانی خوارددهمهنی به ره مهینانی خوراک
footnote	پی نوشت پاورقی	په راویز ژیرنوس
force	نیرو قدرت قوت زور	هیز توانا وزه زور دهسه لات
forced migration	مهاجرت اجباری کوچ اجباری	کوچی ناچاری کوچی زوره ملانه
forced saving	پس انداز اجباری	پاشه که وتی ناچاری پاشه که وتی زوره ملانه
forced of nature	نیروی طبیعی	هیزی سروشتی دهسه لاتی سروشتی
forecast	پیش نگری پیشبینی	پیشبینی پیشروانی
foreign aids	کمکهای خارجی	یارمه تییه دهره کییهکان یارمه تییه بیانیهکان
foreign currency	ارز خارجی	پووله بیانی پاره ی بیانی دراو

foreign exchange	مبادلہ خارجی	ٹالوگوری بیانی ٹالوگوری دەرہ کی هه نارده وهاورده
foreign idiome	اصطلاحات خارجی	زاراوه بیانییه کان ئیدیومه بیانییه کان
foreign trade	تجارت خارجی	بازرگانی بیانی بازرگانی دەرہ کی
foreman	پیشگام	پیشرپه و جله ودار پیشه نگ سه رجه له سه رقافله
foreman class	طبقه پیشگامان	چینی پیشرپه و چینی پیشه نگ
foresight	دورنگری دوراندیشی فرابینش	دوربینی دور پروانی دورئه ندیشی قول پروانی
forgetting	فراموشی یادروی	فه راموشی له بیر بر دته وه له بیر چو ونه وه
form	فرم نمونه قالب	فورم نمونه شیوه ی رواله تی روالته

formalism	صورت گرایي شکل گرایي ظاهرپرستی	فۆرم خوازی روالّهت خوازی روالّهت په رستی فۆرمالیسم
formal operation	عملکرد قیاسی مرحله تفکر انتزاعی	کارکردی قیاسی. کارکردی بهروردی. قوّناعی بیرکردنه وهی ئه بستراکت. قوّناعی بیرکردنه وهی رووت.
formal organization	سازمان رسمی	ریکخراوی رسمی تۆرگانی رسمی
formal sciences	علوم کّلی	زانسته گشتییهکان زانسته هه مه کییهکان
formaless	بی صورتی بی شکلی	بی فۆرمی بی شکلی بی روالّهتی
formula	قاعده ضابطه	فۆرموول ده ستوور ریسا چوارچیوه
fortitade	بردباری	سینگ فراوانی هیمنی سه بووری به تاقهت بوون

forward movement	حرکت پیشتاز	بزاځی پېشره و بزاځی پېشه‌نگ
foster	پروردن پروراندن	په‌روه‌ده باره‌ینان به‌خپوکردن گه‌وره‌کردن
foster mother	مادر رضاعی	دایکی شیرۍ. ژنیک که شیرۍ به منالی که سیکۍ تر دا بیت.
fosterparents	پدرومادر رضاعی	دایک و باوکی شیرۍ. دایک و باوکی که منالی که سیکۍ تریان به خپوکرد بیت.
foundation	پی پایه اصل مینا شالوده	بن بنچینه بناغه بنه‌ما ژیرخان بنه‌رته
founder	آفریننده خالق	خولقینەر داهینەر ثاقرینەر
four elements	عناصراربعه	چوار توخمه‌کان توخمه‌چوارینه‌کان
frame	چهارچوب	چوارچپوه پیوه‌ر

		رئسا
		فورمول
frame of mind	چارچوب فکری	چارچیوهی فکری
		قالبی فکری
free	آزاد	ئازاد
	رها	رزگار
	دلخواهانه	سهربهست
		دلخوازانه
		سهربهخو
free choice	گزینش آزاد	بژاردنی ئازاد
		ههلبژاردنی ئازاد
freedom	حریت	ئازادی
	آزادی	سهربهستی
	اختیار	
freedom stroggle	تلاش برای آزادی	ههولدان بوئازادی
free enterprize	دادوستدآزاد	کپین و فروشتنی ئازاد
	کارآزاد	مامهلهکردنی ئازاد
		بازرگانی ئازاد
		کاری ئازاد
		کاسپی ئازاد
free marker	بازار آزاد	بازاری ئازاد
freethinker	آزادفکر	ئازادبیر
	آزاداندیش	بیرئازاد
		ئازاد نه ندیش
		ئازادبیرکه رهوه

free verse	شعر آزاد	شعیری ئازاد
freezing	انجماد	بهستن یه خ کردن له جوولّه که وتن
friction	اصطکاک بهم خوردگی سایش	پیکادان لیکدان لیک سایین لیک سایین رزین داپزین
friendliness	مهرورزی دوستی	دلوقئانی میهره بانی دوستایه تی
fulfillment	تحقق اجرا به انجام رسیدن	به دیهاتن به پئوه چوون به ئه نجام گه یشتن جیبه جئ بوون
full employment	کاربرای همه اشتغال کامل	کاربوّه موان ئیش بوّه موان شول بوّه موان
functionalist	کارکردگرا فونکسیونالیست	کارکردخواز ئه رک خواز کرده خواز
fundamental	بنیادی اساسی	بونیادی بنه په تی

	اصلی	بنچینهیی
	بنیادین	بناغهی
		سه رهی
fusion	آمیختگی	تیکه لاوی
	ادغام	تیکه لاویتی
	درهم آمیختگی	تیک بردن
futility	پوچی	پوچی
	بطلان	هیچی
		به تالی
		پوچه ل کردنه وه
		ره تکردنه وه
futurism	آینده گرایی	ثاینده خوازی
	آینده نگری	داهاتووخوازی
	آینده وری	ثاینده ته وه ری

G

gamin

بی مبالات

که مته ر خه م
خه مسارد
خۆله کار بویر
کار پشت گوئ خه ر

gang	دسته	گروپ تاقم دهسته
gap	خلاء شکاف	بویشایی درز قهلشت کهلین
gender identity	هویت جنسی	شوناسی رهگهزی شوناسی جنسی رهگهزنامه
gene	ژن تخمه	جین تخم
genealogy	تبارنامه شجره نامه	رهگهزنامه رهچهلهک نامه وهچهنامه
general	کلّی عمومی عام	گشتی همه‌مه‌کی همه‌موانی
general concept	تصور کلی	ویناکردنی گشتی
general death rate	میزان مرگ و میر	راده‌ی گشتی مردن ریژه‌ی مردن
generality	عمومیت کلیت	گشتیتی گشتیهت
generalization	تعمیم همگانی سازی	گشگیرکردن گشتی کردن

	عمومیت بخشی	هم‌موانی کردن به‌گشتی کردن گشتاندن
general law	قانون کلی قانون عمومی قانون همگانی	یاسای گشتی یاسای هم‌مه‌کی یاسای هم‌موانی
genesis	پیدایش	سه‌ره‌ل‌دان هاتنه‌ئارا ده‌رکه‌وتن دی‌ارکه‌وتن
genetic	توارثی	بؤ‌ماوه‌یی ویراسی ویراسه‌تی
genius	نابغه سرآمد	بلیمه‌ت شاره‌زا نوخبه ده‌سته‌بژیر
genotypical	فطری	فیتری خؤ‌رپسک
gens	طایفه	تایفه خیلّ عه‌شیره
gentry	اعیان	ده‌ولّه‌مه‌ندان سامانداران ده‌سپؤ‌یشتوان

		چینی دهوله مهند
	اصلی	سه رهکی
genuine	حقیقی	راسته قینه
	راستین	ره سهن
		حه قیقی
geographer	عالم جغرافی	پسپوری جوغرافیا
	جغرافی شناس	کارناسی جوغرافیا
		جوغرافی ناس
geography	علم جغرافی	زانستی جوغرافی
	جغرافی	جوغرافی
georgics	اشعار روستایی	شیعری لادییی
		شیعری لادی
		شیعری گوندانه
geriatric	آسیب شناسی	خه سارناسی
	سالمدان	به سالآچوان
		کیشه ناسی به سالآچوان
gerontocracy	پیرسالاری	پیرمه زنی
		پیرسه روهری
		پیرسالاری
gerontology	پیری شناسی	پیری ناسی
	سالمد شناسی	
ghst	سایه	سیه ر
	روح	تارمایی
		رؤح
give an account of	توجیه	پاساو هیئانه وه
		روونکردنه وه

global	عام جهانی همه جانبه	گشتی جیهانی همه‌مه‌لایه‌نه گلوبال
globalism	جهان‌گرایی	جیهان‌خوازی جیهانی‌بوون جیهانی‌خوازی
gnosis	عرفان معرفت‌خفی شناخت	عیرفان ناسین مه‌عریفه ناسینی‌ده‌روونی
goal	هدف غایت	ئامانچ ئارمانچ مه‌به‌ست
God	خدا الله	خوا خودی خودا ئه‌للا
good	خوبی نیکی امر‌نیکو خیر	چاکه چاکه‌کاری خییر
good and evil	خیر و شر	خییره‌شهر چاکه‌و‌خراپه
goods	کالا	کالا

	امتعه	کالای به نرخ
		کالای پربایه خ
goods and service	کالا و خدمات	کالاوخزمه تگوزارییه کان
governance	تدبیر	بیرکردنه وه دیرایه ت
		بیرلی کردنه وه مشوورخواردن
governing class	طبقه فرمانده	چینی سه رکرده چینی فرمانده چینی حاکم
goverment	حکومت	حکوومه ت
	دولت	ده وله ت
	فرمانروایی	حوکمپرائی ده سه لاتداریتی
grammar	دستور	ریزمان زانستی ریزمان
grandparents	نیاکان پیشینیان	پیشینان ئه ژداد
grant	کمک عطیه	باب و باپیر یارمه تی یاریده دان باربوو باره بوو
greatness	کمیت عظمت	چه ندایه تی چه ندی

	اندازه	بارستا
	بزرگی	راده
		ئه اندازه
		گه وره یی
grievance	نارضایی	ناره زایی
		بی ناخوش بوون
groundless	پوچ	پوچ
	هیچ	هیچ
	بی اساس	به تال
		بی بناغه
group	گروه	گروپ
	طبقه	دهسته
		تاقم
		چین
		تویژ
group conscious- ness	شعور جمعی	وشیاری به کۆمهل
	شعور گروهی	وشیاری گشتی
		ئاگایی به کۆمهل
group marriage	ازدواج گروهی	ئیزدواجی به کۆمهل
	همآمیزی	ژن و میردایه تی
	زناشوویی اشتراکی	هاوبهش
		هاوسه ریتهی هاوبهش
grow	بالیدن	گه وره بوون
	ترقی	پیشکته وتن
	رشدکردن	په ره سه نندن

growth	رشد	گه شه کردن
	نمو	پیشکته وتن
	بالنده	په ره سه نندن
	توسعه	
growth factor	عوامل رشد	هؤکارهکانی گه شه کردن
		هؤکارهکانی پیشکته وتن
		په ره سه نندن
growth horizontal	گسترش افقی	په ره سه نندی ئاسویی

H

habit

عادت

خو

عادهت

خوو

خده

نهريت

habitat	سکونت گاه بوم بوم و بر	ژینگه ژیانگه شوینی ژیان
habituation	خوگیری اعتیاد	عادهت کردن خووگرتن پئ پاهاتن
halt	ایستادن	وهستان راوهستان
halting	دوران وقفه ایستا	قوناعی بی جمو جولی وهستاوی وهستاو بی جموجول
hardware	سخت افزار	سهخت نامیر پارچهکانی کامپیوتیر
harmonic	هماهنگ	ههماهنگ هارمونیک هاوئاهاهنگ
hat	کین	رق کینه
health	بیمه بهداشت بیمه سلامتی	بیمه تهنروستی بیمه سلامتی
heaping	انباشتگی	کهله که بوون کوبوونه وه

hearing	شنوایی	بیستاری بیستن
heaven	فلک	ئاسمان فهلک
hedonism	لذت گرایی لذت جویی مذهب اصالت لذت لذت باوری	چیژخوازی ریبازی چیژخوازی چیژته وهری چیژباوه پی
hegelianism	هگل گرایی آیین هگل	هیگل خوازی ریبازی هیگل
hellenic	یونانی مربوط به یونان	یونانی پیوه ندیدار به یونانه وه
hereditary character- istics	خصوصیات موروثی	تایبه تمه ندی—یه بو ماوه بیه کان
heredity	وراثت توارث	بو ماوه
heresy	ارتداد کفر الحاد کجروی	بی دینی کوفر که ژره وی لادان لادان له رتی ئایین
heritage	میراث	میرات که لتوور مالی به جیماوی

		مردوو
hermaphroditic	دوجنسی	دوره گهز
	نر- ماده	تیرما
		ته پما
		ته پماده
hermeneutic	تشریحی	شیکاری
	هرمنوتیک	شیکردنه وه
		هیرمنوتیک
hero	قهرمان	قاره مان
	دلاور	دلآور
		ثازا
		جوامیر
		پاله وان
heterogeneity	عدم تجانس	ناهاوچه شنی
	ناهمگن	نایه کجوری
	ناهمسان	ناهاوشیوه
heteronomy	دگرسالاری	ته ویدی سالاری
	دیگر آیینی	ته ویدی ته وهری
		ته ویدی مه زنی
hiatus	گسستگی	پچران
		پسان
		لیک پچران
		پچرپچر بوون
highbrow	روشنفکر	رؤشنبیر
	روشنفکر نما	رووناکبیر
		رؤشنبیر ئاسا

higher	اعلی عالی اشرف	بالا باشترین سه‌رتترین
higher being(the)	هستی برتر	سه‌روویون بوونی بالا وجودی بالا
highest	برترین	باشترین سه‌رتترین له‌سه‌رتترین
high style	سبک عالی	شیوای بالا بالاشیواز
hinduism	هندوگرایی دین هندو	هندوخوازی ثایینی هندو
historian	تاریخ‌گزار مورخ تاریخ‌دان	میژوونوس میژووزان میژووناس
historical	تاریخی اصیل	میژوویی ره‌سه‌ن
historical perspec- tive	دیدگاه تاریخی	روانگهی میژوویی
historical necessity	ضرورت تاریخی	پیویستی میژوویی زه‌روره‌تی میژوویی
history	تاریخ	میژوو

history,philosophy of	فلسفہٴتاریخ	فہلسفہ فہی میژوو
holiness	قداست قدس	پیروزی پیروزیتی
holism	کل گرای تمامگری	گشتخوازی گشتیتی خوازی تہواوخوازی
holy	قدسی مقدس ورجمند	پیروژ پاک و خاوین
holy book	کتاب مقدس	کتیبی پیروژ
home-national	وطن ملی	نیشتمان ولات زید ولاتی نہتہوہیی خودمختاری.
home rule	خودمختاری قانون استقلال داخلی	خودمختاری. ٹوتونومی. خوبہریوہبہری. یاسای سہربہخوی ناوخوی.
homicide	قتل عمد آدم کشی	مرؤف کوژی قہتلی بہئہنقہست کوشتنی بہئہنقہست
homo economicus	انسان اقتصادی	مرؤفی ٹابووری

homogene	همجنس	هاور هگه ز هاوجنس هاوجور
homo politicus	انسان سیاسی	مروقی سیاسی
homo sapiens	انسان داننده انسان اندیشه ورن انسان متفکر	مروقی زانا مروقی عاقل مروقی هزرمه ند مروقی ئاوه زمه ند
homosexuality	همجنس خواهی همجنس گرایی همجنس بازی	هاور هگه ز خوازی هیمو سیکسوالیتی سیکسی هاور هگه زی
hordes	قبایل بادیه نشین	خیتله ده وار نشینه کان خیتله بیاوان نشینه کان
hostility	پرخاشگری پرخاشجویی کین توزی خصومت عناد	شهر اشویی شهر ټه نگیزی شهر خوازی رکه به رایه تی دوژ منایه تی دژایه تی کردن
house of councillors	مجلس مشاورین	ټه نجومه نی راویژکاران شوورای راویژکاران
house of representa- tives	مجلس نمایندگان	ټه نجومه نی نوینه ران ټه نجومه نی

		پهرله مانتاران
	مسکن	خانوو
housing	خانه سازی	خانوبه ره خانوسازی خانوکردنه وه
	انسان	مرۆف
human	آدمی	ئینسان ئاده میزاد
	انسان گراییی	مرۆف خوازی
humanism	انسان دوستی	مرۆف دوستی
	اومانیسیم	مرۆف ته وه ری
	اصالت بشر	مرۆف باوه پی
	انسان باوری	ئۆمانیزم
	توالد و تناسل انسانی	زاوژیی ئینسانی
human reproduction		زاوژیی مرۆف وه چه خستنه وه ی مرۆف
	فروتنی	خاکه پایی
humility	تواضع	دل نزمی کرپنۆش
	شوخی	گالته
homo(u)r		سوحبه ت
	آب هراسی	ئاوترسی
hydrophobia		ترسان له ئاو
	فراملی	سه روو نه ته وه یی
hypernational		

hypnotism	خواب مصنوعی خوابوارگی خواب تحمیلی	په رنه ته وه یی خه وی ده سکرد هیپنوتیزم
hipothesis	فرضیه انگارش گمانه	گریمانه گومانه
hysteria	جنون هیستری	شیّتی هیستریا

I

iconic	دیداری تصویری	بینیاری به رچاو شتی به چاو ببینریت
--------	------------------	--

ictus	تأکید	جه خت له سه رکردن پیداگرتن سووربوون
idea	مفهوم معنی تصور اندیشه عقیده فکر رأی	چه مک واتا ویناکردن بیرکردنه وه با وه پ بیر بیروپا
ideal	ایده آل نمونه اعلی نمونه کامل مطلوب آرمانی	ثایدیال نمونه ی بالا دلخواز ثارمانجی
idealism	آرمان گرایی خیال پرستی	ثامانج خوازی خه یال پهرستی ثایدیالیسم
idealist philosophy	فلسفه آیدیاالیست	فه لسه فه ی ثایدیالیست
ideal of life	آرمان زندگی	ثامانجی ژیان ثایدیای ژیان
ideal of pure reason	مثال عقل محض	نمونه ی بالای عه قلی ره ها ثایدیالی عه قلی ره ها

		ثايدىالى عه قلى په تى
ideal world	جهان مینوی جهان مثالی	جیهانی ئایدیال باشترین نمونه جیهان جیهانی نمونه
ideologies	مکتبهای فکری	قوتابخانه فکریه کان
ideology	ایدئولوژی آرمان اندیشه ورزی	ثايدۆلۆژيا ئامانج بیرکردنه وه بیروکه خوازی
idios	یکه	تاک
idiot	سبک مغز بی شعور تهی مغز ابله	که لله پووت که لله وشک بی میشک نه فام نه زان
ignorance	جاهل نادان	نه فام نه زان بی عه قلّ
illegitimate	نامشروع غیرمشروع	نامه شروع نارپه وا
illegitable	نامحدود	نابه رته سک نامه حدود بی سنوور

illiteracy	بیسوادی	نه خوینده واری
illness	بیماری	نه خووشی
	مرض	ناساگی ناکوکی
illogic(al)	بی منطقی	نالوژیکی
	غیر منطقی	نامه نتیقی نادروست
illuminate	روشن فکر	روشنبیر
	اشراقی	رووناکبیر
	روشنگر	
illusion	پندار	خه یال
	وهم	وههم
	خطای باصره	ههله ی چاو
	اشتباه ادراکی	به ههله تیگه یشتن
image	تصویر	وینا
	صورت ذهنی	ئیمائ
imaginal	وهمی	وینای زهینی
	خیالی	خه یالی
		وههمی
imbalance	عدم تعادل	زهینی
		ناهاوسه نگی
imitation	تقلید	لاساایی کردنه وه
	اقتدا	پیپه وی کردن

immediate	بی واسطه مباشر آنی مستقیم فوری	بی واسیته راسته و خو ده سبه جئ
immobility	بی جنبشی سکون بی حرکتی	بی جموجولی بی جووله بی نابزوزی
immortal	باقی انوشه نامیرنده فناناپذیر	هه رمان نه مر به رده و ام
immutable	لایتغیر	نه گوپ
impart	نشر دادن	بلاوکردنه وه وه شانندن
impatience	ناشکیبایی بی صبری	ناهیمنایه تی ناسه بووری که م تاقه تی
imperialism	امر امر و نهی فرمانگی	ئه مر به سراکردن فه رمان فرماندان
imperialism	جهان گشایی جهان خواری	ئیمپریالیزم جیهانگیری جیهان داگیری

	جهانگیری	فره خوازی
	استعمارگری	
implicit	پنهانی	نهیننی
	پوشیده	دایق شراو
	نا آشکار	شار او ه
		نائاشکرا
		نادیار
impossibility	ناممکن	نامومکین
	محال	مه حال
	ناشدنی	له توانادانه بوو
	امر ناممکن	
impoverished	نامساعد	نالهار
		نارپیک
improvement	بهسازی	چاکسازی
	اصلاح	چاک کردنه وه
	بهبود	باشتر کردنه وه
impulse	انگیزه	مهیل
	محرک	ویست
	تکانه	هاندهر
	انگیزش	پال پیوه نهر
	قوة محرکه	جوولینه ر
		هانه
inactive	غیرفعال	ناچالاک
	لا فعل	نابزوز

inborn	مادرزادی	زکماکی
	ذاتی	دایکی
	فطری	فیتری زاتی
incest	زنای محارم	زنای خزمایه‌تی.
	نزدیکی جنسی بامحارم	پیوه‌ندی سیکسی له‌گه‌ل خزماندا زناله‌گه‌ل مه‌حره‌مدا.
incidence	بروز	ده‌رکه‌وتن
	وقوع	روودان قه‌ومان سه‌ره‌ل‌دان
incitement	تحریک	هان‌دان پال‌پیوه‌نان دنه‌دان
inclination	گرایش	داگه‌پان
	تمایل	مه‌یل ویست ره‌غیبت
	هوس	
income	درآمدی	داهات
	عایدی	ده‌رامه‌ت ده‌سکه‌وت
increment	افزایش	زیادبوون
	افزونش	فره‌بوون رووله‌زیادکردن

incubation	پختگی	بهئه زمونی دنیا دیده یی
indefinite	نامعین	نادیاریکراو بی سنوور
indemnify	جبران کردن مصون داشتن	قه ره بوو کرده وه بو بزار دنه وه زه ره ردا نه وه پاریزگاری لیکردن پاراستن
independentism	استقلال طلبی	سه ره خوایی خوازی سه ره ستی خوازی
independent system	نظام مستقل	سیستمی سه ره خو سیستمی سه به ست سیستمی خوبه ریوه بهر
indicator	نمایانگر معرف شاخص	پیشاندهر نوینهر دهر خهر ناسینهر
indifference	بی تفاوتی	که متهر خه می گوئی پی نه دان پشت گوئی خستن
indirect	غیر مستقیم غیر مباشر	ناراسته و خو

individual	فرد شخص تک منفرد	تاک کهس تاقانه تاکانه
individualism	فردگرایی فردیگری فردیت فردگروی	تاک خوازی تاک باوه‌پی تاکایه‌تی تاک په‌رستی
individual liberety	آزادی فردی	ئازادی تاکه‌که‌سی
individual migration	مهاجرت فردی	کوچی تاکه‌که‌سی
individual owner- ship	مالکیت فردی	مولکایه‌تی تاکه‌که‌سی
industrial education	آموزش صنعتی	فیرکاری پیشه‌سازی
industrial enterpre- neurs	مدیران مؤسسات صنعتی	به‌پ‌یوه‌به‌رانی بنکه پیشه‌سازیه‌کان
industrialism	صنعتی شدن صنعت‌گرایی صنعت‌گری	پیشه‌سازی بوون پیشه‌سازی خوازی
industrial psychol- ogy	روانشناسی صنعتی	ره‌وانناسی پیشه‌سازی ده‌روونزانی پیشه‌سازی

industrial reveloution	انقلاب صنعتی	شورپی پیشه‌سازی
industrial society	جامعه صنعتی	کومه‌لگای پیشه‌سازی
industrial worker	کارگر صنعتی	کریکاری پیشه‌سازی کریکاری که‌رتی پیشه‌سازی
inequality	نابرابری	نایه‌کسانی نابه‌راه‌بری
inequitable	ناعادلانه	نادادپه‌روهرانه
inert	بی جنبش	بی جموجول ناچالاک
invariably	اجتناب‌ناپذیر	حه‌تمی
	ناگزیری	حاشاه‌لنه‌گر
	لاجرم	ناچاری
	محتوم	
infant welfare ser- vices	حمایت کودکان	پاراستنی منالان
		منال پاریزی
inferiority	خودکم‌ترینی	خوبه‌که‌م‌گرتن
	خودکم بینی	خوکه‌م بینی
	کمتری	هه‌ست به‌چووی
	احساس حقارت	کردن
		خوبه‌که‌م زانین
inferring	نتیجه‌گیری	ئه‌نجامگیری

		دەرەنجام
infinite	بی پایان	بی کۆتایی
	بی کران	بی سنوور
	بی نهایت	له بن نه هاتوو
	پایان ناپذیر	بی ئە ژمار
	نامتناهی	له راده به دەر
	بی شمار	
infinite regress	تسلسل	زنجیره
		په یتا په یتا
		دوا به دوا یی په کداهاتن
inflammation	التهاب	هه وکردن
		ئاوسان
inflation	تورم	گرانی
	گرانی	نرخ هه لکشان
		چوونه سه ره وه ی
		نرخه کان
informal	غیر رسمی	نارپسمی
	نارسمی	
informant	سخنگو	وته بیژ
	اطلاع دهنده	راگه ینه ر
		ئاگا که ر
		زانپاری دەر
information	اطلاعات	زانپاری
	آگاهی	ئاگایی
	خبر	هه وال

informed	آگاهانه	ئاگایانه
infraction	قانون شکنی	له پرووی ئاگاییه وه یاساشکیینی
infra-structure	زیر ساخت	له یاسالادان
	زیربنا	ژیرخان
	شالوده	بنچینه
	زیربنای اقتصادی	بنه ما بناغه
ingeneral	به طور کل	بناغه ی ئابووری به گشتی
	اعم	به عام
ingenium	تیزهوشی	ژیری
	فرزانگرانه	ژیرانه
inheritance	وراثت	زیره کی بۆماوه
initial	نخستین	یه که مین
	ابتدایی	سه ره تایی
intiator	آغازی	دهس پیکه ر
	آغازگر	
	شروع کننده	
injured	آسیب دیده	زیان بهرکه وتوو
	صدمه دیده	خه ساردیتوو
injustice	ظلم	سته م
	ستم	چه وساندنه وه
		ئازاردان

innate	ذاتی درونی فطری مادرزادی درون زاد	زاتی ناوہ کی فیتری زگماکی
innate capacities	قابلیتہای فطری	تواناییہ فیتریہ کان تواناییہ خورسکہ کان
innate potential	قابلیت ذاتی	توانای فیتری توانای ذاتی
innovate	نوآوری تجدد نوسازی بدعت ابداع	تازہ گہری نوئیکاری نوئیکردنہ وہ داهینان ٹافراندن
inquiry	تحقیق بررسی پژوہش وارسی کاوش	تویژینہ وہ لیکؤلینہ وہ شیکاری پشکنین
inquisitive	کنجکاو	پہیجؤر پشکنینہ ر پرسیارکہ ر
insane	دیوانہ	شیت نابہرہست

		ههست بی نه کراو
insensible	نامحسوس	روانگه
		تیروانین
		رووناک بینی
insigh	دیدگاه	بی خه وی
	بینش	
	روشن بینی	
insomnia	بی خوابی	بی خه وی
inspect	بازرسی کردن	پیاچونه وه
	بازبینی	
instant	لحظه	چرکه
	آن	چرکه سات
institia	عدالت	دادپه روه ری
institute	مؤسسه	دامه زراو
		بنکه
institutional facts	حقایق فرهنگی	حه قیقه ته
		که لتوورییه کان
instruction	آموزش	فیرکاری
	تدریس	وانه وتنه وه
	راهنمایی	رینمایی کردن
	تعلیم	فیرکردن
instructional strategy	استراتژی آموزشی	ستراتژی فیرکاری

instrumental purpose	هدف وسیله ای	ثامانجی ٹامرازی
instrument of labour	ابزار کار	که ره سهی کار کردن ٹامرازی کار کردن
instrument of production	ابزار تولید	که ره سهی به ره مهینان ٹامرازی به ره مهینان
insubordination	نافرمانی	سه پیچی نافرمانی مل نه دان
insurance	بیمه	بیمه
insurance policy	بیمه نامه	بیمه نامه
integral whole	کل منسجم کل همبسته	گشتی یه کپار چه گشتی یه کگرتوو
integrated	یگانه	تاکانه تاقانه
intellect	عقل ذهن فکر خرد اندیشه نکاوت	عه قل زهین بیر ئه ندیشه زیره کی وشیاری توانای عه قلانی

	قدرت عقلانی	
intellection	روشنفکر اندیشمند	روشنبیر رووناکبیر
intellectuall history	تاریخ فکر تاریخ اندیشه	میژووی بیرکردنه وه میژووی ئەندیشه
intellectualist	عقل گرا خردورز عقل گرا	عهقلّ خوان عهقلّ باوه پ ئه نديشه خوان
intensive	اندیشه ورن فشرده متمرکز	تیکچرژاو چر چروپر
intercommunication	ارتباط متقابل	پیوهندی دوولایه نه
interest	رغبت میل علاقه سود بهره نفع	مهیل حهز ره غبهت قازانج سود که لک
internalization	درونی گردانیدن	به دهروونی کردن ناواندن
internal migration	مهاجرت داخلی	کوچی ناوخویی سه فهری ناوخویی

internal pressures	فشارهای درونی	گوشاره ناوه‌کییه‌کان گوشاره ده‌روونییه‌کان
internal reconstruc- tion	بازسازی داخلی نوسازی داخلی	بنیاتان‌وه‌ی ناو‌خویی سازکردنه‌وه‌ی ناو‌خویی ئاو‌دانکردنه‌وه‌ی ناو‌خویی
internal revenue	درآمد داخلی	داهاتی ناو‌خویی ده‌رامه‌تی ناو‌خویی
internal sense	حس باطنی حس داخلی	هه‌ستی ده‌روونی هه‌ستی هه‌ناوی
internal stimue	محرکهای درونی	هانده‌ره ناوه‌کییه‌کان پالنه‌ره ناوه‌کییه‌کان
internal structure	ساخت درونی ترکیب درونی	پیکهاته‌ی ناوه‌کی کروکی ده‌روونی
international	بین‌المللی	نیونه‌ته‌وه‌یی نیوده‌وله‌تی
international devel- opment association(I DA)	مؤسسسه‌توسعه‌بین المللی. انجمن جهانی گسترش.	بنکه‌ی پهره‌پیدانی نیوده‌وله‌تی. ئه‌نجومه‌نی جیهانی پهره‌پیدان.
international migra-	مهاجرت بین‌المللی	کوچی نیوده‌وله‌تی

tion		
international trade	دادوستدجهانی تجارت جهانی	بازرگانی جیهانی بازرگانی نیوده وله تی
interplay of ideas	برخورداندیشه ها تقریب	پیکادانی ئه ندیشه کان لیک نزیکبوون
interpretation	تاویل تعبیر تفسیر	رافه کردن شیکردنه وه لیکدانه وه
interrelation	رابطه متقابل	پیوه ندی دوولایه نه
interruption	گسیختگی گسستگی	پچران لیک پچران هه لوه شان وه
inter-state commerce	بازرگانی بین ایالتی	بازرگانی نیوئه یاله تی
intersubjective	درون ذهنی بین الذهانی	ناوزه یینی
interval	فاصله فاصله زمانی	مه ودا مه ودا ی زه مه نی
interview	مصاحبه	وت و ویژ چاوییکه وتن دیمانه
introduction	درآمد مقدمه	به رایبی پیشه کی

		ده سپیک
intrusive	مخل	تیکده ر
		کیشسه ساز
		شیوینه ر
intuition	شهود	دیتن
	مکاشفه	بینین
	کشف	دۆزینه وه
	نگرش	تیرپوتنین
	شناخت	ناسین
		مه عریفه
invalidity	نادرست	هه له
		چه وت
		نادروست
invasion	هجوم	هیرش کردن
	اشغال	شالاو
		په لامار
		داگیر کردن
invention	اختراع	داهینان
	ابداع	نوئیکاری
	نویابی	خه یال چنی
	خیال پردازی	خه یالاویبیون
	افسانه سازی	ئه فسانه سازی
investigation	بحث	قسه و یاس کردن
	پژوهش	لیدوان
	تفحص	تویژینه وه

		پشکنین
		لیکۆلینه وه
invisible	نادیدنی	نه دیتراو
		نه بینراو
		نادیار
invisible world	جهان نامرئی	جیهانی نادیار
		جیهانی نابهرههست
involution	خودگرایی	خودخواری
		خودته وه ری
ipseity	ماهیت	چییه تی
	هویت	شوناس
ivony	طنز	تهنز
	تجاهل	نوخته
		تانه
		توانج
		خۆگیل کردن
irrational	خردستیز	دژه عهقل
	غیرعاقلا نه	دژه ئاو هز
	نامنظم	ناعاقلا نه
		ناعه قلا نی
		نارپیک و پیک
islamic law	فقه	ئیسلامه تی
		یاسای ئیسلام
isolating	گسسته	پچراو
		پساو
		دابراو

isolation	انزوا جدایی جداافتادگی	گۆشه گیری جیایی جیابوونه وه دوورکه وتنه وه
isonomy	تساوی در برابر قانون	یه کسانی له به رانیه ریاسادا
isotes	برابری	یه کسانی به رابه ری
item	سؤال نمونه	پرسیار نمونه

J

jealousy	حسادت	ئیرهیی حه سادەت
jerk	پرش حرکت سریع	بازدان په پینه وه جوولهی خیرا
jingle	اشعارسبک عامیانه	شیعری ره مهکی شیعری عه وام شیعری خه لکی ره مهکی
job	شغل کار حرفه	کار پیشه شول
jobber	دلال سودجو	ده لال کاسپکار کاسپچی

joy	نشاط	که یف خوشی به که یفی سه رحالی سه رخوشی
judaism	یهودیت یهودی گری	جووله که خوازی جوویه تی
judge	داوری قاضی	قه زاوه ت کردن داوه ری کردن قازی داوه ر
judicial power	قوة قضاییه	هیزی داد
jurisdiction	حق قضاوت	مافی داوه ری کردن
just	درست عادل شایسته عدالانه	راست دادپه روه ر شایسته دادپه روه رانه
justification	توجیه دفاع	روونکرده وه پاساوبؤ هیئانه وه داکؤ کی کردن
justify(to)	موجه ساختن تصدیق کردن	پاساوبؤ هیئانه وه به راست له قه له م دان دان پیدانان
justifying	حقانیت مشروعیت	راستی حه قانونیه ت

		ره وایه تی
		مه شرووعییه ت
just price	قیمت عادلانه	نرخى دادپهروه رانه
		نرخى گونجاو
juvenile	کودکی	مندالی
	نوجوانی	میړمنالی
	جوان	لاو
		گهنج
juvenile court	دادگاه نوجوانان	دادگای میړمنالان

K

kala	هنرورزی آفریدگاری	هونه رهنه ندی داهینانی هونه ری تازه گه ری هونه ری
kaleidoscope	خوش نقش و نما	جوان قه شه نگ خوش ره نگ و پروو زه ریف
kaleidoscopic	متلون	ره نگا وره نگ
kantianism	کانت گرایبی آیین کانت	کانت خوازی ریبازی کانت
key	کلید راهنما	کلیل رینما چاره سه ر
kay categories	مقولات مفتاحی مقولات کلیدی	وته زا کلیلیه کان وته زا گرینگه کان

key events	وقایع کلیدی	رووداوه گرینگه کان
kin	خویشاوند	خزم قهوم و خیش
kingdom of God	ارض ملکوت	ئهردی ئیلاهی ئهردی به لّین دراو جیهانی مه له کووت
kinship	خویشاوندی	خزمایه تی
know	شناختن	ناسین
	دانستن	زانین
knowledge	شناخت	مه عریفه
	معرفه	زانین
	دانایی	دهرک کردن
knowledge rational	شناخت عقلی	مه عریفه ی عه قلی
knowledge scientific	شناخت عملی	مه عریفه ی کرده یی
known	موضوع شناسایی	بابه تی ناسین بابه تی لیکۆلینه وه
known object	معلوم	بابه تی ئاشکرا بهرچاو دیار
known object,the	حقایق معلومه	حه قیقیته ئاشکراکان حه قیقیته بهرچاوه کان

L

lable-labeling	برچسپ زدن	چه سپ لیدان.
	برچسپ	ناووناتوره به کهس
		یان شتیکه وه لکاندن.
labo(u)r	کار	کار
	شغل	شوول
labo(u)r day	روزکارگر	روژی کریکار
labo(u)rer	کارگر	کریکار
labo(u)rist capital- ism	سرمایه داری کارگری	سرمایه داری کریکاری
labo(u)r marker	بازار کار	بازاری کار
labo(u)r party	حزب کرگر	حیزی کریکار
labo(u)r process	روندکار	ره وتی کار پروسهی کار

lag	عقب ماندگی پس ماندگی	دواکه و تووی په‌ش که و تووی
lagging region	مناطق عقب مانده بخشهای پسرو	ناوچَه دواکه و تووه‌کان. ده‌قَه‌ره دواکه و تووه‌کان.
laissez-faire	فلسفه آزادی عمل آزادی تجارت آزادی کسب	فله‌سه‌فه‌ی ئازادی کرده. ریبازی ئازادی کرده. ئازادی بازرگانی کردن.
laissez-faire economy	اقتصاد آزاد اقتصادی بندوبار	ئازادی کاسپی کردن. ئابووری ئازاد. ئابووری به‌ره‌للا. ئابووری بی کۆت و به‌ند.
lamarckianism	لامارکی اندیشی	بیرکردن هوهی لامارکی. لامارک بی‌ری.
land distribution	تقسیم اراضی توزعه اراضی	داب‌ه‌شکردنی زهوی به‌کرئ گرتنی زهوی زهوی کرئ کردن
land tenancy	اجاره زمین	زمان وشه
language	زبان لغت	

language games	بازیهای زبانی	گه مه زمانیه کان کایه زمانیه کان
language parent	زبان مادر زبان اصلی	زمانی دایکی زمانی زگماکی
language sign	زبان اشاره	زمانی هیما زمانی ئاماژه
larg-scale	پردامنه	به رفر اوان به ر بلاو
larg scale produc- tion	تولید به مقدار زیاد	به ره مهینانی له راده به در
larynx	حنجره	خری خریوکه قوراچکه
lateral	جانبی	لاوه کی پاشکو
law	قانون قاعده	یاسا ریسا دهستور
law-abiding	قانونمند	یاسایی دهستور مه ند
lawful government	حکومت قانونی	حکومه تی یاسایی
law of nature	قانون طبیعت	یاسای سروشت
law of probability	قانون احتمالات	یاسای ته گه ره کان
law of reason	قانون عقل	یاسای عهقل

laziness	تن آسانی	ته مه‌لی ته وه زلی له‌ش گرانی
leader	رهبر امام	رئیه‌ر پیشه‌وا سه‌رکرده
leads	پیشی گیری	جله‌وداری رئیه‌رایه‌تی
leap	خیز	بازدان بازپردن په‌رینه‌ه‌وه
learning	آموزش یادگیری فراگیری	فیرکردن فیرکاری فیری‌وون یادگرتن
lecture	درس گفتار	وانه ده‌رس گوتار
left wing	جناح چپ	بالی چه‌پ بالی سیاسی چه‌پ
legacy	میراث مرده ریگ	میرات به‌جی‌ماوی مردوو
legalaction	محاکمه	دادگایی کردن
legality	قانونیت مشروعیت قانونی	یاسامه‌ندی مه‌شرووعییه‌تی

		یاسایی
		ره وایه تیئی یاسایی
legal tender	پول قانونی	پاره ی یاسایی
legend	افسانه	ئه فسانه
legislate	قانون گذاردن	یاسادانان
legislate	قوۀقانون گذاری قوۀمقننه	هیزی یاسادانان
leisure	طبقۀتن آسا طبقۀپرفراغت طبقۀمرفه	چینی ته مهل چینی له ش گران چینی خووش رابویر
less developed countries	کشورهای کمتر توسعه یافته	ولاتانی که م گه شه کردوو ولاتانی که م پیشکه وتوو
level morement	نهضت مساوات	بزوتنه وهی یه کسانئ خوازی. بزاغی یه کسانئ خوازی.
level of aspiration	سطح آرمان	ئاستئ ئامانج رادهئ ئامانج
level of living	سطح زندگی	ئاستئ ژیان
level of risk	سطح خطا	ئاستئ هه له کردن

levirate	زن برادرگزینی	براژن خواستن خواستنی ژنی برا
levy taxes	مالیات بستن	باج دیری کردن باج دانان
liability	بدهی	قه‌رز قه‌رد وام له‌سه‌ربوون
liberalism	آزاده‌گری فلسفه‌آزادی عمل	ثازادیکخوانی ریبازی ثازادیکخوانی
	آزادی	ثازادی
	آزادی‌گرایی	لایه‌نگری‌کردنی ثازادی
libido	انرژی جنسی نیروی شهوی لذت‌جویی	وزه‌ی سیکیسی چیژخوانی شه‌هوت حه‌زی سیکیسی
licence	پروانه	برپوانامه جه‌واز
lie	دروغ	درو قسه‌ی چه‌وت
likeness	همانندی تشابه	ویکچوون لیکچوون له‌یه‌ک‌چوون
limit	مرز حد	سنور راده دیاریکردن

	حصر	ده سنیشان کردن
	معین کردن	
limitless	بی مرز	بی سنوور
	مرزناپذیر	له راده به ده ر
		بی کوتایی
line	خط	دیر
	سطر	رسته
lineage	دودمان	خاانه دان
		گه وره بنه ماله
		عه شیره
lines of command	سلسله مراتب	زنجیره پله و پایه
lingua franca	زبان مشترک	زمانی ها و بهش
linguistics	زبان شناسی	زمانناسی
		زانستی زمان
link	ارتباط	پیوندهندی
list	فهرست	پیرست
	صورت	لیست
literacy	سواد	خوینده واری
		توانای نووسین
		و خویندنه وه
literary	نویسیایی	نووسین
	سواد	خوینده واری
literary genre	نوع ادبی	جووری ته ده بی
		ژانری ته ده بی

literary history	تاریخ ادبی	میژووی ئه ده بی
literary opinions	آراء و عقاید ادبی	بیروپراگه لی ئه ده بی
literate	باسواد	خوینده وار
loan	وام	قهرز وام
lobbying	تحمیل	سه پانندن داسه پانندن
local diets	شورای محلی	ئه نجومه نی ناوچه بی شورای ناوچه بی
local unity	وحدت محلی	یه کیتی ناوچه بی یه کگرتووی ناوچه بی
logic	منطق	لوژیک مه نتیق
logical	منطقی	لوژیکی مه نتیقی
logos	کلمه سخن	وشه په یف
loneliness	تنهایی	ته نیایی
long run	درازمدت	دریژخایه ن دریژماوه
long-term	درازمدت	دریژخایه ن دریژماوه

long-term unem- ployment	بیکاری درازمدت	بیکاری در یژخایه ن
loss	ضرر زیان	زه ره ر زیان خه سار
loss of individuality	خود فراموشی	خود فه راموشی خۆله بیر بر دنه وه
love	عشق محبت دوستی مهر	ئه وین عه شق خۆشه ویستی میهره بانى دلۆقانى
lower class	طبقه پایین	چینی خواروو چینی پله خواری کومه لگا
lynching	زجر کشی مثله کردن	به زه جر کوشتن زه جر کوژی جه زره وه کوژی
lyric	غنائی	ده م و لووت برین غینایی لیریک عاشقانه

M

machiavellianism	ماکیاول گرای	مه کیاولی خوازی
machinelike	ماشین وار	ماشین ئاسا چه شنه ماشین مه کینه ئاسا
macroeconomics	اقتصاد کلان	مه زن ئابووری میکرو ئابووری
macro-system	نظامهای بزرگ	سیستمه گه وره کان
madness	جنون	شیتی
maimed	آسیب مند معلول	زیان دیده زیان به رکه وتوو خه ساردیتوو به رهؤکار
main	اصلی عمده	سهره کی

majority	اکثریت	زۆرىنه زۆربه
majority decision	تصميم اکثریت	بىرپارى زۆرىنه
majority rute	حکومت اکثریت	دەسەلاتى زۆرىنه حکومەتى زۆرىنه
management	مدیریت	بەپۈتۈە بەراپەتى
manager	مدیر	بەپۈتۈە بەر
managerial grid	شبكة مدیریت	تۈپى بەپۈتۈە بەراپەتى
manic	جنون دیوانگی	شىئىتى سەرشىئىتى
Manifest	آشکار ظاهر	ئاشکرا دیار بەرچاۋ روالەت
manifest dream	رۇیای آشکار	خەۋنى ئاشکرا
manifold	بیانیه اعلامیه تکثر متکثر	بەیاننامە مانیفېست جارنامە فرەچەشنى زیادبوون
manipulation	قدرت نامرئى	دەسەلاتى نادىيار هیزى نادىيار

mankind	بشریت	مرۆفایهتی مرۆف
manner	روال	رهوت رهوهند پرۆسه
manpower	نیروی مردمی قدرت بشر قدرت کار	هیزی خهلکی هیزی ئینسانی توانای مرۆف هیزی کار توانای کار
marginal	نهایی	کوَتایی دوایی
market	بازار	بازار
market economy	اقتصادباز اقتصادمبتنی بر بازار اقتصادبازار اقتصاد آزاد	ئابووری کراوه ئابووری بازار ئابووری ئازاد
marriage capture	زنشویی یغمایی زنشویی ربایشی زنشویی تاراجی همسرربایی	زه واجی قه لاجۆیی ژن دزی هاوسه دزین هاوسه رِفینی ژن به تالان بردن
Marxism	مارکس گرایی آیین مارکس	مارکس خوازی رَببازی مارکس

masculine	نرین مذکر	نیر نیرینه پیاو پیاوی
masochism	آزاردوستی خودآزاری	خودآزاری خوئآزاردان خۆزه جردان مازووخیسیم
mass	توده عامه کلان همگانی	کۆمه‌ل کۆمه‌لانی خه‌لک گه‌وره گشتی مه‌زن هه‌موانی
mass movement	نهضت توده	بزوتنه‌وه‌ی کۆمه‌لانی خه‌لک بزوتنه‌وه‌ی خه‌لک
material	مادی	مادی مه‌تریال
material cause	علت مادی	هۆکاری مادی هۆکاری مه‌تریال
material culture	فرهنگ مادی	که‌لتووری مادی
materialism	ماده‌گرایی ماده‌آیینی اصالت ماده	ماده‌خوازی رئبازی مه‌تریالیزم ماده‌باوه‌پی

	مه ترالییزم	مکتب مادیت
		ماده باوری
		مادیت
mathematics	ماتماتیک	ریاضیات
	ریازی	
matriarchal	دایک سالاری	مادر سالاری
	دایک مه زنی	مادرشاهی
mature person	مروقی بالق	انسان بالغ
maturity	کاملبون	تکامل
	ته کاموول	پختگی
	به نه زموونی	رشد
maximization	گه یاندنه لووتکه	به حداکثر رساندن
	گه یاندنه نه وج	
	به وپه ر گه یاندن	
maximum	لانی زور	بیشینه
	زیاترین راده	
	زیاترین ئاست	
meaning	مانا	معنی
	واتا	چم
	مه به ست	مقصود
	چه مک	مفهوم
meaningless	بی مانا	فاقد معنی
	بی واتا	

measure of ex- change	معیار	پیوه ر پیودانگ ریسا
mechanism	ساخت و کار طرز عمل روال کار	ماشینیزم جووری کارکردن کارکرد ره وتی کارکردن
media	رسانه وسیله	گه په نه ر راگه ینه ر راگه یاندن ثامرازی راگه یاندن
meditation	تفکر تأمل	بیرکردنه وه لیوردیوونه وه تپرامان
meeting	همایش	کوویوونه وه کوړ دانیشتن میتینگ
megalomania	خودبزرگ بینی	خۆبهزل زانین خۆمه زن بینی
megalopolis	کلان شهر عظیم شهر	گه وره شار مه زن شار
membership	کارمندی عضویت	کارمه ندی ئه ندامیتی
memorial	یادگار	یادگار

	تذکره	یادنامه
		بیره وهری
mental	ذهنی	زهینی
	عقلی	عهقلی
	روانی	رؤحی
mental ability	استعداد	بههره
		لیهاتوویی
		توانایی
mental act	فعل ذهنی	کاری زهینی
		چالاکی فکری
mental disease	مرض روانی	نهخووشی رؤحی
mental need	نیازروانی	پیداویستی رؤحی
		نیازی رؤحی
mental retardation	کندذهنی	کهم زهینی
	عقب ماندگی ذهنی	دواکهوتوویی زهینی
		کهم هوشی
		کهم فکری
mercantile	تجاری	بازرگانی
mercantile economy	اقتصادتجاری	ثابووری بازرگانی
merchandise	کالا	کالا
	مال التجاره	کالای فروشتنی
merit	شایستگی	شایستهیی
	سزاواری	شیاووی

		لایقی
mesmerism	خواب مغناطیسی	خه وی مغناتیسی
meta	ماوراء فرا	سه روو سه ر ئه و په ر میتا
meta economycs	ماوراء اقتصاد فرا اقتصاد	سه روو ثابووری ئه و په ر ثابووری
meta-ethics	فرا الخلاق	سه روو ثاکار ئه و په ر ثاکار
metalogic	فرا منطقی	سه روو لوژیک ئه و په ر لوژیک
metaphysics	فلسفه اولی ما بعد الطبیعه	میتافیزیک سه روو سروشت
	علم ماورای طبیعت	زانستی میتافیزیک
meta-sociology	فرا جامعه شناسی	سه روو کؤمه لئاسی ئه و په ر کؤمه لئاسی
method	اسلوب روش طریقه شیوه	میتؤد ره وش شیوه ئسلووب
methodical	مدرسی روشدار روش مندانه	میتؤدانه ره شانیه شیوه مه ند

methodology	روش شناسی	میتۆدۆلۆژی
	روش تحلیل	میتۆدناسانی
metropolis	مادرشهر	دایک شار
	بزرگ شهر	گه وره شار
	کلان شهر	مه زن شار
	مه - شهر	
middle class	طبقه متوسط	چینی مامناوهندی
	طبقه میانه	چینی ناوه راست
might	قدرت	دهسه لات
		هیز توانا
migration	مهاجرت	کوچ
		سهفه ر
militarism	نظامی گری	سهربازییه ت
	ارتش سالاری	لهشکر سالاری میلیتاریزم
mind	ذهن	زهین
	روان	رۆح
	فکر	فکر
	جان	گیان
	عقل	عهقل
	آگاهی	ئاگایی وشیاری

minimal	کمینه اقل	که مینه که مترین لانی که م مینیمال
miracle	معجزه	په رجو مؤجزه مؤجزات
miscegenation	اختلاط نژاد	تیکه ل بوونی ره گه ز
misinterpretation	سوء تعبیر	خراب لیکدانه وه خراب تیگه یشتن
misology	منطق ستیزی ضدیت بامنطق	دژه لوژیک بوون دژه مه نتیق بوون
mixed	آمیخته امتزاجی	تیکه ل تیکه لاو لیکدراو ئاویته ته ف لهه ف
mixed economy	اقتصاد مختلط	ئابووری تیکه لاو
mode	حالت شیوه اسلوب روش	چونیه تی شیوه ئسلوب ره وش مؤده
model	مدل	مؤدیل

	الگو	سه‌رمه‌شق
	نمونه	نمونه
moderate	معتدل	هیدی
	میان‌ه‌رو	هیمن
		ئارام
		میان‌ه‌رو
		له‌سه‌رخو
modern	نو	نوی
	جدید	تازه
	متجدد	نوی‌خو‌از
		مؤدیرن
modernism	نو‌گرای	نوی‌خو‌ازی
	نو‌آیینی	ری‌بازی نوی‌خو‌ازی
	نو‌خواهی	تازه‌گه‌ری
	تجدد‌طلبی	مؤدیرنیزم
monarchy	تک‌سالاری	تاک‌مه‌زنی
	حکومت‌فرد	تاک‌سالاری
	یکه‌سالاری	ده‌سه‌لاتی‌تاک
		حکوم‌ه‌تی‌تاک
money	پول	پاره
		پوول
money as coin	پول‌سکه‌ای	پاره‌ی‌ئاسن
monitor	بازنگری	پیا‌چو‌نه‌وه
	نظارت	چاودیری‌کردن
		چاولی‌بوون

monogamous	تک همسری	تاک هاوسه‌ری
	یک شویی	تاک می‌ردی
monotheism	وحدانیت	تاکایه‌تی
	یک خداگرایی	تاک خوایی
	یگانه پرستی	تاک په‌رستی
	یکتاپرستی	خوایه‌رستی
monument	ماندگار	هه‌رمان
		نه‌مر
moral	اخلاق	ئاکار
moral code	قانون اخلاقی	یاسای ئاکاری
moral conduct	رفتار اخلاقی	ره‌فتاری ئاکاری
	وجدان اخلاقی	ویژدانی ئاکاری
morale	دلگرمی	دلگه‌رمی
		به‌ئومیدبوون
		دلنیایی
		خاترجه‌می
moral judgment	داوری اخلاقی	داوه‌ری کردنی
	قضاوت اخلاقی	ئاکاری
		قه‌زاوه‌ت کردنی
		ئاکاری
moral obligation	تعهد اخلاقی	به‌ئینی ئاکاری
	الزام اخلاقی	به‌ئیندانی ئاکاری
		په‌یمان دانی ئاکاری

moron	کودن	نه فام
	کوته خرد	نه زان
	کندذهن	بی عه قل
		بی ئاو هن
		ناوشیار
morphology	شکل شناسی	شیوه ناسی
	ساختمان واژه شناسی	فورم ناسی
	بررسی لغوی	پیکهاتهی وشه ناسی
		وشه کولینه وه
mortalism	مرگ گرایی	مه رگ خوازی
	مرگ اندیشی	بیرکردنه وه له مردن
mortality rate	نرخ مرگ و میر	رادهی مردن
		ریژهی مردن
mother tongue	زبان مادری	زمانی دایک
		زمانی زگماکی
motion	جنبش	جوولان
	حرکت	بزووتنه وه
		جوولانه وه
		بزاف
motive	محرک	هاندهر
	سبب	پال پیوه نه ر
	انگیزاننده	جوولینه ر
		هو
movement	نهضت	بزووتنه وه
	حرکت	جوولانه وه
		بزاف

	جنبش	
mover	جنباننده محرک	پال پیوه نهر جوولینهر هاندهر
muddle headedness	آشفتگی آشفته ذهنی	بشیوی شله ژاویتی بی سهر و بهری شله ژاویتی زهینی
multifarious	چندجانبه	چه ندلایه نه
multileveled	چندساحتی	چه ندره هه ند چه ندبوعدی چه ندلایه نه
multi-party system	نظام چندحزبی	سیستمی چه ند حیزی
municipal enterprise	مالکیت عمومی	مولکایه تی گشتی
mutation	تغییرناگهانی تبدل جهش	وه چه رخانه کتوپر وه رگوران گوران گورانی له پر
mutual	دوسویه متقابل متقابلاً	دوولایه نه دووته ره فه
mutuality	مشارکت تعاون	هاوکاری هاریکاری کردن

mycology	قارچ شناسى	كارگ ناسى كارگۆلۆژى
mystery	سرّ راز سرّى	سرّ راز نەيتى سكريت
mystic	عارف عرفانى باطنى	عارف خواناس عيرفانى
myth	دستان افسانە اسطوره	ئەفسانە ئۆستورە
mythology	اساطير شناسى علم اساطير اسطوره شناسى	ئۆستورە ناسى زانستى ئەفسانە ناسى میتۆلۆژى

N

naive	ساده دل ساده لوح ساده دلانه هالو	ساده دل گه مژه حوّل گه وچ گیژ
naïve psychology	روانشناسی عامیانه	ره وانناسی عه وامانه. دهروونـــــــــــــــــزانی ره مه کییانه.
name-dropping	فخر فروشی	خۆبه زل زانین فه خرفروشی فیزکردن شانازی به خۆکردن
name index	نام نما	نیونامه
narcissism	خودشیفتگی خودپسندی	خۆ ویستن خۆپه سه ندی عاشقی خۆبوون

	خوددوستی	
nation	امت ملت	نه ته وه گهل
national culture	فرهنگ ملی	که لتووری نه ته وه یی
national income	درآمد ملی	داهاتی نه ته وه یی
nationalism	ملت گرایی ملت پرستی ملی گرایی	نه ته وه خوانزی نه ته وه په رستی ناسیۆنالیزم
national minorities	اقلیت‌های ملی	که مینه نه ته وه بیه کان
national security	امنیت ملی	ئاسایشی نه ته وه یی
national state	دولت ملی حکومت ملی ملت - دولت	ده وله تی نه ته وه یی حکوومه تی نه ته وه یی نه ته وه - ده وله ت
native	بومی محلی	ناوچه یی خۆمالی
natural	طبیعی ذاتی فطری	خۆجه یی سرووشتی زاتی خۆرپسک فیتری
natural law	قانون طبیعی	یاسای سرووشتی

natural philosopher	طبیعت شناس فیلسوف طبیعی	سروشت ناس فیلسوفی سروشت ناس
natural science	علم طبیعی طبیعت شناسی	زانستی سروشت سروشت ناسی
nature	ماهیت چیستی سرشت ذات	چییه تی کرۆک
necessarianism	ضرورت گرایی	زه روور هت خوازی
need	احتیاج نیاز نیاز مندی	پیداویستی نیاز ئاتاج
negative	منفی سلبی	نیگه تیف سلبی نه ریستی
negative goals	هدفهای منفی	ئامانجه نه ریستییه کان ئامانجه نیگه تیقه کان
nemesis	انتقام انتقام الاهی مکافات	تۆله سه ندنه وه تۆله سه ندنه وه خوایی سزادانه وه
neoclassical school	مکتب کلاسیک جدید	قوتابخانه ی کلاسیکی تازه

neologism	واژه سازی واژه پردازی	وشه سازی واژه داتاشین چپکردنی وشه‌ی تازه
neology	نوآوری	تازه‌گه‌ری نو‌یکاری داهینان
nervous	عصبی	نازاری رُوحی - عه‌سه‌بی
net	ویژه	تایبه‌ت تایبه‌تی
new deal	اقدام جدید سیاست جدید	هه‌نگای تازه به‌رنامه‌ی تازه سیاسه‌تی تازه
news agency	خبرگزاری	هه‌وال نووسی
nightmater	کابوس	دیوه‌ز مه میرده‌ز مه شه‌وه کابوس
nihilism	هیچ‌گرایی لاگرایی نیستی‌گرایی هیچ‌انگاری	هیچ‌خوازی هیچ‌باوه‌پی نه‌هیلیزم
noesis	اندیشه تفکر	ئه‌ندیشه بیرکردنه‌وه

noise	صدا	دهنگ
nomadic	چادرنشین	دهوارنشین رهشمال نشین
nome	مصنوعی	دهسکرد خوکرد
nomos	ناموس	نامووس ثابروو شهرهف
non direction	بی هدف	بی ئامانج
nondirective counseling	مشاوره غیرمستقیم	راویژکاری ناراسته وخو
non-logical	نامنطقی	نالوژیکی نامه نتیقی
non possumus	ناممکن	مه حال نامومکین لهتوانادانه بوو
non-producing	طبقه نامولد	چینی نابهرهم هینه ر چینی مهسرهف کهر
non-root	غیرریشه ای	ناریشه بی نابنچینه بی نابنه رته
nonsennse	بی معنی پوچ	بی مانا بی واتا بی هووده

	بیهوده	
non-social	غیراجتماعی	ناکۆمه لایه تی
norm	معیار	پۆه ر
	قاعده	رئسا
	هنجار	پۆدانگ
	ضابطه	نۆرم
		چوارچۆه
normal	عادی	ئاسایی
	بهنجار	نۆرمال
	طبیعی	سرووشتی
	معمولی	
normal man	انسان طبیعی	مرۆقی سرووشتی
		مرۆقی ئاسایی
normal value	قیمت عادی	نرخى ئاسایی
normative	هنجاری	نۆرماتیف
	معیاری	به رپساکراو
	دستوری	رئسایی
norms	معیارهای اخلاقی	رئسا ئاکارییه کان
		پۆه ره ئاکارییه کان
no-rule	بی فرمانی	نافرمانی
		سه رپچی کردن
		سه ریزپۆی
		مله پپچی

notable	برجسته چشمگیر	به رجسته شان به چاو دیار
not-being	نیستی نهستی عدم	نه بوون
not knowing	ندانستن	نه زانین تی نه گه یشتن
noun	نام اسم	نیو ناو
nursery	نوزادگاه مهدکودک	دایه ننگه باخچه‌ی ساوایان
nurture	تربیت	راهینان پهروه رده کردن
nutrition	غذا تغذیه	خۆراک خواردده مه‌نی خواردن

O

obedience	فرمانبرداری اطاعت	گوئ پرایه لی گوئ له مشت بوون پیپه وی کردن ملکه چی
object	موضوع هدف شیئ	بابهت ئامانج شتومهک ئۆبژه
objection	خرده گیری ایراد اشکال	ره خنه گرتن ره خنه لی گرتن
obligation	وظیفه مسئولیت تعهد الزام	ئه رک به پر سیاریتی لیپر سراویتی به لئین دان به لئین به ستووی
observation	مشاهده	بینین

	ملاحظه	دیتن
	نگرش	تپروانین
		تیبینی
observed	مشاهده شده	بینراو
	نگریسته شده	دیتراو
	مشهود	به رچاوکه وتوو
occupation	شغل	کار
		پیشه
		شوول
odd(the)	فرد	تاک
	اسم الاهی	ناوی خوا
oedipus complex	عقدۀ اودیپ	گریٹی ٹودیپ
old	سالخورده	به سالآچوو
		به ته مهن
old regime	رژیم کهنه	رژیمی کون
		رژیمی پیشوو
oligarchy	حکومت چند تن	حکوومه تی
	حکومت خواص	چه ندکه سی
	حکومت اقلیت	حکوومه تی ده سته
		بژیران
		حکوومه تی که مینه
oneirology	رؤیاشناسی	خه ون ناسی
ontologism	بودگرایی	بوونخوازی
	هستی گرایی	

open	باز بی انتها لایتنهای	کراوه بی کوتایی بی پایان
open class-system	نظام طبقه ای باز	سیستمی کراوه ی چینایه تی
open economy	اقتصاد باز	ثابوری کراوه
open market	بازار آزاد	بازاری کراوه بازاری ئازاد
open-mindedness	سعه صدر آزاداندیشی	سینگ فراوانی ئازادبیرکردنه وه
open-society	جامعه باز	کومه لگای کراوه
operant	عملی عامل	کرده بی هؤکار سه به ب
opinion	عقیده رأی	پا بیروپا بؤچوون
opportunism	فرصت طلبی فرصت گرایی	ئوپورتونیزم هل په رستی کات قؤستنه وه
opposed	متضاد مخالف	دژبه یه ک نه یار ناکؤک دژایه تی که ر

opposed labo(u)r	کارگر ستمدیده	کرّیکاری ستم لیکراو
optimal	بهین حدمطلوب بهترین حد	باشترین باشترین راده باشترین ئاست
optimism	آیین خوشبینی خوشبینی به آیندهٔ جهان نظریهٔ خوش گمانی	گه شبینی. تیوری گه شبینی. گه شبینی به رانبه ر ثاینده ی جیهان.
optim	مطلوب بهینه	دلخواز له بار گونجاو
oracle	سروش غیبی غیبگوی معبد	هاتفی غه یبی په یامی یه زدانی هاتفی که نیسه هاتفی په رستگه
oral	شفاهی دهانی گفتاری	زاره کی سه رزاره کی
oratores	روحانیون	رؤحانییه کان پیاوه رؤحانییه کان پیاوه ثاینیه کان
order	نظم	نه زم ریک و پیکی

	سامان	لهباریتی
	سفارش	داواکاری
	بسامان	داخواز
order les	بدون نظم	ناریک و پیکتی
	بی نظم	نالهار
		بی سهروبهه
		بی نهزم
order of nature	سامان طبیعت	نهزمی سروشت
organ	عضو	ئهندام
	اندام	
organization	سازمان	ریکخراو
	سازمان دهی	ریکخستن
	نظام	سیستم
origin	منشأ	سههچاوه
	خاستگاه	زئید
	اصل	بنهههه
		بناغه
original	اصیل	رهسهه
	آغازین	سهههتایگ
	اصلی	یهکهمین
		سهههکی
original mover	محرک آغازین	یهکههه هاندهه
	محرک اصلی	یهکههه جوولئینهه
original sin	گناه اصلی	یهکههه تاوان

	گناه اولیّه	تاوانی سهره کی
osteopathy	طب سوزنی	دهرزی دهرمانی دهرزی پزیشکی
other	دگر	تهویدی
	غیر	تهوی تر
ought	باید	دهبی
	بایستی	پیویسته که...
outcaste	اجنبی	بیانی
outcome	نتیجه	دهره نجام
	برآمد	ثاکام ته نجام
outlook	جهان بینی	جیهان بینی
	نگرش	تیروانین
	بینش	بوچوون
out-migrant	مهاجر برون مرزی	کوچهری دهره وه
	مهاجر به خارج	کوچهری دهر سووری
		کوچهری مه نفا
overproduction	زیاده تولیدی	زیاده بهر ه مهینان
	بیش فرآوری	بهر ه مهینانی
	تولید افراطی	له راده به دهر
		بهر ه مهینانی
		زیده ره وانه
overt	آشکار	ثاشکرا
	مشهود	به رچاو

		دیار
	گران	گران
overvalued		نرخى گران
		گرانبهها
	مالکیت	مولکایهتی
ownership	تملک	مولکداری
	نقیض گویی	ههلهت و پهلهت بیژی
oxymora		قسه ی دژبه یهک
		پارادوکس بیژی
		دژبیژی

P

pacifism	صلح دوستی صلح طلبی	ئاشتی خوازی لایهنگری ئاشتی بوون
pagan	کافر مشرک	کافر بی دین خوانه ناس
pain	درد الم نارامش	ئیش ئازار دهرد
painter	نقاش رسام نگارگر	شیوه کار ره سم کییش
place revolution	انقلاب کاخ نشینان	شۆرشی کۆشک نشینان راپه پینی کۆشک نشینان

paleolithic	پارینه سنگی عصر حجر کهن سنگی	چاخى به ردین
paleontology	دیرین شناسی باستان شناسی	دیرین ناسی
panic	هراس وحشت عمومی سرآسیمگی	ترس ترسی گشتی ترسان توقین حه په سان
pantomime	زبان ایمایی لال بازی	زمانی هیما پانتومیم
paradigm	نمونه اعلی الگو	نمونه ی بالا باشترین نمونه سه رمه شق
paradox	تناقض اضداد پارادکس معما	دژوازی پارادوکس مه ته ل مه ته لؤکه له گه ز لیچار
paralinguistic	فرازبانی	سه روو زمانی ئه و په پ زمانی
parallel	توازی متوازی	هاوته رازی به رابه ری

		هاوشان
paranoia	همگان دشمن پنداری	همه مان به دوژمن
	پارانویا	زانین
		گشت دوژمن زانی
		پارانویا
parent	والدین	دایک و باوک
parity	برابری	یه کسانی
	تساوی	به رابه ری
	همسنگی	هاوسهنگی
		هاوته رازی
parliamentarism	نظام مجلسی	سیستمی پهله مانی
parliamentary monarchy	سلطنت پارلمانی	پاشایه تی پهله مانی
		دهسه لاتی پهله مانی
		حکوومه تی پهله مانی
parole	نطق	دوان
	سخن	په یق
	گفتار	قسه کردن
		ئاخافتن
part	جزء	به ش
	پاره	پاژ
	قسمت	پارچه
	بخش	که رت
part-culture	پاره - فرهنگ	ورده - که لتوور
		که لتووری بچووک
		پاژ فه ره نگ

participant observa- tion	مشاهده مشارکتی برخورداری	بینینی هابه ش به هر ه مه ندی
partner ship	شرکت مدنی مشارکت	به شداریتی مه دهنی هاوبه شی به شداریتی
party	حزب	حیزب پارتی
party ideology	آرمان حزبی ایدئولوژی حزبی	ثامانجی حیزبی ثایدؤلۆژیای حیزبی
passing away	فساد	گه نده لئی خراپوون فه ساد
passio	انفعال واکنش پذیرفتن	کاریگه ری وه رگرتن
pastoralism	شبانکارگی	شوانکاره بی شوانی ژیانی شوانی
pastoral poetry	شعرچوپانی	شئیرری شوانی شوانه شئیر
paternalism	پدرسالاری پدرمآبی	باوک سالاری باوک مه زنی
pathological	آسیب شناختی بیماری شناسی	خه سارناسی نه خووشی ناسی پاتؤلۆژی

pathological anxiety	اضطراب روانی	دلّه پوکئی رۆحی دلّه خورپئی رۆحی
pathology	مرض شناسی	خه سارناسی نه خووشی ناسی
pathology of family	آسیب شناسی خانواده شناخت بیماریهای خانواده	خه سارناسی بنه ماله . ناسی نه خووشی ییهکانی بنه ماله .
patriarchal	پدرسالاری مردسری پدرشاهی	باوک سالاری باوک مه زنی پیاوسالاری
patriot	دوستدار میهن پدري	ولات دوستی نیشتمان پهروهري زیدپه رستی
patriotic	میهن دوست مسلك میهن پرستی	نیشتمان پهروهري ولات پاریز نیشتمان په رست
pattern	الگو نمونه طرح نقش	سهرمه شق نمونه مؤدیل گه لاله پلان و بهرنامه
pattern of reinforcement	الگوهای فکری	مؤدیله فکرییهکان سهرمه شقه فکرییهکان

peace	صلح	ناشتی
peaceful coexistence	همزیستی مسالمت آمیز	پیکه‌وه‌ژیانی ناشتیانه
peak	اوج قلّه	لووتکه ئه‌وج
peculiarity	ارتفاع ویژگی جنبه ویژه	به‌رزی تایبه‌تمندی لایه‌نی تایبه‌تی
pedgogy	کودک پروری پرورش شناسی علم آموزش علم تربیت	منالّ په‌روه‌ری په‌روه‌رده‌ناسی زانستی فیکرکاری زانستی راه‌پینان
penal institutions	نهادهای کیفری	ده‌زگاکانی سزادانه‌وه
per capita income	درآمد سرانه	داهاتی سالانه ده‌رامه‌تی سالانه
perceive	دریافتن ادراک درک	تیگه‌یشتن ده‌رک کردن فام کردن
perceiving	موجود مدرک	بوونه‌وه‌ری تیگه‌یشتوو بوونه‌وه‌ری ئاوه‌زمه‌ند
perceptualism	مفهوم‌گرایی	چه‌مک خوازی

		واتاخوازی
peregrini	خارجیان	بیانیهکان
		خه لگی بیانی
perfect man	انسان کامل	مروقی کامل
		مروقی ته و او
perimeter	محیط	ژینگه
		ده و روبه ر
perinatal	پیش از زایمان	پیش له دایک بوون
	پیش از تولد	
permanence	پایندگی	هه رمان
	استمرار	به رده و امی
	دوام	دریژه کیشان
permanence of the soul	بقای روح	مانه وهی روق
permissive	تجویزی	پیشنیاری
		ته تجویزی
permissiveness	رواداری جنسی	نازادی سیکیسی
		ره و ایه تی سیکیسی
perplexity	حیرت	حه پره ت
	گیجی	سه رسو و پمان
		چه په سان
personality	شخصیت	که سایه تی
	منش	خوو و خده
		ره و شت
persomality struc-	ساختمان شخصیت	پیکهاته ی که سایه تی

ture		
perspective	چشم انداز	دیمه ن
	دورنما	روانگه
persuasion	ترغیب	هانندان
	تشویق	پال پیوه نان
	اقناع	قه ناعه ت پیکردن
perverse	کژخو	به دخوو
		به درپه وشت
		به دئاکار
pessimism	بدبینی	ره شبینی
	ایین بدبینی	رتبازی ره شبینی
	بدبینانه	ره شبینانه
petition	درخواست حق	ماف خواستن
	احقاق حق	داواکردنی ماف
		ویستنی ماف
phenomen	پدیده	دیارده
	حادثه	رووداو
	عارضه	
phenomenalism	پدیده شناسی	دیارده ناسی
	پدیده گرایی	دیارده خوانی
	پدیده باوری	دیارده باوهری
philanthropism	مردم دوستی	خه لکدوستی
philia	مردم گرایی	خه لک خوانی
	عشق	عه شق

	محبت	ئهوین
		دلوقانی
		میهره بانئ
philology	زبان شناسی	زمانناسی
	لغت شناسی	وشه ناسی
	زبان شناسی تاریخی	زمانناسی میژوویی
philosopher	فیلسوف	فیلسوف
	حکیم	زانا
	فرزانه	فره زان
philosophical	فلسفی	فهلسه فی
philosophical explanation	تبیین فلسفی	روونکردنه وهی
		فهلسه فی
philosophy	فلسفه	فهلسه فه
	حکمت	زانایی
phobia	هراس	ترس
	واهمه	دلله پاوکئی
	ترس	ترسی شاراره
	ترس موهوم	ترسی نادیار
	ترس غیرمنطقی	ترسی نالوژیکی
	وحشت	ترس لی نیشتن
phoneme	واج	دهنگ
		فونیم
phonology	واج شناسی	دهنگ ناسی
		فونولوژی

pharase	عبارت	رسته
		دهسته واژه
pharasing	جمله بندی	رسته بندی
		رسته دارستن
phernology	مجمعه شناسی	که لاله سه رناسی
physical	جسمانی	جه سته یی
	مادی	مادی
	طبیعی	سرو و شتی
physical need	احتیاجات بدنی	پیدا و یستی ه سته یی
		ه کان
		نیاز ه کانی له ش
physical reality	واقعیت مادی	واقعیه تی مادی
piecmeal	پاره پاره	پار چه پاچه
		تیکه تیکه
piece work	واحدکار	کارگه
		بنکه ی کار
piety	دینداری	دینداری
	دین پرستی	دین خوازی
		دین په رستی
pilot	پیشگام	پیش ره و
	پیش تاز	پیشه نگ
place	جایگاه	پیگه
	جا	شوین
	مکان	جیگا

	موضع	
placement	کارگماری	کارپئ سپاردن راسپاردن لهسه رکار دامه زرانندن
place of residence	محل اقامت اقامتگاه	ژینگه شوئینی نیشته جئ بوون شوئینی ژیان بهسه ربردن
plan	نقشه طرح	نه خشه گه لاله پلان
planning	برنامه ریزی طرح ریزی نقشه ریزی	بهرنامه ریژی بهرنامه داپشتن گه لاله کردن گه لاله دانان
planotic Idea	مثال افلاطونی	ثایدیای ئه فلاتوونی نمونهی ئه فلاتوونی
platonism	افلاطون گراییی مکتب افلاطونی	ئه فلاتوون خوازی قوتابخانهی ئه فلاتوون
play therapy	بازی درمانی	کایه دهرمانی گه مه دهرمانی

pleasure	لذت خوشی رامش خشنودی	چیژ له زهت خۆشی خۆش راباردن ره زایهت
pleasure and pain	لذت و الم لذت و رنج	چیژوئازار له زهت و ئیش
plebians	طبقه پایین عامه	چینی خواروو خه لکی ره مه کی عه وام
plebiscite	رای عمومی	رای گشتی
plot	طرح کلی	گه لاله ی گشتی
plumb-line	قاعده و راهنما	ریساوړینما
plural	متکثر چندگانه	فره چه شن چه ندره هه ند پلوورال
pluralism	چندگرایی کثرت گرایی تکثر کثرت انگاری	چه ند خوازی فره چه شنی فره په نگی پلوورالیزم
plutocracy	حکومت توانگران پول سالاری حکومت ثروتمندان	حکومه تی چینی ده وله مه ند حکومه تی سامانداران

		پاره سالاری
poetic diction	طرز بیان شاعرانه	دهربرینی شاعیرانه
poetry	شاعری شعرسرای	شاعیری شاعرهونینه وه
point of viwe	دیدگاه نگرگاه نظرگاه	روانگه دیمه ن جوړی بیرکردنه وه
pole	شپوه اندیشه قطب	دیدگا جه مسهر
policy	سیاست خط مشی	سیاست
polis	شهر مدینه دولت شهر	شار مه زن شار دهوله ته شار
political	سیاسی	سیاسی
political sociology	جامعه شناسی سیاسی	کومه لئناسی سیاسی
political space	فضای سیاسی	کەش و هه وای سیاسی
political state	دولت سیاسی سازمان سیاسی	دوخی سیاسی دهوله تی سیاسی ریکخراوی سیاسی
polyandrous	چندشویی	چه ندمیردی

	چندشوگزینی	ژنی چه ند میړده
	چندهمسری	چه ند هاوسه‌ری
poiygamy	چندژنی	چه ندژنی
	چند همسری	پیاوی چه ند ژنه
		چه ند هاوسه‌ری
polisemy	چندمعنایی	چه ندواتایی
		چه ندمانایی
polysyllabic	چندهجایی	چه ندبېرگه‌یی
	چندسیلابی	
polytheism	چندخداگرایی	چه ندخواخوازی
	شړک	چه ندخوایی
	چندخدایی	
popular	عامه پسند	عه‌وام په‌سه‌ند.
	همه پسند	دلخوازی خه‌لکی
		ره‌مه‌کی.
		به‌دلی‌هه‌موان.
popular sovereignty	حاکمیت مردم	ده‌سه‌لاتی خه‌لک
		حاکمییه‌تی خه‌لک
popular will	خواست همگان	ویستی‌هه‌موان
	اراده‌عمومی	ثیراده‌ی‌گشتی
		داواکاری‌گشتی
population	جمعیت	جه‌ماو‌هر
	توده	کۆمه‌لانی‌خه‌لک
	مردمان	خه‌لک

population decline	کاهش جمعیت	که مبونوه وی جه ماوهر
population explosion	انفجار جمعیت	ته قینه وهی جه ماوهر.
		زیــــــــــــــادبونی له راده بــــــــــــــه ده ری جه ماوهر.
populism	توده ای توده گرای مردم گرایی	کومه لّ خوازی. لایه نگری کردنی کومه لانی خه لّک. خه لّک خوازی.
positive	ایجابی مثبت تحصّلی اثباتی	پۆزه تیف ئه ریّتی ئیسباتی
positive attitude	گرایش مثبت	داگه پانی ئه ریّتی داگه پانی پۆزه تیف
positive goals	هدفهای مثبت	ئاماچه ئه ریّتییه کان ئاماچه پۆزه تیقه کان
positivism	مثبت گرایی اثبات گرایی	ئه ریّتی خوازی په زه تیف خوازی پۆزیتیویسم
positivity	کسب دارایی	به ده ست هیّنانی دارایی مالّ به ده ست هیّنان

posits	مفروض	گریمانه دانراو
possession	تصرف تسخیر تصاحب	داگیر کردن داگیر اندن
possible	امکان پذیر شدنی	مومکین له توانادابوون قابیلی نه جامدان
potency	توانش توان قوه توانایی	توانا هیز وزه توانایی
power	توان قدرت	توانا هیز
power bloc	بلوک قدرت	بلوکی دهسه لات لایه نی دهسه لاتدار
power of speech	قدرت تکلم	توانای دوان توانای په یقین توانای ناخافتن
power of test	توان آزمون	توانای تاقیکردنه وه توانای تاقیکاری
practical(the)	امر عملی زمینه عملی عملی	کرده یی بواری کرده یی پراکتیکی

practical criticism	نقدعملی	ره خنه‌ی کرده‌یی ره خنه‌ی پراکتیکی
practical reason	خردعملی	عه‌قلی کرده‌یی عه‌قلی پراکتیکی
practice	تمرین	پرؤقه کردن
	کاربست	مه‌شق کردن
	عمل	به‌کاره‌ینان کرده (وه)
pragmatism	مذهب اصالت عمل	پراگماتیزم
	مصلحت‌گرایی	کرده‌خوازی
	عمل‌گرایی	ره‌سه‌نایه‌تی کرده
	عمل‌باوری	کرده‌باوه‌پی
	تجربه‌باوری	ته‌زمون باوه‌پی
praiseworthy	ستودنی	قابیلی ستایش شیاوی ستایش شیاوی پیاه‌لدان
	کردار	کردار کرده‌وه
	موعظه‌گر	مؤچپاری که‌ر ثامؤژیاری که‌ر
precarious	متزلزل	له‌رزؤک
	ناپایدار	ناسه‌قامگرتوو ناپته‌و
precision	دقت	وردبینی لیوردبوونه‌وه

predatory	غارتگری	قه لاچؤ کردن به تالان بردن چه پاو کردن
predicting	پیشگویی پیشبینی	پیشبینی کردن خه به ردان له دوارپوژ
pre-eternal	قدیم	کۆن قه دیمی
preface	پیش گفتار	پیشه کی به رایبی پیش وتار پیش وته
preference	گزینش	هه لاواردن هه لباردن
prehistoric times	اعصارما قبل تاریخ	چاخه کانی پیش میژوو
prejudice	تعصب عصبیت خشک اندیشی	ده مارگیری ده مارگرژی ته عه سوب وشک بیری که لله ره قی
prelude	پیش درآمد مقدمه	پیشه کی به رایبی پیش وتار
premies	مقدمه فرض	پیشه کی فه رز دانان

	صغری و کبری	سوغراوکوبرا
prerequisite	پیش نیاز پیش شرط	پیش نیاز پیش مهرج
prescription	تجویز	مهرجی پیویست پیشنیارکردن تهجویزکردن
preservation	حفظ سیانت	پاراستن پاریزگاری لئ کردن
press	محافظة کاری فشار	مهحافیزه کاری گوشار فشار
press group	گروه فشار	گرووپی فشار
prevention	پیشگیری	پیشگیری رئ گرتن رئ لئ گرتن
price	بها قیمت نرخ	نرخ بهها ئهرزش
press leadership	قیمت گذاری	نرخ دانان نرخ بهندی
pricing	قیمت گذاری تعین قیمتها	نرخ دانان نرخ دیاری کردن
primacy	اولویت رجحان	لهسهرتربوون لهپیشتر ئهولهوییهت

primariae	اولیه ابتدایی	سهره تایی
primary commodity	کالای خام مواد اولیه مواد خام	کالای خاو که ره سهی خاو
principle	اصل مبدأ آغازه	پره نسیب سهر چاوه سهره تا
Principle economics	اصول اقتصاد	پره نسیبه کانی ثابوری بنه ماکانی ثابوری
Principle of evil	اصل شرّ	پره نسیبی شه پره نسیبی خراپه کردن
Principle of good	اصل خیر	پره نسیبی خیر پره نسیبی خیر خوازی پره نسیبی چاکه کاری
Principle of tolerance	اصل تساهل	پره نسیبی لیکبوردن
printing	چاپ	چاپ چاپ کردن پرینت کردن
prise	جایزه	خه لات

private	شخصی خصوصی	تاکه که سی تایبه تی شه خسی
private ownership	مالکیت خصوصی	مولکایه تی تاکه که سی
private property	مالکیت خصوصی	مولکایه تی تاکه که سی
private sector	بخش خصوصی	که رتی تایبه ت
pro	له موافق	له گه ل هاو بیرو را ته با هاوده نگ
probabilism	احتمال گرایی فلسفه احتمال	ئه گه ر خوازی ئه گه رایه تی
probability	احتمال	ئه گه ر
probability of survival	احتمال بقاء	ئه گه ری مانه وه
probation officer	افسر مراقبت	ئه فسه ری چاودیر
probing	کاوش	پشکنین به دوا دا چون
problim	مسأله مشکل پرسش پرسمان	مه سه له کیشه پرسیار پرس پسیار

problem solving	حل مسأله مسأله مشکل گشایی	چاره سهر چاره سهر کردنی کپشه
procedure	آیین کار روش کار طرز کار	جوّری کار کردن شیوه ی کار کردن
process	روند شیوه فراشد فرایند فراگرد	رهوت چونیه تی پروسه
process of learning	روند یادگیری	رهوتی فیّرکاری پروسه ی فیّرکاری
process philosophy	فراشد فلسفی فرایند فلسفی	رهوتی فهلسه فی پروسه ی فهلسه فی
producer	تولیدکننده	به رهه م هینه ر
producing class	طبقه مولد	چینی به رهه م هینه ر
product	محصول کالا نتیجه فرآورده	به رهه م کالا ده سکهوت ده ره انجام
production	تولید ایجاد	به رهه مهینان پیکهینان

	فرآوری	هینانه نارای کالآ)
	فرآوردن	
profance	پلید	چه په ل
	نحس	پیس
	غیرمقدس	پوخل
		ناپیروژ
profession	شغل	کار
	پیشه	پیشه
	کار	شول
	حرفه	
proficiency	تبحر	لیهاتوویی
	زبردستی	لیوه شاهیی
	مهارت	کارامهیی
profit	سود	سود
	منفعت	قزانج
	انتفاع	که لک
progeny	زاد و ولد	زاووزی
		وه چه خستنه وه
prognosis	تشخیص	ده سنیشان کردن
	پیشگویی	پیشبینی کردن
	پیشبینی	خه بهردان له دواروژ
program	برنامه	بهرنامه
		پرؤگرام
progress	ترقی	پیشکته وتن

	پیشرفتن	پیشقه چوون
	ارتقاء	به ره و پیشه وه چوون
	پیشروی	
progressistes	ترقی خواهان	پیشکه وتن خوازان
project	طرح	گه لاله
	نقشه	پرژه
		نه خشه
		پلان
projection	فرافکنی.	له کؤل خستنه وه.
	برون فکنی.	خستنه پال ته ویدی.
	نسبت دادن صفات	به پر سیاری تی
	خویش به دیگری.	له سه رخو
		لابردن.
proletarian	طبقه کارگر	چینی کریکار
	طبقه زحمتکش	چینی ره نجده
promiscuity	هرج و مرج جنسی	بشیوی سیکسی
	بی بندوباری جنسی	به ره لالی سیکسی
		بی سه روبه ری
		سیکسی
pronouncement	اظهار نظر	راده برین
		بیرو راده برین
proof	استدلال	به لگه هینانه وه
	دلیل	ئیستدلال کردن
	حجت	

propaganda	تبلیغ نشر عقاید نشر حقایق یا اتهامات	پر و پاگه نده . بلاوه کردنی بیرو باوه پ . بلاوه کردنی راستی ، یان تومه ته کان .
propensity	استعداد	به هره لیهاتوویی لیوه شاوهیی
proper	مناسب شایسته درخور	گونجاو شیاو شایسته
proportion	تناسب رابطه مناسب	گونجاویتی له باریتی پیوه ندی گونجاو له بار
proposal	پیشنهاد رای	پیشنیار را بوچوون
propounder	مروج ترویج دهنده	بره و پیده ر بلاوه که ر په ره پیده ر
proprietor	مالک	مالک مولکدار
prose	نثر	په خشان

prose-fiction	داستان منثور	چیرۆکه په خشان
protagonist	مدافع	داکوکی کهر
	طرفدار	به رگر
	حامی	لايه نگر پشتیوان
protest	اعتراض	ناپه زایی ده ربړین
	پرخاشگری	تیکچوون
		قیړندن
		گورانندن
prove		توورپه یی
	ثابت کردن	سه لمانندن
providential	مقدر	قه ده ر
	خداخواسته	چاره نووس
	فضا و قدر	ئیلاهی
	مشیت الاهی	قه ز او قه ده ر
provision	شرط	مه رج
provisional	موقت	کاتی
		ساته وه ختی
provision alliance	متحد موقت	هاوپه یمانی کاتی
proximity	مجاورت	نزیکیه تی
		نزیک بوون
psyche	نفس	نه فس
	روان	روچ

	روح آدم	رۆحی مرۆف
psychiatrist	روان پزشکی	رهوان پزیشک
		پسیکۆلۆژیست
psychoanalysis	روانکاوی	دهروون شیکاری
	تجزیه و تحلیل روانی	شیکردنه وهی رۆحی
	روان تحلیلی	رۆح شیکاری
psychology	روانشناسی	دهروونزانی
		رهوانناسی
		دهروون ناسی
psychology of unconscious	روانشناسی خودآگاه	رهوانناسی
	روانشناسی لاشعور	ناخودئاگا
	روانشناسی	دهروون ناسی
	شعورباطن	ناخودئاگا
public	عمومی	گشتی
	عامه	هه موانی
	همگانی	دهولهتی
	دولتی	
public interest	منافع عمومی	بهرژه وه ندیییه
		گشتیییهکان
public media	وسایل عمومی	راگه یاندن
		گشتیییهکان .
		راگه ین
		گشتیییهکان.
		هۆیهکانی راگه یاندن.
		میدیاکان

public opinion	افکار عمومی عقیده عمومی	رای گشتی بیروپرای گشتی رای خه لک به گشتی
public ownership	مالکیت عمومی	مولکایه تی گشتی
public property	مالکیت عمومی	مولکایه تی گشتی
public sector	بخش عمومی	که رتی گشتی
public servants	مستخدمان دولت	فه رمانبه رانی ده ولّه ت کارمه ندانی ده ولّه ت
pugnacious	جنگجو	شورپشگیپر خه باتگیپر شه پانی شه پخوان
pugnacious instinct	غریزه جنگجویی	مه یلی شه راشوی مه یلی شه ره نگیزی
punishment	کیفر مجازات تنبیه پادافره عقوبت	سزادان سزادانه وه به سزاگه یاندن
purchasa	خرید	کرپین
pure	محض پاک	په تی ره ها

	ناب	پاک
	خالص	بی خهوش
pure ethice	اخلاق ناب	ئاکاری پهتی ئاکاری رهها
pure evel	شرمحض	شهپی پهتی شهپی رهها
pure intellect	عقل محض	عهقلی یهتی عهقلی رهها
purification	تنزیه پیراستگی تطهیر پالایش	پاککردنه وه خاوین کردنه وه
purpose	هدف مقصود غایت قصد	ئامانج مه بهست
putting-out system	نظام تولید خانوادگی	سیستمی بهرهم هینانی ماله چه
puzzel	معما	مه تهل مه ته لۆکه پازیل
pyramiding	سیرهرمی متوالی	رهوتی دوابه دوا یهکی هیره م ئاسا. رهوتی پهیتای پهیتای هیره م ئاسا.

pyramid number

ژماره‌ی هیږه‌م ئاسا. عدد هر می
ژماره‌ی هیږه‌می.

Q

qualitative	کیفی	چۆنی
	چونی	چۆنایهتی
	کیفیتی	چۆنیهتی
	چونایی	
quality	کیفیت	چۆنایهتی
	چگونگی	چۆنیهتی
	خصلت	تاییهتمهندی
	خصوصیت	خهسلهت
quantitative	کمّی	چهندی
	چندی	چه ندایهتی
	مقاری	رادهیی
quantity	کمیت	چهندی
	مقدار	چه ندایهتی
	عظمت	راده
	اندازه	ئه اندازه

quarrel	شهر و کیشه	نزاع و مشاجره
	قسه و یاس کردن	
	دایلوگ و ده مه ته قئ	
quartile	چاره ک	چارک
	چواریه ک	یک چهارم
	یه ک له چوار	
query	پرسیار	سؤال
	پرس	
queastion	پرسیار	پرسش
	پرس	پرسمان
quest-myth	نمونه ی هه و لدان	اسطوره تالاش
	نمونه ی خه باتگیری	
quiddity	چییه تی	ماهیت
	کرۆک	چیستی
	جه و هه ر	

R

rabble	توده عوام	کومه لانی خه لک
race	نژاد	ره گهنز
race-centrism	نژاد - محوری	ره گهنز- ته وه ری
racism	نژادگرایی	ره گهنز په رستی
	نژادپرستی	ره گهنز دؤستی
radical	اساسی	بنه په تی
	ریشه ای	بناغه یی
	واقع گرا	واقع خواز
	بنیانی	راستی خواز
		بونیادی
		بنچینه یی
radical evil	شرّ ریشه ای	شه ری بنه په تی
		شه ری بناغه یی
radicalism	تجددخواهی	نو یخوازی
		رادیکالیزم

radiology	پرتوشناسی	تیشک ناسی
raid	یورش	هیرش په لمار
random	تصادف تصادفی بختانه الله بختی	هه لکه وت ریکه وت
rank	مرتبه	ده ره جه پله
ranking	رتبه بندی	ده ره جه به ندی پۆلین به ندی
rapport	ربط رابطه	پیوه ندی پیوه ندی کردن
rat	ضریب میزان نرخ	راده ئه اندازه
rat of frequency	میزان فراوانی	راده ی فراوانی
rational	عاقل عاقلا نه خردمند عقلایی استدلالی	عاقل عاقلا نه ئاو ه زمه ند عه قلا نی ئیستدلالی به لگه بی

rationalism	خردگرایی	ئاوهزخوازی
	خردآیینی	ئاوهزمنهندی
	خردجویی	عهقل خوازی
	عقل گرایی	
rationality	عقلانیت	عهقلانییهت
	معقولیت	عاقلاانهبوون
	خردمندانگی	ئاوهزمنهندی
	خردمندی	بهئاوهزی
rational principle	اصل خرد	پره نسیمی عهقل
raw data	اطلاعات خام	زانپارییه خاوهکان
		زانپاری سهرهتایی
raw datum	دادهءخام	زانپاری بهرایی
		زانپاری سهرهتایی
raw material	مواداولیه	که رهسهی خاو
	موادخام	که رهسهی بهرایی
reaction	بازتاب	ره نگدانهوه
	انعکاس	زایه له
	واکنش	پهرچه کرداری
	عکس العمل	هه لوئیست وهرگرتن
reaction potential	قدرت واکنش	توانای پهرچه کرداری
ready money	پول نقد	پاره ی حازر
		پاره ی له بهره دست
		پاره ی نهقد

real	واقعی حقیقی	واقیعی راسته قینه حه قیقی
real definition	تعریف واقعی	پیناسکردنی راسته قینه
real essence	ماهیت واقعی	چییه تی راسته قینه
realism	واقع گرایی واقع آیینی واقعگیری	واقیع خوازی راستی حه قیقه ت
reality	واقعیت حقیقت	واقییه ت راستی حه قیقه ت
reason	عقل خرد نطق استلال برهان درایت	عه قلّ ئاوه ز په یقین ئیس تدلال به لگه هینانه وه لیهاتوویی کارامهیی
reasoning	تعقل تفکر	بیرکردنه وهی عاقلا نه بیرکردنه وه
rebate	تحفیف	داشکاندن له نرخ که مکردن له نرخ دابه زاندن

recall	یادآوری خاطرآوری	وه بیر هینانه وه هینانه وه یاد
receptivity	قابلیت	توانایی قابلیهت
reciprocal	متقابلاً	دوولایه نه به رسفانه
reciprocal agree- ment	پیمان دوسویی قراردار دوجانبه	پهیمانی دوولایه نه برپاری دوولایه نه گرئ بهستی دوولایه نه
recitation	پس دادن حفظ و ازبرکردن	دانه وه پیدانه وه وه لامدانه وه (ی) وانه کان) له به رکردن (ی) وانه کان)
recognition	شناخت بازشناخت تشخیص	ناسین مه عریفه ناسینه وه دهس نیشانکردن
reconciliation	آشتی سازش اصلاح بازسازی	ثاشتی ته بایی چاکسازی بنیاتنانه وه ثاوه دان کردنه وه

reconstrouct	بازسازی کردن	بنیات‌نانه‌وه
	ترمیم	چاک‌کردنه‌وه
	نوسازی	سه‌رله‌نوئ دروست کردنه‌وه
		نوئیکردنه‌وه
recorded history	اسناد تاریخی	به‌لگه‌میدوو‌ییه‌کان
record	سند	به‌لگه
	مدرک	دیکیمینت
rectangle	مستطیل	چوارگۆشه چوارگۆشه‌ی دریژ
recurrence	تکرار	دوو‌پات‌کردنه‌وه دوو‌باره‌کردنه‌وه
redemption	نجات	رزگار‌بوون رزگاری
reflection	بازتاب	ره‌نگدانه‌وه
	انعکاس	کاردانه‌وه
	تفکر	بیرکردنه‌وه
	باریک‌اندیشی	وردبینی وردبوونه‌وه وردبیرکردنه‌وه
reflex	بازتاب	زایه‌له
	انعکاس	ره‌نگدانه‌وه کاردانه‌وه
reform	اصلاح	چاکسازی
	نوسازی	بنیات‌نانه‌وه

	بازآفرینی	سه‌رله‌نوئ دروست کردنه‌وه نوئیکردنه‌وه
reformation	اصلاح دینی جنبش مذهبی	چاکسازی ئاینی بزووتنه‌وه‌ی ئاینی ریفۆرماسیۆن
refraction	انکسار شکست	شکست هینان تیک شکان
refugee	پناهنده	په‌ناهر
refutation	رد ابطال واژنش	ره‌تکردنه‌وه پووچهل کردنه‌وه
regal authority	اقتدار شاهانه	ده‌سه‌لاتی پاشایانه پاشائاسا
region	منطقه ناحیه	ناوچه ده‌قه‌ر مه‌ل‌به‌ند
regional economy	اقتصاد منطقه‌ای اقتصاد ناحیه‌ای	ئابووری ناوچه‌یی
register	سیاق سخن	جۆری په‌یقین جۆری قسه‌کردن شئوه دوان
regressio ad infini- tum	تسلسل	زنجیره په‌یتاپه‌یتایی دوابه‌دوای یه‌ک

regression	بازگشت بازگشت به گذشته واپس روی وازدگی سیر قهقه‌رایی	گه‌رانه‌وه گه‌رانه‌وه‌بو رابردوو پاشه‌کشه‌کردن به‌ره‌ودواچوونه‌وه ره‌وتی دارمان
regularity	نظم نظام انتظام	نہ‌زم ریک و پیکی
reification	شیء پرستی چیزوارگی	شتمه‌ک په‌رستی شت په‌رستی شت برده‌له‌بی
reign of law	حکومت قانون	حکوومه‌تی یاسا ده‌سه‌لاتی یاسا
reign of terror	عصر وحشت	سه‌رده‌می ترس چاخی ترس
relationship	خویشاوندی	خزمایه‌تی
relative	نسبی	نه‌سه‌بی خزمایه‌تی هاورپه‌چه‌له‌ک
relative oytonomy	خودمختاری	خودموختاری ریژه‌بی
relativism	نسبی‌گرایی اعتقادبه‌نسبیت نسبی‌انگاری	ریژه‌خوازی باوه‌ر به‌ریژه‌بی بوون

		ریژهیی گه‌ری
relaxed	آرمیده	خه‌وتوو
	واهلیده	ئوقره گرتوو
reliable	معتبر	باوه‌پ پیکراو
	قابل اعتماد	متمانہ پیکراو
religio	دین	ثایین
		دین
religious	دینی	ثایینی
religious prejudice	تعصب دینی	ده‌مارگیری ثایینی
		ته‌ه‌سوبی ثایینی
religious toleration	مدارای دینی	لیکبوورنی ثایینی
		ئاسانگیری ثایینی
remainder	بازمانده	به‌جیماو
	باقی مانده	پاشماوه
remark	اشاره	ئاماژه
		ئاماژه‌پیکردن
remissio	تخفیف	داشکاندن
		دابہ‌زاندنی نرخ
		نرخ داشکاندن
rent	اجاره بها	کرئ
	کرایه	کرئ (خانوو، دووکان
	درآمد سالیانه	و...)
		به‌کرئ دان
		به‌کرئ گرتن
		داهاتی سالانه

repentance	توبه	توبه په شیمانی
report	گزارش	پاشگه زبونه وه گوزارشت راپورت
reproach	سرزنس	لومه کردن
reproduction	تولیدمثل	زاوژی کردن
	تولیدنسل	وه چه خستنه وه
	توالد و تناسل	منال خستنه وه
	تجدید نسل	زیادکردن
		وه چه تازه کردنه وه
republic	جمهوری	کومار
	جمهوریت	کوماری
	حکومت جمهوری	حکوومه تی کوماری
republican party	حزب جمهوری خواه	حیزبی کومارخواز
republic plato	جمهوریت افلاطونی	کوماری ئەفلاتوونی
repuest	تقاضا	داخواز
	درخواست	داواکاری
repuirement	احتیاجات	پیداویستییه کان
reserch	تحقیق	تویژینه وه
	بررسی	لیکولینه وه
	کاوش	پشکنین
	پژوهش	خویندنه وه

	مطالعه	
resercher	پژوهشگر	تویژره ره وه لیکۆلیار لیکۆله ره وه
resemblance	تشابه همانندی شبهات ماندگی	ویکچوون له یه ک چوون وه ک یه ک بوون
resentment	خشم بیزاری خشمارنج	توورپهیی بیزاری رق قین لئ بوون
reserve	اندوخته نخیره	پاشه که وت دارایی پاره وه لانان
residence	بوم مسکن اقامتگاه بودگاه	ژینگه شوینی ژیان ژیانگه
residues	بقایا باقیمانده	به جیماو پاشماوه
resistance	مقاومت مخالفت	خۆراگری دژایه تی کردن نه یاریتی

response	عکس العمل پاسخ واکنش	په رچه کرداری وه لامدانه وه هه لویتست وهرگرتن
result	نتیجه برآمد برآیند نتیجه گیری	دوره انجام ثاکام ئه انجام ئه انجامگیری
retail	خرده فروشی	ورده فرۆشی ورده واله فرۆشی
retailiation	انتقام کینه و عناد	تۆله سه ندنه وه رقه به رایه تی
retirement	بازنشستگی	خانه نشین بوون خانه نشینی
revelation	وحی الهام مکاشفه کشف و شهود	وه حی ئیلاهی ئیلهام دۆزینه وه ی رۆحییانه دۆزینه وه و بینین (ی رۆحی)
reverie	خواب و خیال خیال واهی	خه ون و خه یال خه یالی بیه ووده
reverse	معکوس وارونه واژگون	پیچه وانه ئاوه ژوو سه ره و خوار دژبه یه ک

	نقیض	دژواز
review	بازنگری مرور کردن	پیاچوونه وه پیاها تنه وه
revolt	شورش	شۆرپش راپه رین
revolution	انقلاب تغییر دگرگونی	شۆرپش کردن گۆران وه رگۆران
rewrite	بازنویسی	نووسینه وه دووباره نووسینه وه
rhythm	وزن ضرب آهنگ ایقاع	کیشه ترپه ئیقاع مۆسیقای ناوه کی ریتم
right	صحت حقانیت	راست راستی دروست حه قانییه ت
rights	مشروعیت حقانیت	مه شروعییه ت ره وایه تی حه قانییه ت
right wing	جناح راست	بالی راست
risk	احتمال خطر قبول خطر کردن	ئه گهری مه ترسی مه ترسی

		ریسک کردن
ritual act	رسوم دینی	داب و نه ریته ثایینییه کان بۆنه ثایینییه کان
rivalry	رقابت	ره قابهت ململانی
role	نقش وظیفه	دهور رۆل ئه رک
romanticism	مسلک رومانتيك جنبش رمانتيسيزم	رۆمانتیک بزووتنه وهی رۆمانتيسيزم
root	ریشه بنیان سرچشمه	بناغه بونیا سه رچاوه بنه پهت
routine	روزمره رویه جریان عادی راهواره	رۆژانه ره وتی رۆژانه کاری رۆژانه رۆژایه تی رۆتین
row	ردیف سطر	ریز دیپ
royalist	سلطنت طلب	پاشایه تی خواز

rule	قاعده	رئسا
	قانون	ياسا
	دستور	ده ستور
ruler	رهبر	رئبر
	رئیس	سه رۆک
rumor	شایعه	پروپاگه نده شایعه
		درۆسازى
rupture	گسستگی	پچران پسان
		لئک پچران
rural	روستایی	لادییی گوندى دیھاتی
rural community	اجتماع روستایی	کومه لئى لادییی
rural culture	فرهنگ روستایی	که لتوورى لادییی
rural society	جامعه روستایی	کومه لگای لادییی
rural sociology	جامعه شناسی روستایی	کومه لئاسی لادییی سۆسیۆلۆژى لادییی

S

sabotage	ویرانگری خرابکاری	ویرانکاری کاول کاری
sacral	حرمت دار	ریزدار به‌پیز
sacrament	عشاءربانی	شیوی نیلاهی شیوی خوایی
sacred	مقدس معزز پاک باحرمت	پیروز پاک و خاوین ریزدار به‌پیز
sadism	سادخویی دگرآزاری عقدۀ آزارندگی	ئه‌ویدی نازاری گرئی ئه‌ویدی نازاری سادیسم
salary	موجب حقوق دستمزد	مووجهی مانگانه پاره‌ی مانگانه حه‌قده‌ست

saliency	ابراز	ده ربرپين به بيان كردن
salvation	رستگاری فلاح	رزگاری رزگار بوون
sample	رهایش نمونه	نمونه
sanctification	تقدیس	پیروژ ر اگرتن پیروژانندن
sanction	تصویب تضمین	په سه ندر کردن مسوگه رک کردن
sapient	پشتیبانی اندیشمند	پشتیوانی لايه نگرى هزرمه ند
Saracen	مسلمان	بیرمه ند موسلمان ئیسلامی
satellite	ماهواره	مانگیله مانگی ده سکرد سه ته لایت
satirical	هجایی	تیزاوی هه زه لی جنیوئامیز
satiric poetry	شعر هجو آمیز	شیعری تیزاوی شیعری جنیوانه شیعری ده م

		ههراشانه
saturation	اشباع	پرپوونهوه
	سیری	پرپوون
		لیوان لیوبوون
		لیپاولیپ بوون
savage		تیربوون
	وحشی	وه حشی
		کیوی
saving	پس انداز	پاشهکهوت
		پاره کۆکردنهوه
scalar process	سلسله مراتب	زنجیره پلهوپایه
scarce	نادر	دانسقه
	کمیاب	دهگمهن
sceptic	شکاک	گومانکار
	شک اندیش	گومانکهه
	شک گرا	گومانخواز
skepticism	شکاک	گومانکاری
		گومانکاریتی
scheme	طرح	گهلاله
	نقشه	نهخشه
	برنامه	بهرنامه
	شاکله	پلان
schizophrenia	شیزوفرنی	رۆح شپرزهی
	اسکیزوفرنی	رۆح شیواوی
		تیکچوونی رۆحی

روان گسیختگی

پریشانی شخصیت

scholar	دانشمند	زانا
	عالم	بیرمه‌ند
	محقق	تویژیار
		لیکؤلیار
school	مدرسه	قوتابخانه
	آموزشگاه	خویندنگه
		فیرگه
science	علم	زانست
	دانش	زانین
science of man	علم انسان	زانستی مروؤف ناسی
		زانستی ئینسان ناسی
science of thinking	علم تفکر	زانستی بیرکردنه‌وه
sciences,experiments	علوم تجربی	زانسته
		ته‌جروبییه‌کان
		زانسته
		ئه‌زوونییه‌کان
scientific law	قانون علمی	یاسای زانستی
scientific method	روش علمی	میتؤدی زانستی
scientific socialism	سوسیالیزم علمی	سؤسیالیزمی زانستی
scientist	دانشمند	زانا
	عالم	بیرمه‌ند

	دانش ورز	
scopt	چشم انداز	دیمه ن
	وسعت	پانتایی
	محدوده	بهستین
	گستره	بوار
scorn	تحقیر	سووکایه تی پیکردن
	بی حرمتی	سووکاندن
scripture(holy)	کتاب مقدس	کتیبی پیروز
		کتیبی پیروز
sculpture	مجسمه سازی	پهیکه رسازی
	پیکر سازی	
	تندیس گری	
seasonal migration	مهاجرت فصلی	کوچی وه رزی
		کوچی وه رزانه
second coming	رجعت	گه رانه وه
secretry	دبیر	سکرتیر
sect	مذهب	ثایین زا
	فرقه	فیرقه ی ثایینی
		گرووی ثایینی
secularism	دنیاپرستی	دنیاپرستی
	نادینی گری	دنیاخوازی
	دنیویت	بی دینی
	جداشدن دین ازدنیا	دژه ثایین بوون
		سکولاریزم

secure	تضمین کردن	مسؤوگه رکردن زه مانه ت کردن
security council	شورای امنیت	ئه نجومه نی ئاسایش
seed	نطفه	توو تۆم نوتفه
self	خود خویشن	خۆ خود
self abnegation	از خودگذشتگی	له خو بو ردوویی گیان له سه ر ده ست بوون خۆ به ختکاری
selfcentered	خودمحوری خودمرکزی خودکانونانه	خودته و هری خودچه قییتی خودناو هندی
self confidence	اعتماد به نفس اطمینان به خویش اعتماد به خود	باو ه ربه خو بوون متمانه به خو کردن
self conscious	خودآگاه وجدان ضمیر	خودئاگا به ره ه ست
self consuming	خودمحوری	خودته و هری خودچه قییتی خۆه له سه نگاندن ره خنه له خو گرتن

self criticism	خودسنجی انتقاداز خود نقادی خویشان	خۆهه لسه نگاندن ره خنه له خۆگرتن
self defeating	خودشکنی	خۆشکاندن خۆ وردکردن
self determination	خودمختاری خودسازمانی خودتصمیم گیری	خودمۆختاری خودریکخستن خودبهرپاری
self employed	مستقل	چاره ی خۆنووسین سهربه خۆ سهربه ست
self estrangement	ازخودبیگانگی	به خۆنامۆبوون
self evident	بدیهی خودپیدا خودآشکار	ئاشکرا به رچاو دیار ته و او ئاشکرا
self-interest	نفع فردی سودشخصی مصلحت شخصی	قازانجی تاکه که سی به رژه وهندی تاکه که سی
self-knowledgu	خودشناسی	خۆناسی خودناسی
selfmanagement	خودگردانی	خودمۆختاری خۆبه رپۆه بهری
self-organization	خودسازماندهی خودسازمانی	خۆبه رپۆه بهری خۆریکخستن

	خودتنظیمی	
self-preservation	حفظ خویش	خۆپاراستن
	حفظ خود	پاریژگاری
	صیانت نفس	له خۆکردن
self recognition	خودیابی	خۆدۆزینه وه
		خۆبینینه وه
self sacrifice	از خودگذشتگی	له خۆبوردوویی
	فداکاری	خۆ به ختکاری
		خۆ به خت کردن
self sustaining	متکی به خود	پشت به خۆبهستن
		خودپالپشتی
semantic	معنایی	واتایی
	معنائیک	مانایی
semantic criterion	ملاک معنایی	مانارپسایی
		واتارپسایی
semantic error	خطای معنایی	ههله‌ی واتایی
		ههله‌ی مانایی
semantic field	حوزه معنایی	بواری واتایی
		به ستینی مانایی
semiology	نشانه شناسی	هیماناسی
		نیشانه ناسی
senile	پیر	پیر
	سالمند	به سالآچوو
	کهنسال	به ته مه‌ن

sense	حس	ههست
	معنی	مانا
	مفهوم	واتا
		چه مک
sensitive	حساس	دل ناسک
	زودرنج	
sentiment	شور	عاتیفه
	عاطفه	سۆز
	احساس	باوه پ
	اعتقاد	پروا
	عقیده	
separatist	جدایی گرای	جودایی خوازی
	تجزیه طلب	جیایی خوازی
sequence	تسلسل	دوابه دوائ یهک
	توالی	پهیتاپه یتا
		زنجیره
service	خدمت	خزمهت
	خدمتگذاری	خزومه تگوزاری
		خزومه تکردن
service able	مفید	به که لک
		به سوود
		به قزانج
settlement	سکونتگاه	ژینگه
	مراکز اجتماعی	شوینی ژیان
	مهاجر نشین	ناوه نده

		کۆمه لایه تیه کان
		په نابهرنشین
sexual	جنسی	جنسی سیکسی
sexuality	جنسیت	جنسیهت ره گه زییهت
shore	سهم	بهش
shintoisim	شینتوگرایی	شینتۆ خوازی ئایینی شینتۆ
shortage	کمبود	که مایه سی که مبون
short-sightedness	کوته بینی	کورت بینی چهوت بینی
short-term	آنی فوری	ده سه جئ کت و پیری
show	شکل ظاهر صورت ظاهر	روالتهت روخسار سیما
short-time working	کارگرنیمه وقت	کرئیکاری پارت تایم کرئیکاری نیمه وهخت
sibling	خواهر و برادر	خۆشک و برا
sign	علامت نماد ایما	هئما نیشانه سه مبول

signal	پیام علانت نشانه	هیمما نیشانه په پیام
sign language	زبان ایمایی	زمانی هیمایی زمانی ئیشاره
similar	همسانی همانندی تشابه مانندگی	هاوچه شنی ویکچوون له یهک چوون
simple	بسیط	ساده ساکار
simple element	عنصر بسیط	توخمی ساده ماکه ی ساده
simultaneous	همزمان مقارن	هاوکات هاوچاخ هاوچه رخ
sing qua non	شرط لازم شرط ضروری	مه رجی پیویست مه رجی زهرووری
single	مجرد مجزا	تاک تاکانه جودا
single party system	سیستم تک حزبی	سیستمی تاک حیزبی
single proprietorship	مالکیت انفرادی	مولکایه تی تاکه که سی

skepticism	تشکیک شکاکیت شک اندیشی	گومانکاری گومان کردن گومانگه ریتی شکخوازی
skill	مهارت توانایی استادی	توانایی لیهاتوویی شاره زایی
slang	اصطلاحات عامیانه. ضرب المثل. سخن گفتن مردم کوچه و بازار.	زاراوه گه لی عه و امانه په یقی خه لکی ره مه کی قسه ی نه سته ق په ندی پیشینان
slave	برده بنده	به رده کۆیله
slave owner	برده دار	کۆیله دار
slavery	بردگی برده داری	کۆیله داری
slave system	نظام برده داری	سیستمی کۆیله داری
sleep-promoting	خواب وار	خه وهینه ر خه وینه ر
slogan	شعار	دروشم
slope	شیب دامنه	سهره و خواری لیژ

		نشيو
slump	تنزل اقتصادی	دابه زینی ئاستی
	افت	ثابوری
	کسادى	دابه زین
		بئ په ونه قی
snobbish	خودخواهی	خۆخوازی
		خۆپه رستی
socible animal	حيوان اجتماعی	ئارژه لی کومه لایه تی
socible association	مؤسسة اجتماعی	بنکه ی کومه لایه تی
		دامه زراوی
		کومه لایه تی
socible attitude	گرایش اجتماعی	داگه پنی کومه لایه تی
socible balance	توازن اجتماعی	هاوسهنگی
		کومه لایه تی
socible chaos	آشفستگی اجتماعی	بشویوی کومه لایه تی
	بلوای اجتماعی	بئ سه روبه ری
		کومه لایه تی
socible climat	محیط اجتماعی	ژینگه
		شوینی ژیان
		به سه ربردن کومه لگا
socible compact	قرارداد اجتماعی	برپاری کومه لایه تی
		په یمانی کومه لایه تی
socible contex	بافت اجتماعی	پیکهاته ی کومه لایه تی
socible contract	میثاق اجتماعی	په یمانی

	قرارداد اجتماعی	به‌لین دانی کۆمه‌لایه‌تی
socible convention	قرارداد اجتماعی	برپاری کۆمه‌لایه‌تی
socible cost	هزینه‌اجتماعی	تیچووی برپاری
socible Darwinism	داروینیسیم اجتماعی	داروینیزمی کۆمه‌لایه‌تی
socible equilibrium	تعادل اجتماعی	هاوسه‌نگی کۆمه‌لایه‌تی
socialization	اجتماعی شدن اجتماعی کردن	به‌کۆمه‌لایه‌تی بوون کۆمه‌لاندن
	پرورش اجتماعی	په‌روه‌رده‌ی کۆمه‌لایه‌تی
social lag	پس افتادگی اجتماعی	دواکه‌وتوویی کۆمه‌لایه‌تی
social movements	نهضت‌های اجتماعی	بزاڤه کۆمه‌لایه‌تییه‌کان
social norm	هنجار اجتماعی	نۆرمی کۆمه‌لایه‌تی رئیسای کۆمه‌لایه‌تی
social optimum	نظم اجتماعی	نه‌زمی کۆمه‌لایه‌تی
social purpose	هدف اجتماعی	ئامانجی کۆمه‌لایه‌تی
social stability	استواری اجتماعی ثبات اجتماعی	سه‌قامگرتویی کۆمه‌لایه‌تی سوباتی کۆمه‌لایه‌تی

social timidity	کمرویی	شهرمنی شهرمویی شهرم کردن
society	جامعه نهاده اجتماع انجمن	کومه لگا دهنگا (ی کومه لایه تی) کومهل کورپوکوبوونه وه
sociological adjustment	توافق اجتماعی	ریکه وتنی کومه لایه تی
sociology	جامعه شناسی	کومه لئاسی سوسیؤلوزی
sociopath	اجتماع ستیز	دژه کومه لگا
socius	پژوهش	تویژینه وه لیکؤلینه وه
Socratic method	روش سقراطی	میتودی سقراطی سوقراتیانه
solidification	انجماد	بهستن
solipsism	اصالت من خودمداری خودباوری بس منی	ره سه نایه تی «من» خودته وه ری خودپه رستی تهنها منی بهس منی
solvable	حل شدنی	قابیلی چاره سه ر

somatology	جسم شناسی علم طبیعیات و کالبد	جه‌سته ناسی . زانستی سروشت و جه‌سته ناسی .
somnambulism	خواب گردی حرکت در خواب	خه وه پئی له‌خه ودا ری کردن
song	ترانه	ستران گورانی لاژه
sophism	سفسطه گرایی آیین سفسطه	سه‌فسه‌ته‌خوازی ریبازی سؤ‌فستاییه‌کان
sorcert	ساحر	جادو و کار جادو و گهر
sorting	تفکیک	جیاکردنه‌وه
sort out	منظم کردن	ریک کردن ریک و پیک کردن ریک‌خستن
soul	جان روح روان	گیان رؤح
sound	آوا صوت صدا	ده‌نگ سه‌وت
source	منبع	سه‌رچاوه

	منشاء	بناغه
	خاستگاه	ژیده ر
source of knowledge	سرچشمه شناخت	سه رچاوه ی زانین سه رچاوه ی مه عریفه
sovereign	حکمران	حوکمران
	شهریار	پاشا
	سلطان	فرمانرہ وا
	فرمانروا	حاکم
sovereign people	حاکمیت خلق	ده سه لاتی خه لک حکوومه تی خه لک
soviets	شوراہای گارگری	ئه نجومه نه کریکارییه کان
speaker	سخنگو	وته بیژ
	متکلم	په یقہر
	گویشگر	قسه کہر
	رئیس	سه روک
special	ویژه	تایبہ ت
	خاص	تایبہ تی
	تک	تاقانہ
	یگانہ	تاکانہ
specialist	متخصص	پسپور
	کارناس	کارناس
speech	تکلم	په یقین
	سخن گوئی	قسه کردن

	گوتار	گفتار
spread	په پراکهنده یی	پراکندگی
	بلاوه بوون	گسترش
spurious	درؤیین	دروغین
	درؤزن	کاذب
sput nik	مانگیله	ماهواره
	مانگی دهسکرد	
staff	لیژنه	ستاد
	ستاف	هیأت
stagnation	راوهستان	رکود
	وهستان	درجاماندگی
	پیش نه که وتن	سکون
	له جیتی خؤدامانه وه	
stamped money	پاره ی مؤرکراو	پول ممهور
standard	رئسا	معیار
	پیوهر	هنجار
	پیودانگ	مقایسه
	سهنجینه ر	سنجه
standpoint	روانگه	نظرگاه
	دیدگا	نگرگاه
		دیدگاه
state	دهوله ت	دولت
	ولات	کشور
	حکومته ت	

	حکومت	نیشتمان
	مملکت	چۆنیه تی
	حالت	بارودوخ
	وضع	
state,national	دولت محلی	دهوله تی نه ته وهیی
state of nature	وضع طبیعی	دۆخی سروشتی
	حالت طبیعی	دۆخی ئاسایی
state ownership	مالکیت دولتی	مولکایه تی دهوله تی
state schools	مدارس دولتی	قوتابخانه دهوله تییه کان مه دره سه دهوله تییه کان
stateman	دولتمرد سیاستمدار مرد سیاسی	پیاوی دهوله ت سیاسه تمه دار پیاوی سیاسی سیاسیکار
static	ایستادن راکد ثابت	وهستان را وهستان بی جموجۆلی
statism	دولت گرایی	دهوله ت خوازی
statistic	آمارگیری آماری	ژمیریاری ژماردن ثامار

status	پایگاه مقام وجهة اجتماعی منزلت اجتماعی	پیگه پله و پایه پیگه ی کومه لایه تی
state hierachy	سلسله مراتب مقامها	زنجیره پله و پایه کان
stem	ریشه قسمت اصلی سؤال	بناغه بنچینه به شی سهره کی پرسیار
sterile	عقیم	نازا نه زوک نه زئ نابه ره هم هینه ر
stimulation	تحریک انگیزش	هانندان پال پیوه نان دنه دان
stoical	بردباری	هیمنی ثارامی سینگ فراوانی دل فره یی
strat	قشرها	تویژه کان چین و تویژه کان (ی خه لک)
strategy	تدبیر استراتژی	بیرلی کردنه وه مشوورخواردن

		ستراتیژ
stratum	قشر لایه طبقه	چین تویژ لایه
strife	ستیزه نزاع کشمکش	شهر به گزیه کدا چوون کیشمه کیش چنگ ئاوش بوون
strike	اعتصاب	مانگرتن. دهست لسه کار کیشانه وه (ی) کری کاران ، فهرمانبه ران و ...)
striking power	قدرت کوبش	توانای کوتان توانای سه رکوتکردن
structure	ساخت ساختار نظام بافت بنیاد بنیان ماهیت	پیکهاته بنه ما سیستم بونیا بناغه بنه پرت چییه تی
struggle	مبارزه تنازع	ململانی شهرکردن به گزیه کدا چوون

struggle for survival	تناز بقاء	شہری مانہ وہ شہری ژیان شہری مان و نہ مان
study	پژوہش مطالعہ	تویژینہ وہ لیکؤلینہ وہ خویندنه وہ
stupidity	حماقت	نہ فامی نہ زانکاری حہ ماقہ ت
style	سبک شیوہ اسلوب	شیواز شیوہ (ی نووسین) بیرۆکہ گ_____لی
subconscious	افکارناخودآگاه	ناخودئاگا
sub-culture	خرده فرهنگ فرهنگ غیررسمی	ورده که لتوور پاژ فہرہ نگ کہ لتووری نارہ سمی
subject	ذهن موضوع آزمودہ اساس فاعل صورت ذہنی موضوع آزمون	زہین سؤبژہ بابہ ت تاقیکراو بناغہ بنہ پرت بکەر سیمای زہینی

		بابه تی تاقیکردنه وه
subjective	ذهنی	زهینی
	انفسی	دهروونی
		سۆبژیکتیف
subjectivism	ذهن گراییی	زهین خوازی
	اصالت ذهن	زهین رهسهنی
	ذهن باوری	زهین باوهپی
sublime	والا	بالا
	رفیع	بالامه قام
	برین	بهرز
	عالی	
submission	تسلیم	چۆک دادان
		ته سلیم بوون
sub problem	خرده مسأله	ورده مه سه له
		کیشه یبچووک
		کیشه له
subscript	زیرنویس	ژیرنوس
		په راویز
substandard	زیر معیار	ناپیسا
	غیر معیار	ناپتوهر
substantiation	اثبات	سه لماندن
substitute	جانشین	جیگر
	جایگزین	جی نشین
	ابدا	به دیل
		ئه لته رناتیف

subtlety	موشکافی نکته سنجی باریک بینی	وردبینی وردبوونه وه لیکۆلینه وه
suburb	حومه (شهر)	ده و روبه ر (ی شار). گه ره کـــــــــه کانی ده ره وه ی شار.
success	موفقیت پیروزی	سه رکه وتن سه رکه تن
suffix	پسوند	پاشگر
sufism	تصوّف آیین تصوّف	سۆفی گه ری رتبازی سۆفی گه ری
suggestion	پیشنهاد	پیشنیار پیشنیاژ
summation	افزایش	زیادیوون روو له زیادکردن
super-city	ابرشهر	گه وره شار مه زنشار
superego	فراخود ابرمن نفس اعلى فرامن	سه روو خود گه وره من خودی بالا سه روو من
super-man	ابرمرد ابرانسان	گه وره پیاو مه زن پیاو سه روو مرۆڤ

super-nature	فراطبیعی ماوراءطبیعی	سهروو سروشتی متافیزیکی
super-rational	فوق عقلانی فراعقلی	سهروو عهقلانی سهروو عهقلی
superstition	خرافه خرافات خرافه پرستی	خورافات قوریات باوه ریهلی هیچ و پوچ خورافه پرستی
supervision	سرپرستی نظارت	سهرپرشتی چاودیری
support	پشتیبانی حمایت تقویت	پشتیوانی کردن لایه نگری کردن داکؤکی لیکردن
supra national	ابرملی فوق ملی	سهروو نهته وهی
supreme reason	برترین خرد	بالاترین عهقل بالاترین ئاوهز
surplus	مازاد افزوده بیشبود	زیاده زیاد له پیویست زورایه تی
surplus production	تولیداضافی	به ره مهینانی زیاد له پیویست. زیاده به ره مهینان.

survival	بقاء	مانه وه
	پابندگی	نه مری
		هه رمان
survivors	بازماندگان	به جئ ماوان
sustenance	امداد	فریاءگوزاری
		فریاءکه وتن
syllable	هجا	برگه
sylogistic	قیاسی	قیاسی
		به راوردکارانه
sylogistic inference	استنتاج قیاسی	هه ل_____ینجانی
		به راوردکارانه
symbiosis	همزیستی	پیکه وه ژیان
		هاورژیانی
symbiosis intimacy	همزیستی مسالمت آمیز	پیکه وه ژیانی
		هاورژیانه
		پیکه وه ژیانی
		دوستانه
symbol	نماد	سه مبول
	علامت	هئما
	رمز	نیشانه
	نشانه	ره مز
symbolic	رمزی	سه مبولیک
	نشانه ای	هئمایی
		نیشانه یی

system	سیستم دهزگا	نظام سیستم دستگاه
system analysis	شیکردنه وهی سیستمه کان	تحلیل سیستمها
systematic	سیستماتیک ریک و پیک	نظام مند نظامدار روشدار مرتب
system of nature	سیستمی سروشت سیستمی سروشتی	نظام طبیعت نظام طبیعی
system of relation	سیستمی پیوه ندییه کان	نظام روابط
system of categories	سیستمی وتهزاکان	نظام مقولات
system of values	سیستمی بههاکان سیستمی ئه رزشه کان	نظام ارزشها
system of wants	سیستمی پیداویستییه کان سیستمی نیازه کان	نظام نیازها
system of theory	تیوری سیستمه کان	نظریه سیستمها

T

table	جدول	خشته
taboo	محرم تابو محرمات نهی شده	مه حره م تابو قه ده غه کراو ياساغ کراو
tacit	پنهان مستتر	نهینى شاراوه
tacitly	ناگفته	نه وتراو ده رنه پردراو
take off	خیز خیز اقتصادی	بازدان بازدانی ئابووری پیشکه وتنى ئابووری
take-over	تصاحب	داگیرکردن داگیرکاری زه وت کردن
talion principle	اصل قصاص	پره نسیمی توّله

	ســـــــــــــــه ندنه وه (ی)	
	یاسایی).	
	پره نسیمی سزادانه وه	
taoism	تائو گرای	تائو خوازی
	مذهب تائو	تائو بیسم
tariff	تعرفه	نرخ بهندی
	نرخ بندی	نرخ دانان(ی کالاو...)
tax	مالیات	باج
	عوارض	
taxonomy	طبقه بندی موجودات	پۆلینکردنی
	زنده.	بوونه وه ره
	علم طبقه بندی	زیندو وه کان.
		زانستی پۆلینکردنی.
		زانستی پۆلینکاری
teaching	آموزش	فیرکاری
	تدریس	وتنه وه
		وانه وتنه وه
team-work	کاردسته جمعی	کاری به کۆمه ل
	کارگروهی	کاری گرووی
technic	فن	ته کنیک
		فه ن
		هونه ر
technical	ورزیداری	ته کنیکی
		ته کنیکی بوون

technolog	فن آوری ورزه شناسی صنعت	تهکنولۆژی پیشه سازی
teleology	فرجام شناسی غایت شناسی	ئه انجام ناسی ئا کام ناسی کۆتایی ناسی تیلۆلۆژی
telepathy	دورآگاهی انتقال احساسات اندیشه خوانی	دوورئاگایی گواستنه وهی ئ احساسات میشک خویندنه وه
Telesis	هدف جویی غائیت	ئامانج خوازی ئامانجییهت
temper	خلق و خو منش	خوو خوو و خده ره وشت ئاکار
tendency	گرایش تمایل میل	داگه پان مهیل حهز ره غبهت
tentative	موقت مستعجل آزمایشی و موقت	کاتی چرکه ساتی مۆقهت
tergiversation	پراکنده گویی	هه لیت و په لیت بیژی

		شپرزە بیژی
		ورپینه کردن
term	دوره	خول
	ترم	تیرم
	اصطلاح	زاراوه
	جزء	به ش - پاژ
	طرف	لايهن
	جمله	رسته
	پاره سال تحصیلی	قوناغیگی خویندن
		مه دره سه
terminology	اصطلاح شناسی	زاراوه ناسی
		تیرمینۆلۆژی
test	آزمودن	تاقیکردنه وه
	امتحان	تاقیکاری
	آزمایش	
	آزمون	
tested	آزموده	تاقیکراو
tester	آزمونگر	تاقی کهر
		تاقی که ره وه
textual criticism	نقد متون	ره خنه گرتنی
		ده قه کان
		هه لسه نگانندی
		ده قه کان
textualism	نص گرایي	ده ق خوازی
		ده ق گهریتی

thanatos	سائقه مرگ غریزه مرگ انگیزه مرگ	مه یلی مه رگ مه رگ خوازی مه رگ دوستی تاناتوس
that which acts	کارگر امرکارگر	کاریگر کارتیکه ر
theism	یکتاپرستی توحید تأله یگانه پرستی اعتقادبه خدا	خوابه رستی په رستکاری به وه ربه خوابوون خواگری خواباوه پی
theme	هسته پیام موضوع زمینه مایه	پوخته ی په یام ناوکی په یام بابه ت واتای سه ره کی بوار تیم
theocracy	حکومت دینی خداوندمداری حکومت مذهبی	حکومه تی ئایینی خواباوه پی تیوکراسی
theology	دین شناسی خداشناسی حکمت الاهی	ئایین ناسی خواناسی تیؤلورژی
theoretical	نظری	تیورانه بیردؤزانه

theoretical reason	عقل نظری	عەقلى تىۋرانه عەقلى بىردۆزانه
theoretician	نظريه پرداز	تىۋرسىيەن بىردۆز
theory	تئورى نظريه نگرش فرضيه نظر	تىۋرى بىردۆزى تىۋروانىن گرىمانه بىروپا بۆچون
theory of personality	نظريه شخصيت	تىۋرى كەسايەتى
theory of population	نظريه جمعيت	تىۋرى جەماوەر
theory of production	نظريه توليد	تىۋرى بەھەمەيتان
theory of sovereignty	نظريه حاكميت	تىۋرى دەسەلات
theory of terror	نظريه ارعاب	تىۋرى تۆقاندن تىۋرى تىرۆر تىۋرى ترساندن
thing	شىئ موضوع امر چيز	شت شتمەك بابەت مەسەلە
thinking	تفكر	بىر كرىنەوہ

	اندیشیدن	
thought	اندیشه فکر تفکر	ئه ندیشه بیر هزر بیرکردنه وه
three unities	سه وحدت (ارسطو)	سه یه کیتی (ئه ره ستو). یه کیتییه سیانییه کان.
thrift	صرفه جویی عقل معاش	دهس پیوه گرتن ریک پاره خه رج کردن ریک خه رجکاری
time	زمان زمانه	زه مه ن کات تايم
time work	زمان کار	کاتی کارکردن ماوهی شوول کردن
title	واژه لغت عنوان	وشه واژه سه ردیپر تایتل
tolerance	مساھله سهل گیری مدارا تحمل	ئاسانگیری سینگ فراوانی تهحه مول کردن مودارا

	بردباری	
tool	ابزار	ثامراز ثامیر
total	جمع کلی	کۆ گشت گشتی همه‌مه‌کی
totalitarianism	حکومت مطلق استبداد همه گیر حکومت خودکامه	حکومته‌تی دیکتاتورئری تۆتالیتاریزم
totem	توتم. پرستش حیوانات و سایر مظاهر طبیعت.	ته‌وته‌م ئاژهلّ پهرستی. پهرستنی ئاژهلّ و شتانی‌تر. شت پهرستی.
tought-mindedness	سخت دلی	دلّ په‌قی بیّ په‌حمی بیّ به‌زه‌بی
tourism	جهانگردی سیاحی	گه‌شت و گوزار گه‌ریده‌بی گه‌شتیاری تووریزم
town	شهرک خرده شهر	شارۆچکه چووکه‌شار
townsman	شهرنشین	شارنشین

		شاری
		شارمه ند
tract	رساله	نامیلکه
	مدت	ماوه
	قطعه	پارچه
	نشریه	بلا فوک
trade	دادوستد	کرین و فروشتن
	تجارت	بازرگانی کردن
		مامه له کردن
trade union	اتحادیه کارگری	سه ندیکای کریکاری
	اتحادیه صنفی	یه کیتی سه ندیکایی
tradeing centres	مراکز بازرگانی	ناوه نده
		بازرگانیه کان
tradeition	سنت	سوونه ت
	تقلید	سه له فییه ت
		نهریت
		لا سایی کردنه وه
tradeition a lism	سنت گرایی	سوونه ت خوازی
	سنت پرستی	سه له فییه ت خوازی
	سنت آیینی	
tragedy	فاجعه	کاره سات
		رووداوی دلته زین
		به سه رهاتی ناخوش
transendental world	عالم بالا	جیهانی بالا
		جیهانی سه ره وه

transfer	انتقال	گواستنه وه راگواستن
transfer of technology	انتقال تکنولوژی انتقال فن آوری	گواستنه وه ی ته کنولۆژی ئالۆگۆرکردنی ته کنولۆژی
transition	انتقال گذار گذر	گواستنه وه په رینه وه تئ په رین
transitivity	تعدی	ده سدریژی داگیرکردن
traumatic	تکان دهنده	راچله کینه ر بزوینه ر داچله کینه ر
treatise	رساله	نامیلکه
trend	گرایش تمایل میل رویه	داگه ران مهیل حه ز
trial-and errpr	کوشش و خطا خطا و آزمون تجربه و اشتباه آزمایش و اشتباه	هه ولّ و هه له . تاقیکردنه وه وه و هه له کردن .

tribalism	قبیله گرای	خیلّ خوازی عه شیره گهری
tritheism	تثلیث سه خداگرایی	سیانی سئ خواخوازی
trivialization	آیین سه خدایی تسهیل	ریبازی سئ خوایی ئاسانکاری
true	اصیل راست راستین حق حقیقی	ره سه ن راسته قینه حه قیقته حه قیقی
trust	تراست ادغام چند شرکت امانت اعتماد	تراست. تیکه لهی چه نده کومپانیا. ئه مانه ت. متمانه پیکردن. باوه رپیکردن.
turnover	بازگشت سرمایه	گه رانه وهی سه رمایه
tutor	آموزگار مربی	فیرکار مامؤستای قوتابخانه راهینه ر
tyrannical	ستمگر ظالم جبار	چه وسینه ر زالم ملهوّر

U

ultimate	نهایی غایی فرجامین	ثاکام دهره نجام ثاخرین دواهمین
ultimate analysis	تحلیل نهایی	دواشیکاری دواپاقه کاری
ultra	افراطی	زیده په وانه زیده په و توندر په و
unbalance	ناتراز مندی	ناهاوسه نگی
unconscious	ناخود آگاه ضمیر ناخود آگاه لاشعور	ناخودئاگا ناهوشیار نهست
uncountable	ناشمردنی	له ژماردن نه هاتوو قابیلی نه ژماردن
underdeveloped	تکامل نیافته	ناکامل

	کم پیشرفت	ناپیشگه وتوو
	کمتر توسعه یافته	که م پیشگه وتوو
understanding	فهمیدن	تئی گه یشتن
	ادراک	دهرک کردن
	فهم	فامکردن
	خرد	عهقل
	شناخت	مه عریفه
unemployed	بیکار	بیکار
		بیئ ئیش
		دهس به تال
unending	نامتناهی	بیئ کۆتایی
	بی پایان	له بن نه هاتوو
unequal	نا برابر	نا یه کسان
		نا به رابه ر
unfinished	نا تمام	نا ته واو
		نوقسان
unfolding	گشایش	کرانه وه
	بازگشایی	
uniform	هم شکل	هاوشیوه
	یک دست	هاوچه شن
	همگونه	یه کجۆر
		هاو جۆر
unilateral	معاهده یک جانبه	گریبه سستی یه ک
	قرارداد یک جانبه	لا یه نه
		برپاری یه ک لایه نه

	پیمان یک جانبه	په پیماننامه یی هک لایه نه
unique	یگانه بیهمتا منحصربه فرد یکتا	تاک تاقانه بی هاوتا
unity	وحدت	یه کیتی یه کایه تی
universal	عمومی کلی جهان شمول فراگیر	گشتی همه کی جیهانی گشگیر
universal commu- nity	جامعه جهانی	کومه لگای جیهانی
unjust	ظالم	چه وسینه ر
unmaking	فساد	گه نده لی
unsignificant	نامعتبر	بروایی نه کراو
unsocial	غیراجتماعی	ناکومه لایه تی
unsolved	ناگشوده (مسأله)	نه کراوه (مه سه له) چاره سه رنه کراو داخراو
untrue	کاذب	در وزن در وین

urban	شهری	شاری شارمه‌ند شارنشین مه‌ده‌نی
urban area	منطقه شهری	ناوچه‌ی شاری
urban culture	فرهنگ شهری	که‌لتووری شاری
urban	شهرگرایی شهرنشینی	شارگرایی شارمه‌ندی شارنشینی
usage	عرف رسم	باو داب و نهریت
utilitarianism	سودگرایی بهره‌گرایی فایده‌گرایی اصالت نفع	قازانج حوازی سوودخوازی قازانج په‌رستی به‌رژه‌وه‌ندخوازی
utopia	ناکجا آباد مدینه فاضله بهشت خوشبختی جامعه آرمانی آرمانشهر	هیچ کوئ یوتوپیا شاری ئاوات ئاواته‌شار
utopian socialism	سوسیالیزم تخیلی سوسیالیزم رؤیایی	سۆسیالیزمی خه‌یالی . سۆســـــــــــــــــیالیزمی یوتوپیاپی .

uxorilocal

زن سرای

ژنخانه

ژووری تاییهتی ژنان

دیوی ژنان

V

vacancy	خلاء	بویشایی
vacuous	خالئ	خالئ
		به تال
		چول
vacuum	خلاء	بویشایی
vagrants	خانه به دوشان	هه ژاره کان
	آوارگان	ئاواره کان
valid	معتبر	باوه رپیکراو
	درست	راست
	باارزش	بایه خدار
	صحیح	به هادار
valuble	ارزشمند	بایه خدار
		به هادار
valuation	ارزیایی	هه لسه نگاندن
value	ارزش	بایه خ

	به‌ها	قدر
	ئه‌رزش	
valuejudgment	حوکمه به‌ه‌اداره‌کان	احکام‌ارزشی
	نرخاندن	ارزش‌گذاری
	هه‌لسه‌نگاندن	
value system	سیستمی به‌هاکان	نظام‌ارزشها
vandalism	ویـــــرانکردنی	تخریب‌آثار‌هنری
	ئاســـــه‌واره	
	هونه‌رییه‌کان.	
	کـــــاولکردنی	
	شوئـــــه‌واره	
	هونه‌رییه‌کان.	
vanishing	هه‌لوه‌شانه‌وه	اضمحلال
	تیاچوون	ناپدیدشدن
	ون بوون	
vanity	پووچی	پووچی
	بی‌ه‌وووده‌بی	نخوت
	غروور	
	خۆبه‌زل زانین	
variant	بگۆر	متغییر
	جۆر	گونه
vassal	به‌کرئ‌گیراو	گماشته
	نۆکه‌ر	دست‌نشانده
veracity	راستی‌خوازی	راستی‌جویی

verbal	شفاهی لفظی گفتاری زبانی	سه رزارهکی زارهکی
vice	ردیلت	پهستی ره زیلهت نهفس نزمی
view	دیدگاه بینش عقیده رأی	روانگه تیروانین باوهر بۆچوون بیروپا
view of the world	جهان نگری	جیهان بینی
violence	خشونت تعدی زور ورزی	تونودتیژی ده سدریژی ملهۆپی
virilocal	مردسرای	پیاو خانه. ژووری تاییهتهتی پیاوان. دیوی پیاوان.
virtual	بالقوه ذاتی	زاتی خۆی له خۆیدا
visible	مرئی قابل رؤیت	دیار به رچاو قابیلی بینین

	بینیاری	دیدنی
vision	قول بّینی	ژرف بینی
	وردبینی	بینش
	تیروانین	رؤیت
	بینین	بینایی
	بینایی	مشاهده
visual sensibility	تیزبینی	تیزبینی
	وردبینی	
	زیره کی	
volition	داواکاری	درخواست
	داخواز	خواهنگی
	ئیراده	اراده
	ویستن	
volitional behavior(u)r	ره فتاری ئیرادی	رفتار ارادی
vorstellung	ته سه ورکردن	تصوّر
	ویناگردن (تهم وشه ته لمانییه).	
vulgar	عه و امانه	عامیانه
	ره مه کی	عوامانه
	قوّر	مبتذل
	شتی هیچ و پوچ	لوده

W

wage	دستمزد مزد اجرت	حهقهدهس حهقهدهسی کاری رؤژانه
want	خواست نیاز	داواکاری داخواز پیداویستی
wards	حوزه های انتخاباتی نواحی	ناوچهکانی ههلبژاردن. ناوچهکان. دهقهرهکان.
warfareconomy	اقتصاد جنگ پرداز	ثابووری شهپخواز ثابووری شهپسازکهه
warranted	مستند	بهلگهیی بهبهلگه
war state	دولت جنگی	دهولهتی جهنگی دهولهتی شهپرانی

wastage	اتلاف	به‌فیرۆ چوون له‌ناو چوون
watering down	تعدیل کردن	ته‌عدیل کردن هاوسه‌نگ کردن
way of thinking	شیوه‌ اندیشه شیوه‌ اندیشش	جۆری بیرکردنه‌وه شیوه‌ بیرکردنه‌وه
way out	بیرون شد	چوونه‌ده‌ره‌وه
wealth	ثروت مال دارایی	سامان مال دارایی
weight	وزن سنگینی	کیش قورسی قورسایی
welfare	بهبه‌یستی رفاه بهورزی آسایش	باش ژیان ژیان‌ئاسووده خۆش‌پابواردن خۆشگوزهرانی
welfare economics	اقتصاد رفاه اقتصاد به‌یستی	ئابووری ریفاه ئابووری خۆش پابویری ئابووری خۆشگوزهرانی
weltanschauung	جهان بینی	جیهان بینی

westernism	غرب گرایي	روژئاوا خوازی
white-collar workers	کارگران یقه سفید	کرئیکاره یه خه سپیهکان
whole	کل کلی	گشت گشتی همهکی
wholism	کل گرایي	گشتخوازی
widening of capital	توسعه دادن سرمایه	په ره پیدانی سرمایه زیادکردنی سرمایه
will to pleasure	لذت گرایي	چیژخوازی
will to power	قدرت خواهی ارادهءمعطوف به قدرت	دهسه لات خوازی ئیرادهی دهسه لات خوازی
wisdom	قدرت طلبی خرد فرزانگی	عهقل ئاوهز ئاوهزمنهنی عاقلی
wish	رغبت آرزو	مهیل رهغهت ههز
wishful thinking	افکار آرزویی خیال بافی	بیرۆکه خه یالییهکان خه یال چنی خه یالاوی بوون
wit	نکاوت	زیرهکی

	تیزهوشی	وشیاری
		وریایی
woman suffrag	حق رأی دادن زنان	مافی ده‌نگدانی ژنان. ره‌وایینی مافی ده‌نگدانی ژنان.
work	کار	کار شول
work breakdown	تقسیم کار	دابه‌شکردنی کار
worker	کارگر	کریکار
working capital	سرمایه کار	سرمایه‌ی کار
work setting	محیط کار	کارگه شوینی کارکردن
world	عالم جهان	جیهان دنیا
world culture	فرهنگ جهانی	که‌لتووری جیهانی
world government	حکومت جهانی	حکوومه‌تی جیهانی
world history	تاریخ جهان	میژووی جیهان
world of realities	جهان حقایق	دنیای راستییه‌کان جیهانی راستییه‌کان
world-order	نظم جهانی نظم جهان	نه‌زمی جیهانی
world society	جامعه جهانی	کۆمه‌لگای جیهانی

world soul	روح عالم	روّحی جیہان
	جان جہان	گیانی جیہان
world view	جہان بینی	جیہان بینی
	نگرش	تپروانین
	جہان نگری	روانگہ
worship	پرستشگری	پہرستن
		پہر سداریتی
writing	نوشتار	نویسیار
		نقیسار
		نووسراو
wrong	خطا	ہہلہ
	باطل	نادروست
		چہوت

X

xenocentrism	بیگانه مداری	بیانی تهوهری بیانی په‌رستی بیگانه دۆستی
xenophobe	بیگانه پرست اجنبی پرست	بیانی په‌رست بیانی دۆست بیانی خواز
xenophobia	بیگانه ترسی	بیانی ترسی ترس له بیانییهکان
x ray	اشعه‌مجهول اشعه‌ایکس	تیشکی نادیار تیشکی ئیکس

Y

yahvism	یهوه گرای	یه هوه خوازی
	آیین یهوه	یه هویزم
yield	بهره مؤثر	ده سکهوت
	درآمد	داهات
	حاصل	ده رامهت
	محصول	بهره هم
yoga-system	نظام یوگا	سیستمی یوگا

Z

zeal	تعصب غیرت	دهمارگیری دهمارگرژی تهعهسوب ثازایهتی
zeit-geist	روح زمان جو فکری	رو حی زهمن کاهش و ههای فکری
zone	منطقه ناحیه	ناوچه دهقهر مهلبهتد
zoolatry	جانورپرستی	ثاژهل پهرستی
zoological	جانورشناختی	ثاژهل ناسی
zoology	جانورشناسی	ثاژهل ناسی
zoroastrian	زردشتی	زهردهشتی لهسهر ثایینی زهردهشت

zoroastrianism

زردشت گرایی

آیین زردشتی

زهردهشت خوازی

ثایینی زهردهشتی